

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

OKUL ÇALGILARININ İLKÖĞRETİM MÜZİK DERSİ
KAZANIMLARINA ULAŞMADAKİ ETKİLİLİĞİNİN
İNCELENMESİ

Emre ÜSTÜN

DOKTORA TEZİ

Danışman

Yrd. Doç. Aycan ÖZÇİMEN

Konya 2014

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

OKUL ÇALGILARININ İLKÖĞRETİM MÜZİK DERSİ
KAZANIMLARINA ULAŞMADAKİ ETKİLİLİĞİNİN
İNCELENMESİ

Emre ÜSTÜN

DOKTORA TEZİ

Danışman

Yrd. Doç. Aycan ÖZÇİMEN

Konya 2014

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Emre ÜSTÜN
	Numarası	108309023001
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı/Müzik Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Doktora
Tezin Adı	OKUL ÇALGILARININ İLKÖĞRETİM MÜZİK DERSİ KAZANIMLARINA ULAŞMADAKİ ETKİLİLİĞİNİN İNCELENMESİ	

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Emre ÜSTÜN

DOKTORA TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Emre ÜSTÜN
	Numarası	108309023001
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı/Müzik Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Doktora
	Tez Danışmanı	Yrd. Doç. Aycan ÖZÇİMEN
Tezin Adı	OKUL ÇALGILARININ İLKÖĞRETİM MÜZİK DERSİ KAZANIMLARINA ULAŞMADAKİ ETKİLİLİĞİNİN İNCELENMESİ	

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan Okul Çalgılarının İlköğretim Müzik Dersi Kazanımlarına Ulaşmadaki Etkililiğinin İncelenmesi başlıklı bu çalışma .01./07./2014 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Yrd. Doç. Aycan ÖZÇİMEN	Danışman	
Prof. Yusuf AKBULUT	Üye	
Doç. Dr. Sema SEVİNG	Üye	
Yrd. Doç. Dr. Muhittin GALIŞKAN	Üye	
Yrd. Doç. Dr. Emin Erdem KAYA	Üye	

TEŞEKKÜR

Okul algılarının ilköğretim müzik dersi kazanımlarına ulaşmadaki etkililiğinin incelenmesi amacıyla yapılan bu araştırmada;

Fikirleri ile bana yön veren ve desteklerini esirgemeyen danışmanım Yrd. Doç. Aycan Gürer Özçimen'e, Prof. Yusuf Akbulut'a, Yrd. Doç. Dr. Muhittin alışkan'a, Doç. Dr. Sema Sevinç'e, Yrd. Doç. Dr. Erdem Kaya'ya, araştırma çerçevesinde benimle alışan Yrd. Doç. Dr. Yunus Aslan'a, Dr. Attila Özdek'e, Dr. Onur Küçükosmanoğlu'na, Özge Kaya'ya, bu süreçte maddi manevi desteklerini ve yardımlarını esirgemeyen eşim Ferda Üstün'e ve aileme teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Emre ÜSTÜN

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Emre ÜSTÜN
	Numarası	108309023001
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı/Müzik Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Doktora
	Tez Danışmanı	Yrd. Doç. Aycan ÖZÇİMEN
	Tezin Adı	OKUL ÇALGILARININ İLKÖĞRETİM MÜZİK DERSİ KAZANIMLARINA ULAŞMADAKİ ETKİLİLİĞİNİN İNCELENMESİ

ÖZET

Okul çalgılarının ilköğretim müzik dersi kazanımlarına ulaşmasında hangi çalgı (blok flüt, bağlama, gitar) daha etkilidir? problemine yönelik uygulamanın çalışma grupları üzerindeki etkisini belirlemek üzere yapılan bu çalışma deneysel bir çalışmadır. Araştırmanın tutarlı ve anlamlı sonuçlar vermesi adına deneysel desen kullanılmış ve “öntest-sontest” modeli seçilmiştir.

Araştırmanın çalışma grubunu Nevşehir İli 75. Yıl İlköğretim Okulunun üç şubeden oluşan 6. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. İlköğretim ders müfredatı incelenerek, yardımcı kaynaklar taranarak ve uzman görüşlerinden faydalanılarak 3 çalgının kazanımlar üzerindeki etkisini incelemek için 6. sınıf 2012-2013 eğitim öğretim yılı müzik dersi kazanımlarından 11 tanesi belirlenmiştir. Belirlenen kazanımlar her sınıfa farklı bir çalgı ile (blok flüt, bağlama, gitar) uygulanmış ve her hafta bir kazanıma yer verilmiştir. Blok flüt, bağlama ve gitar çalgılarının, müzik dersi kazanımlarına etkisini ortaya çıkarmak amacıyla uzman görüşlerinden faydalanılarak bilişsel giriş davranışları (ön öğrenmeler) testi ve başarı testi hazırlanmıştır. 3 sınıf ve 73 öğrenciden oluşan çalışma grubuna ön test uygulanmış,

11 haftalık eğitim sürecinin ardından son test uygulanarak bulgular incelemeye alınmıştır. Ayrıca 11 haftalık çalışmanın kamera kayıtları üç uzman tarafından incelenerek görüşleri alınmıştır. Deney grubunu oluşturan her bir sınıfın kazanımları öğrenme ve uygulama beceri düzeyleri Başarı Testi ve 5’li Likert tipi derecelendirme ölçeği ile değerlendirilmiştir. Deney sonucunda elde edilen veriler SPSS istatistik programı ile One Way Anova, Pearson Korelasyon, Levene, Shapiro-Wilks, Kruskal-Wallis Varyans ve Scheffe testi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Araştırma sonucunda kazanımlar üzerinde her üç çalgının da etkili olduğu görülmektedir. Ön test – son test sonuçlarının karşılaştırılması, uzman görüşleri ve uyum tablosu incelendiğinde üç çalgının da farklı kazanımlarda başarı seviyesini arttırdığı; fakat gitar çalgısının 6. sınıf müzik dersi kazanımlarında, çok büyük bir farklılık tespit edilmemekle birlikte, daha etkili olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul Çalgıları, İlköğretim, Kazanımlar, Müzik Dersi.

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Emre ÜSTÜN
	Numarası	108309023001
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı/Müzik Eğitimi Bilim Dalı
	Programı	Doktora
	Tez Danışmanı	Yrd. Doç. Aycan ÖZÇİMEN
	Tezin Adı	The Examination of the Impact of School Musical Instruments on Primary School Music Class' Reach to its Acquisitions

SUMMARY

This study which has been conducted to define the impact of experimental intervention on experiment groups aimed at the question of ‘Which instrument is more effective on school instruments’ (recorder-block flute, bağlama, guitar) reach to primary school music class acquisitions?’ is an experimental study. In order that the research reaches to consistent and sensible results, an experimental design has been employed and “pretest – posttest” model has been preferred.

The work group of the research consists of 6th grade students of three different groups/branches in 75. Yıl Primary School in the city of Nevşehir. Primary school curriculum has been examined, supplementary resources have been reviewed, and expert views have been asked; and finally 11 of 6th grade 2012-2013 school year music class acquisitions have been determined to examine the impact of 3 instruments on acquisitions. The determined acquisitions have been applied with a different instrument (recorder, bağlama, guitar) in each class and one instrument has been used every week. In order to discover the impact of recorder, bağlama, and guitar on music class acquisitions, cognitive entry behaviors (pre-acquisitions) test and performance test have been designed by using expert view. Pretest has been applied to work group which constitutes of 73 students and 3 classes and after 11-week education process, post test has been applied and findings have been examined.

In addition, video recordings of 11-week study have been examined by three experts and their views have been asked. Acquisitions and level of learning and practice skills of each of the classes which constitute the experiment group have been evaluated via Achievement Test and 5-point Likert scale. Data gathered via the experiment have been analyzed via SPSS statistical software with One Way ANOVA, Pearson's Correlation, Levene, Shapiro-Wilks, Kruskal-Wallis, Variance, and Scheffe tests.

In the results of the research, it has been observed that all of the three instruments have an impact on acquisitions. When the comparison of pretest-posttest results, expert views and table of compliance are examined, it can be seen that all of the three instruments increase the level of success, however the guitar have a slightly stronger impact on 6th grade music class acquisitions.

Keywords: School Musical Instruments, Primary Education, Acquisitions, Music Class.

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Deney gruplarında yer alan öğrencilerin BGDT puanlarına ilişkin Kruskall-Wallis Varyans Analizi testi sonuçları Hata! Yer işareti tanımlanmamış.

Tablo 2. Deney gruplarında yer alan öğrencilerin belirlenen kazanımlara ilişkin Başarı Testi puanlarına ilişkin Kruskall-Wallis Varyans Analizi sonuçları.....Hata! Yer işareti tanımlanmamış.

Tablo 3. Gözlem Formunda Kullanılan Seçenekler ve Düzeyleri..... 50

Tablo 4. Deney gruplarında yer alan öğrencilerin öğrendiği notaları seslendirir (Do1-Do2) kazanımına yönelik Başarı Testi puanlarına ilişkin Kruskall-Wallis Varyans Analizi sonuçları..... 51

Tablo 5. Gözlem Formu puanlarının uzman değişkenine göre karşılaştırılması..... 52

Tablo 6. Deney gruplarında yer alan öğrencilerin seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygular kazanımına yönelik Başarı Testi puanlarına ilişkin Kruskall-Wallis Varyans Analizi sonuçları..... 54

Tablo 7. Gözlem Formu puanlarının uzman değişkenine göre karşılaştırılması..... 54

Tablo 8. Deney gruplarında yer alan öğrencilerin temel müzik yazı ve öğelerini kullanma (hece bağı) ve temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (uzatma bağı, çoğaltma noktası) kazanımlarına yönelik Başarı Testi puanlarına ilişkin Kruskall-Wallis Varyans Analizi sonuçları..... 56

Tablo 9. Gözlem Formu puanlarının uzman değişkenine göre karşılaştırılması..... 57

Tablo 10. Deney gruplarında yer alan öğrencilerin yurdumuzdaki başlıca müzik türlerini ayırt eder kazanımına yönelik Başarı Testi puanlarına ilişkin Kruskall-Wallis Varyans Analizi sonuçları..... 59

Tablo 11. Gözlem Formu puanlarının uzman değişkenine göre karşılaştırılması	59
Tablo 12. Deney gruplarında yer alan öğrencilerin müziklerde aynı ve farklı bölümleri dansa dönüştürür kazanımına yönelik Başarı Testi puanlarına ilişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi sonuçları	61
Tablo 13. Gözlem Formu puanlarının uzman değişkenine göre karşılaştırılması	61
Tablo 14. Deney gruplarında yer alan öğrencilerin ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder kazanımına yönelik Başarı Testi puanlarına ilişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi sonuçları	63
Tablo 15. Gözlem Formu puanlarının uzman değişkenine göre karşılaştırılması	63
Tablo 16. Deney gruplarında yer alan öğrencilerin farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirir (6/8'lik bileşik ölçü) ve farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirir (5/8'lik aksak ölçü) kazanımlarına yönelik Başarı Testi puanlarına ilişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi sonuçları	65
Tablo 17. Gözlem Formu puanlarının uzman değişkenine göre karşılaştırılması	66
Tablo 18. Deney gruplarında yer alan öğrencilerin farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür (6/8'lik bileşik ölçü) ve farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür (5/8'lik aksak ölçü) kazanımlarına yönelik Başarı Testi puanlarına ilişkin Kruskal Wallis Varyans Analiz Sonuçları	68
Tablo 19. Gözlem Formu puanlarının uzman değişkenine göre karşılaştırılması	69
Tablo 20. Deney gruplarında yer alan öğrencilerin Başarı Testi toplam puanlarına ilişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi sonuçları	70
Tablo 21. Başarı Testi ile Gözlem Formu arasındaki uyum sonuçları	71

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Araştırma deseni	43
---------------------------------	----

İÇİNDEKİLER TABLOSU

BİLİMSEL ETİK SAYFASI.....	ii
DOKTORA TEZİ KABUL FORMU.....	iii
TESEKKÜR	iv
ÖZET	v
SUMMARY	ix
TABLolar LİSTESİ	vii
BÖLÜM I.....	1
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Amacı.....	3
1.2. Problem Cümlesi	4
1.3. Alt Problemler	5
1.4. Tanımlar	6
1.5. Araştırmanın Önemi	10
1.6. Sınırlılıklar	10
BÖLÜM II	12
2. Kavramsal Çerçeve	12
2.1 Müzik Eğitimi.....	13
2.2. İlköğretim Kurumlarında Müzik Eğitimi	16
2.3. Okul Çalgıları Dersi.....	21
2.3.1. Okul Çalgıları I Dersinin İçeriği	22
2.3.2. Okul Çalgıları II Dersinin İçeriği.....	22
2.3.3. Okul Çalgıları III Dersinin İçeriği	23
2.4 İlgili Yayın ve Araştırmalar.....	25
2.4.1 Yurt İçi Yayın ve Araştırmalar.....	25
2.4.2. Yurt Dışı Yayın ve Araştırmalar.....	35
BÖLÜM III.....	39
3.YÖNTEM.....	39

3.1. Araştırma Grubu	39
3.2. Araştırmanın Deneysel Deseni.....	42
3.3. Veri Toplama Aracı	43
3.3.1. Bilişsel Giriş Davranışları (Ön Öğrenmeler) Testi.....	44
3.3.2. Başarı Testi	45
3.3.3. Gözlem Formu	47
3.3.4. Sürecin Planlanması	48
3.4. Verilerin Çözömlenmesi	50
BÖLÖM IV	51
4. BULGULAR ve YORUMLAR	51
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	51
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	53
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	55
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	58
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	60
4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	62
4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	64
4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	67
4.9. Başarı Testinden Elde Edilen Toplam Puanlara İlişkin Karşılaştırmalar	70
4.10. Uyum Tablosu	71
BÖLÖM V	73
5. SONUÇ, TARTIşMA ve ÖNERİLER	73
5.1. Sonuçlar.....	73
5.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar.....	73
5.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	74
5.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	74
5.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	75
5.1.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	75
5.1.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	76
5.1.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	76
5.1.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar	77

5.1.9. Başarı Testinden Elde Edilen Toplam Puanlara İlişkin Karşılaştırmalar ve Uyum Tablosu'nun Değerlendirilmesi	78
5.1.10. Genel Değerlendirme	79
5.2. Tartışmalar.....	82
5.3. Öneriler	89
KAYNAKÇA	90
EKLER	98
ÖZGEÇMİŞ.....	112

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Sanat, özgüveni geliştiren, problem çözebilme yetisine sahip olan, üretken, çalışkan, yaşadığı toplumla uyumlu, yeniliklere açık, alanında başarılı, sorumluluklarını bilen bireylerin yetişmesinde ve yaratıcı gücün gelişmesine büyük ölçüde katkı sağlayan etkin bir alandır. Sanat dalları içerisinde insan yaşamının bir parçası olan müzik sanat eğitiminin ve çağdaş eğitimin önemli bir koludur. Bireylerin başarılı olmalarını, hayal gücünü ve beyin gelişimini arttıran müzik eğitimi bireylere, topluma kazandıracığı olumlu niteliklerin verilmesini amaçlar. Müzik eğitimi; müzik dinleme, söyleme, çalgı çalma, müziksel işitme, müziksel okuma-yazma ve müziksel yaratıcılık çalışmalarının yapıldığı bir süreci içerir. Müzik eğitimi sürecinde bireyin devinışsel ve bilişsel yönden, müzikal, sosyal ve kültürel açıdan gelişmesi, yetişmesi ve başarılı olması hedeflenir. Müzik eğitimi, “Türk Eğitim Sistemi içinde sanat eğitiminin bir alt boyutu olup bir amaca yönelik olarak (genel, mesleki, özengen) estetik temele dayalı müziksel davranış geliştirme ve müziksel kimlik oluşturma sürecidir” (Bozkaya, 2001: 14) şeklinde tanımlanabilir. “Müzik bir sanat, bilim ve dildir. Bu dili, çocukluktan itibaren öğrenmeye başlayanlar ileri yaşlarda öğrenmeye başlayanlardan daha çabuk öğrenir ve başarılı olurlar. Özellikle de ilköğretim yıllarında verilen genel müzik eğitimi, müzik eğitiminin temelini oluşturur. İlköğretimdeki müzik eğitiminin yeterli olmaması halinde çocuğun müzik eğitimi açısından gelişmeye en uygun en verimli çağları kaybedilecek ve ilköğretimden sonraki okul yıllarında verilecek olan müzik eğitiminde ise istenilen başarı düzeyinin yakalanması güçleşecektir” (Milli, 1999: 7).

Öğrencilerin müziğe ve müzik dersine karşı tutumlarını değiştirmek ancak sistemli bir yaklaşımla olanaklıdır. Müzik eğitimi alan öğrencilerin ilgilerini yoğunlaştırmak, müziğe ve müzik dersine karşı olumlu tutumlar geliştirmek, müzikal yaşantılarının niteliğini arttırarak geliştirilebilir.

“Öğrenci merkezli eğitimin hedef olarak alındığı ve son yıllardaki çalışmaların hep bu yönde ilerlediği düşünülürse, ilköğretim okulu müzik dersi öğretim programının öğrenci merkezli bir anlayışla gerçekleştirilmesi için, özellikle derste uygulanmak için seçilen yöntemlerin çok önemli bir unsur olduğu söylenebilir (Andırıcı, 2006: 17). Bu doğrultuda, derslerde kullanılacak yöntem ve tekniklerin üzerinde durulmasında yarar görülmektedir. “Öğrencileri başarılı kılmak, bir bakıma soyut bir sanat dalı olan müziği, somut temellere oturtmak, öğrenme kolaylığı sağlayarak çağdaş müzik öğrenme yöntemlerini gerektirmektedir” (Bilen, 1995: 25).

Müzik derslerinin bilgi ve teorik ağırlıklı olmaktan çok müzikal anlamda zenginleştirilmiş olarak işlenmesi, öğrencilerin müziksel tutum ve davranışları üzerinde etkili olacaktır. Müzik ağırlıklı derslerde bilgiden çok müzikalitenin ön plana geçmesi her öğrencide farklı düzeylerde olan müzik potansiyelinin ortaya çıkarılmasını sağlayacaktır. Müzik eğitiminde bireylerin müzikal potansiyellerinin keşfedilerek geliştirilmesi çağdaş eğitim sisteminin uygulanması açısından büyük önem taşımaktadır. “Bir müzik müfredatının kalitesi sadece derslerin bir listesini oluşturmakla değil aynı zamanda çeşitlendirilmiş ve kaliteli müzik eğitimi programının sağlanmasıyla ortaya çıkar” (Hoffer, 1983: 72). Bu doğrultuda ilköğretim müzik dersi müfredatı içeriğinde bulunan öğrenme alanları ve bu alanları oluşturan kazanımlar öğrencilerin müzikal gelişim ve becerilerini geliştirmek, müziksel kültür ve bilgilerini arttırmak amacıyla hazırlanmıştır. “Kazanımlar, öğrenme-öğretme süreci içerisinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar aracılığı ile öğrencilerde görülmesi beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerlerdir. Kazanımlar, öğrencilerin gelişim düzeyi göz önünde bulundurularak birinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar programda sunulmuştur” (Meb, 2007: 6).

Öğrencilerin hedeflenen bilgi, beceri ve tutumlara ulaşabilmesi için derslerde belirlenen kazanımların müzik eğitimcisinin çalgısı eşliğinde kazandırılmasının kalıcı ve etkili bir sonuç sağlayacağı düşünülmektedir. İlköğretim müzik eğitiminde hedeflenen kazanımların doğru çalgı seçimi yaklaşımı ile ele alınması, öğrencilerin müziğe ve müzik derslerine karşı olumlu tutumlar geliştirmesine, daha çok güdülenmesine ve bu bağlamda başarılarının artmasına yardımcı olacaktır.

“Hem öğrenmenin hem de değerlendirmenin anahtarı, öğrencilerin öğrenme sürecinde edinmesi gereken durumlar olan kazanımların açık bir şekilde anlaşılmasıdır. Kazanımlar açık bir şekilde tamamlanmazsa, planlama ve değerlendirme etkisiz hale gelecek ve çoğunlukla bir zaman kaybı olacaktır” (Hoffer, 1983: 197). Bu zaman kaybını yaşamamak için alanında yeterli olan bir müzik öğretmeni kullanacağı materyalleri iyi seçerek etkili bir öğrenme süreci yaratmalıdır. Sağlıklı ve etkili bir müzik eğitimi, derslerde eğitimini aldığı çalgıları etkin bir biçimde kullanabilen yeterli bir müzik öğretmeni ile amacına ulaşılabilir. Eğitim fakültelerine bağlı müzik eğitimi bölümlerinde lisans düzeyinde ilköğretim ve lise kurumlarına müzik öğretmeni yetiştirilmektedir. “Müzik öğretmeni adaylarına, öğretmenlik mesleğine yönelik birçok teorik ve pratik içerikli derslerin yanı sıra üç dönem kapsayan okul çalgıları (bağlama, gitar, blok flüt, vb.) adı altında mesleğinde kullanmaya yönelik çalgı eğitimi içerikli ders vardır” (Öztürk 2001: 20).

Müzik eğitimi bölümlerinde öğrenim gören müzik öğretmeni adayları üç dönem içerisinde okul çalgıları dersi adı altında bireysel çalgıları haricinde üç ayrı çalgı eğitimi daha alarak mesleklerini daha verimli bir şekilde yapabilmeleri için yetiştirilmektedirler. Müzik öğretmenin eğitimini aldığı çalgıları yeterli derecede kullanması öğrencileri müzikal olarak etkin bir biçimde geliştirerek müzik eğitiminin amacına ulaşmasında etkin bir rol oynar. Müzik öğretmenlerinin müzik dersi içeriğinde yer alan birçok kazanımın öğretilmesinde kullanacakları çalgılar en değerli materyalleridir. Bu yüzden müzik dersi uygulamalarında kullanılacak çalgı veya çalgıların seçimi ve yapılacak etkinliklerin planlanması kazanımların uygulanmasında büyük önem taşımaktadır. Bu durumun müzik eğitimi alan öğrencilerin müziksel başarılarını ve derse olan ilgilerini arttıracığı düşünülmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

İlköğretim müzik dersi müfredatı içeriğinde bulunan öğrenme alanları ve bu alanları oluşturan kazanımlar öğrencilerin müzikal gelişim ve becerilerini geliştirmek, müziksel kültür ve bilgilerini arttırmak amacıyla planlanarak hazırlanmıştır. Müzik eğitimi alan öğrencilerin ilgilerini yoğunlaştırarak müziğe ve

müzik dersine karşı olumlu tutumlar geliştirmesi müzikal yaşantılarının arttırılmasıyla sağlanabilir. Müzik eğitiminin öğrencilere aktarılması derslerde belirlenen kazanımların uygulanmasıyla daha etkili hale gelebilir. Kazanımlar, öğrenme-öğretme süreci içerisinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar aracılığı ile öğrencilerde görülmesi beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerlerdir. Müzik dersi kazanımlarının uygulanmasında bilgiden çok müzikalitenin ön plana geçmesi her öğrencide farklı düzeylerde olan müzik yeteneğini ve becerisini ortaya çıkaracağı düşünülmektedir. Müzik öğretmeni adaylarına, öğretmenlik mesleğine yönelik üç dönemi kapsayan okul çalgıları (bağlama, gitar, blok flüt, vb.) adı altında mesleğinde kullanmaya yönelik çalgı eğitimi verilmektedir. Sağlıklı ve etkili bir müzik eğitimi, müzik dersi kazanımlarının uygulanmasında eğitimini aldığı çalgıları etkin bir biçimde kullanabilen yeterli bir müzik öğretmeni ile amacına ulaşılabilir.

Bu doğrultuda çalışmanın amacı müzik eğitimi anabilim dallarında uygulanan okul çalgıları dersinde temel eğitimi verilen okul çalgılarının (blok flüt, bağlama, gitar) ilköğretim müzik dersi kazanımlarına ulaşmadaki etkililiğini ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda kazanımlara ulaşmada hangi çalgının daha etkili olduğu araştırmanın amacını oluşturmaktadır.

1.2.Problem Cümlesi

Türkiye’de eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dalı lisans programlarında okul çalgıları I-II-III adı altında okutulan bu dersler, anabilim dallarına göre farklılık göstermektedir. Yök’ün 2006-2007 Akademik Yılında hazırladığı lisans programına kadar sadece blok flüt, bağlama, gitar ve mandolin eğitimiyle sınırlı tutulduğu ve ana bilim dalının imkânları çerçevesinde çalgılardan sadece birine ağırlık verildiği de görülmektedir.

Yükseköğretim Kurulu, ülkemizde müzik öğretmeni yetiştirme sürecinin “son programı” olan 2006 Programı’nın oluşturulmasını başlıca üç gerekçeye dayandırmaktadır:

- a. 1998–2006 yılları arasında üniversiteler, Milli Eğitim Bakanlığı ve sivil toplum örgütlerince düzenlenen akademik etkinliklerde, 1998 programı üzerindeki eleştiri ve öneriler,
- b. 2003–2004 Öğretim Yılı’ndan itibaren uygulanmak üzere, Milli Eğitim Bakanlığı’nca ilköğretim programlarında yapılan değişiklikler,
- c. Türkiye’nin 2003 yılından itibaren içinde yer aldığı Avrupa Yükseköğretim Alanı uyarınca, lisans programlarına ilişkin “öğrenme çıktılarının tamamlanması ve standardizasyonu” (Yök, 2007:1).

Müzik öğretmeni adaylarına, öğretmenlik mesleğinde kullanmaya yönelik üç dönemi kapsayan okul çalgıları (bağlama, gitar, blok flüt, vb.) adı altında çalgı eğitimi verilmektedir. İlköğretim müzik dersi müfredatı içeriğinde bulunan öğrenme alanları ve bu alanları oluşturan kazanımların öğrencilere etkin bir şekilde aktarılması müzik öğretmenin eğitimini almış olduğu okul çalgılarını derslerde kullanmasıyla kazanımların hedeflenen davranışa dönüşmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışma müzik eğitimi anabilim dallarında okutulan okul çalgıları dersinde temel eğitimi verilen okul çalgılarının (blok flüt, bağlama, gitar) ilköğretim müzik dersi kazanımlarına ulaşmadaki etkililiğini ortaya koymak amacıyla “Okul çalgılarının ilköğretim müzik dersi kazanımlarına ulaşmasında hangi çalgı (blok flüt, bağlama, gitar) daha etkilidir?” sorusuna cevap aramaktadır.

1.3.Alt Problemler

1. Çalgıların notaları seslendirme kazanımına ulaşmasındaki etkisi nedir?
2. Çalgıların hız ve gürlük basamaklarını uygulama kazanımına ulaşmasındaki etkisi nedir?
3. Çalgıların temel müzik ve yazı öğelerini kullanma kazanımına ulaşmasındaki etkisi nedir?
4. Çalgıların yurdumuzdaki başlıca müzik türlerini ayırt etme kazanımına ulaşmasındaki etkisi nedir?

5. Çalgıların müziklerde aynı ve farklı bölümleri dansa dönüştürme kazanımına ulaşmasındaki etkisi nedir?
6. Çalgıların ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbıyla eşlik etme kazanımına ulaşmasındaki etkisi nedir?
7. Çalgıların farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirme kazanımlarına ulaşmasındaki etkisi nedir?
8. Çalgıların farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürme kazanımlarına ulaşmasındaki etkisi nedir?

1.4.Tanımlar

Araştırmada kullanılan kavramların tanımları aşağıda verilmiştir.

Müzik öğretimi

“Kısaca, müziksel öğrenmeyi tasarlama, düzenleme ve gerçekleştirme sürecidir. Müzik öğretimi programlanır-planlanır, uygulanır-gerçekleştirilir ve denetlenir-değerlendirilir. Öğrenci merkezli bir müzik öğretimi ortamında bu iş daha çok öğretmen-öğrenci iş birliğiyle yapılır” (Uçan, Yıldız, Bayraktar, 2001: 10).

Müzik Öğretim Programı

İlköğretim Müzik Öğretim Programı 28.08.2006 tarih ve 348 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu Kararıyla kabul edilen ve halen ilköğretim okullarında uygulanmakta olan programdır (Meb, 2006).

Kazanım

“Kazanımlar, öğrenme-öğretme süreci içerisinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar aracılığı ile öğrencilerde görülmesi gereken bilgi, beceri, tutum ve değerlerdir” (Meb, İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı, 2007: 6).

Türkü

“Türküler ezgi, ritim, ayak gibi özellikleri yöreden yöreye farklılık gösteren, çoğunlukla bestecisi ve söz yazarı bilinmediği için anonim olarak adlandırılan geleneksel müzik formlarıdır. Okul müziğinde türkülerin önemli bir yeri vardır. Ses sınırı ritmik özellikleri ve tonal yapıları bakımından ilköğretim seviyesine uygun türküler, çocuğun müzikal becerisini geliştirmenin yanında kendi kültürünü tanıma fırsatı da vermektedir “(Aklar, 2008: 43).

Şarkı

“Eski çağlardan beri bütün kültürlerde yer almış olan küçük bir sözlü müzik formu. İnsanın kendisini ifade etmek için seslendirdiği kısa ve yalın ses müziği biçimi. (Say, 2002: 499). Şarkı, Almancada “Lied”, İtalyanca “Canzone” İngilizcede “Song” diye adlandırılır. İlköğretim müzik dersi programlarında okul şarkıları olarak planlanması ile müziksel amaçların öğrenciye kazandırılmasında önemli bir yere sahiptir.

Marş

Almanca “Marsch”, İtalyanca “Marcia”, İngilizce “March” şeklinde adlandırılan marşlar, ritim, ölçü ve tempo bakımından bir grup insanın ya da daha fazla sayıda kişinin yürüyüşüne uygun düşen ve bu amaçla bestelenmiş olan işlevsel müzik parçasıdır (Say, 2002: 335).

Bağlama

Bağlama, Türk Halk Müziği mızraplı çalgıları arasında en yaygın olarak kullanılanıdır. “Bağlamanın öncüsü Asya kökenli bir çalgı olan kopuzdur. Kopuz’un geçmişi ise ilk çağa kadar uzanmaktadır” (Gazimihal, 1975: 4). “Kopuzun “saz” olarak adlandırılması 17. yüzyıldan sonra madeni tellerin takılması ile başlamıştır” (Gazimihal, 1961: 2299-2300). “Cumhuriyetten sonra bağlamanın yavaş yavaş şehirlere taşınması ve başta TRT olmak üzere, çeşitli kurumların bünyesinde oluşturulan topluluklarda Anadolu halk müziğinin icra edilmeye başlanması

sonucunda gelişen ihtiyaca, saz boyları standartlaştırılmış ve grup teşkil edecek şekilde bağlama ailesi oluşturma yönüne gidilmiştir” (Parlak, 2000: 61).

Günümüzde yapıları, ölçüleri ve formları belli bağlama türleri kullanılmaktadır. “Standart bağlama ailesini oluşturulan sazlar büyükten küçüğe doğru meydan sazı, divan sazı, tambura, bağlama curası ve tambura curası şeklinde isimlendirilmiştir” (Turhan, 2000: 399). Bağlama ailesini Anadolu yerel müzik kültürü bakımından önemli kılan başlıca özelliklerden birisi sahip olduğu perde sistemidir. Bağlama kullanımının giderek yaygınlaşması ve uygun bir altyapı üzerinde gerçekleştirilmesi tanpere sistemine uygun şekilde perdelerin ayarlanmasıyla oluşmaktadır. Günümüzde kullanılan bağlamalarda perde sayıları, en büyük ikilinin sistematik bölünüşüyle oluşan on yedili dizgeye göre tespit edilmektedir. Akdoğu on yedili dizgenin günümüz eğitim kurumlarında da kabul edilmiş olduğunu ve Geleneksel Türk Müziği eğitiminin bu dizgeyle yapıldığını belirtmektedir (Akdoğu, 1994: 54).

Klasik Gitar

Gitar genelde altı tellidir ve farklı çeşitlerdeki ağaç türlerinden yapılabilir. Hem çok sesliliği, hem ritmik özellikleri hem melodi çalımındaki kolaylığı, hem de bu özelliklerin birlikte yapılabilirliğinin kolaylığı ile bilinen ve neredeyse her müzik türünde kullanılabilen bir müzik aletidir. Bugün klasik gitarın adının bir çeşit lir olan eski kitalardan geldiği ancak çalgının kökeninin eski “Lavta” ve “Pandora” tipi telli çalgılara dayandığı en kuvvetli görüş olarak kabul edilir (Halvaşi, 1999: 57).

12. yüzyılda Doğu ve Latin ülkelerinde mandola adını alan çalgı 13. yüzyılda El vihuela olarak tanınmış, 14. yüzyılda ise guiterne ismiyle anılmıştır. 15. yüzyıla gelindiğinde Avrupa’da Lavta olarak icra edildiği tarihçiler tarafından belirtilir. 16. yüzyılın ortalarında lavtalir ile İngiliz ve İspanyol saraylarında birçok beste yapılmıştır. Tarih içerisinde gitara benzeyen telli çalgılar, ilk kez Batı Asya medeniyetlerinde daha sonraları da Mısırlılar, Romalılar ve Asurlularda görülmüş, özellikle Haçlı seferlerinin kültürel alandaki etkileri sonucunda da Araplar tarafından Avrupa’ya yayılmıştır (Halvaşi, 1999: 57). 16. yüzyılın ikinci yarısında, dört telli

gitar beşinci telin eklenmesiyle “guitarra latina” adını almıştır. Beşinci telin eklenmesiyle gövdesi büyümüş, tel uzunluğu 63 cm ye uzamıştır (Elmas,1994: 14).

Niccolo Paganini'nin büyük gitar ustalarından birisi olduğu bilinmektedir. Gitar Shubert, Berlioz, Diabelli, Gragnani, Carulli, Carcassi, Coste gibi bestecilerin de ilgisini çekmiş ve bu çalgı için birçok eser vermişlerdir. 1778 – 1830 yılları arasında yaşayan Fernando Sor İspanya'da yetişen en önemli gitar ustasıdır. Sor gitarı altıncı teli ekleyerek bugünkü gitarın temelini atmıştır. Yüzyılın ikinci yarısında Bach ve Beethoven'ın eserlerinden gitar için yaptığı düzenlemelerle bilinen gitarist-besteci Francisco Tarrega adına rastlamaktadır. “19. yüzyılın ikinci yarısında ise Antonio Torres (1819-1892), modern gitarı oluşturmuş ve gitar belirli bir standarda kavuşmuştur “(Şaklar, 2001: 1).

Bugün kullanılan modern gitarı ilk üreten kişi İspanyol Antonio Torres Jurado olarak tanınmaktadır. Antonio Torres Jurado bugün kullanılan modern gitarı 1863 yılında yaparak modern gitarın gelişmesinde en önemli adımı atan kişi olmuştur.

Blok Flüt

Bugün kullanılan halini 15. yüzyılda almaya başlayan blok flüt Avrupa'da sevilen bir çalgı olarak Orta Çağ'ın başlarında ortaya çıkmıştır. Ses alanı yaklaşık iki oktavidir. Başlıca çeşitleri soprano, alto, tenor ve bas blok flüttür. Soprano do blok flüt okullarda müzik eğitiminde kullanılmaktadır. 16. ve 17. yüzyıllarda kullanımı oldukça yaygınlaşan çalgının ses genişliği üzerinde yapılan değişikliklerle iki oktava çıkarılarak Rönesans ve Barok müziğinde önemli yer tutmuştur. Bach, Vivaldi, Händel, Corelli, Monteverdi, Sammartini gibi besteciler blok flüt için eserler yazmışlardır. 1750'lerden sonra blok flüt eski önemini yitirmeye başlamıştır. Klasik ve Romantik dönemlerin ihtiyaçlarına cevap veremeyecek duruma gelen çalgı 20. yüzyıl başlarında blok flüt yapımcısı ve virtüözü İngiliz Arnold Dolmetsch tarafından yeniden geliştirilmiştir. Günümüzde, öğrenilmesinin kolay olması, küçük çocuklar tarafından da çalınabilmesi, ucuz olması, kolayca taşınabilmesi, solo ve topluluk müzikleri için uygun olması gibi nedenlerle okullarda eğitim amaçlı olarak kullanılmaktadır.

Ülkemizde eğitim müziğinde yaygın bir şekilde kullanılan blok flüt öğretimi, “Soprano do blok flüt” temel alınarak yapılmaktadır. Blok flütün Türkiye’de eğitim müziğine girmesinde, 1953 yılında Ankara’ya gelen Prof. Hermann Auer’in müzik öğretmenleri için düzenlediği kurslar etkili olmuş, daha sonra okul müziğinde yaygınlaşması ve metodlarının yayımlanmasında müzik eğitimcisi Saadettin Ünal’ın çalışmaları öne çıkmıştır (Say, 2002: 79).

1.5.Araştırmanın Önemi

Bu araştırmanın, ilköğretim kurumlarının öğretim programlarında amaçlanan, ders içi ve ders dışı müziksel etkinliklerde, müzik öğretmenlerinin okul çalgıları derslerinin gereklerini daha fazla ve daha etkin şekilde kullanmaya yönelteceği, öğrencilerin müziksel başarılarının, derse olan ilgilerinin ve ders verimliliğinin artacağı düşüncesine dayanan bir yaklaşımla önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki okul çalgıları dersleri, öğretim programlarının geliştirilmesi sürecine ışık tutması, geliştirilen programların ilköğretim kurumlarında uygulanan müzik dersleri öğretim programlarına katkı sağlayarak desteklemesi, ileride bu alanda yapılacak diğer araştırmalara öncülük etmesi ve örnek teşkil etmesi önem arz etmektedir.

1.6.Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. 2012-2013 ilköğretim müzik dersi 6. sınıf öğretim programı, öğrenci çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitabı,
2. 2012-2013 ilköğretim müzik dersi 6. sınıf öğretim programı, kazanımlar ve etkinlikler boyutu,
3. 2012- 2013 öğretim yılı, Nevşehir ili 75. Yıl İlköğretim Okulu 6. sınıf öğrencileri,
4. Programa ilişkin yapılacak gözlemler,
5. Konu alanı uzman görüşleri,

6. Müzik ğretmeni yetiştiren kurumlar olan eğitim fakülteleri güzel sanatlar eğitimi anabilim dalları müzik eğitimi bilim dallarında uygulanan okul algıları dersleri ğretim programları,
  7. Literatür taraması sonucu ulaşılabilen kaynaklar,
  8. Gerçekleştirildiği süre, konum ve ulaşılabilen kaynaklarla birlikte araştırmacının sağlayabildiği maddi imknlar,
- ile sınırlı tutulmuştur.

BÖLÜM II

2. Kavramsal Çerçeve

Özünde bireyden ötede bir şey olma isteği olan insan, bu bütünlüğe ancak başkalarında kendi yaşantısı olabilecek yaşantıları görüp onları kendisinin kılmakla varabileceğini sezer. Sanat insanın dünyayı tanıyıp değiştirebilmesi için gereklidir. Sanat insanı parçalanmış bir durumdan birleşmiş bir bütüne dönüştürebilir (Fisher, 1974). İlk insanlar sanat yoluyla duygularını, istek ve özlemlerini dile getirmişlerdir. Sanat başlangıçta basit kavramların somut olarak işareti olarak düşüncelerin oluşumuna yardım etmiştir (Billiet, 1966). Birçok insan için sanat yalnız duylulara yönelik uyarılarla hazlardan oluşurken birçokları için de insan ruhunun içinde yaşadığı dünyayı kendine göre aydınlattığı bir dildir (Edman, 1977).

İnsan yaşamının bir parçası olan müzik sanat biliminin önemli bir koludur. Bireylerin başarılı olmalarını, hayal gücünü ve beyin gelişimini arttıran sanatın bir dalı olan müzik bireylere ve toplumlara kazandırdığı olumlu niteliklerle önemli bir yere sahiptir. “Müzik hem sanattır hem de bilim dalıdır. Dolayısıyla hem duygusal olarak algılanabilmeli, hem de akıl ile kavranabilmelidir” (Karolyi, 1996: 7). “Müzik, toplumla etkileşip bütünleşen sanatların başında gelen, bir milletin gelişmişlik düzeyini belirlemede önemli bir unsurdur. Müziğin, insandan insana uzanan evrensel bir dil olması, insanları aynı ezgide birleştirecek güce sahip olması, ona, diğer sanat dalları içinde ayrı bir yer, farklı bir ayrıcalık vermiştir” (Öz, 2001:103).

İnsanlığın gelişmesiyle kendini yenileyen müzik, yaratıcı kişiliklerin geliştirilmesi ve nitelikli toplumlar oluşturulmasını amaçlayan önemli bir sanat dalıdır. “İlk işitişte o kadar eksiksiz olarak doğal, daha yakından bakılınca son derece disiplinli ve ölçülü, hem batarcasına duyusal, hem soğuk bir biçimde zihinsel olan bu sanatın, hayatla toplum üzerindeki etkileri düşünüldüğünden de fazladır. Hem özgürlüğü, hem disiplini ile müzik, uygar bir toplumun ne olabileceğini gösteren bir örnektir” (Edman,1977: 58).

“Müzik, doğanın kaynağı olan evrensel dengenin bir sureti, yani bir yansımasıdır. Bilincimiz bu dengeyi bir ucundan yakalayıp hayatımıza katmayı bilmiş ve onu

çeşitli biçimlerde dile getirip, dışa vurmuştur” (Khan, 2001: 21). Müzik insan yaşamının her evresinde yer alan, insanlığın ve teknolojinin gelişimiyle paralel olarak kendini yenileyen, çeşitlenerek zenginleşen ve güçlenerek gelişen bir olgudur. Müzik bireylerin çevreleriyle ilişkilerinde, sosyal yaşamlarında ve bu bağlamda toplumların gelişmişlik düzeyini güçlendirmede sağladığı katkılarla belirleyici bir rol oynar. Bu olgu her yaş döneminde geçerli olduğu gibi ilköğretim çocuğunun yaşamında bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitimsel açıdan birçok olumlu etki ortaya çıkarmaktadır. Bu etkileri çocuğun yaşamına aktarmak için müzik eğitime ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle müzik kültürünün temeli amaçlar doğrultusunda planlanmış müzik eğitime dayanmaktadır. “Toplumu bir bütün halinde tutan sosyal bağlardan biri olan müziğin, çocuk üzerindeki etkisi önemlidir. İnsan yaşamının eğitime en uygun olduğu ve en hızlı öğrendiği çağlar çocukluk çağlarıdır. Bu dönem eğitimde büyük önem taşımaktadır” (Öztürk 1996: 5).

2.1 Müzik Eğitimi

“Bireyleri ve toplumları biçimlendirme, yönlendirme, değiştirme, geliştirme ve yetkinleştirmede en etkili süreçlerin başında ‘eğitim’ gelmektedir” (Uçan, 1997: 175). Eğitimin temel işlevi bireylere, toplumca istenen nitelikleri kazandırmaktır. Eğitim; en genel anlamıyla insanları belli amaçlara göre yetiştirme, kişiliğini farklılaştırma, kazanılan bilgi, beceri, tutum ve davranışlarını bilinçli olarak değiştirme ve geliştirme sürecidir. Eğitimin temel amacı, toplumların ihtiyaç duyduğu özellikleri bünyesinde barındıran bireyler yetiştirmek ve bireyde gereken yapısal ve davranışsal değişimin gerçekleşmesini sağlamaktır.

“İnsan ile eğitim arasında çok sıkı bir ilişki vardır. İnsan eğitimin en temel ögesidir. İnsanı eğitimsiz, eğitimi insansız düşünmek olanaksızdır. Bireyleri ve toplumları biçimlendirmede, değiştirme ve geliştirmede en etkili süreçlerin başında kuşkusuz eğitim gelmektedir” (Cüceoğlu, 2002: 2). “Eğitim, her ülkede yüklendiği sorumluluk ve görevler arasında kimliği bulma, bireyleri bu kimlikle kendi toplumlarındaki yerlerini almaya hazırlama, yaratıcı, iletişime açık, duyarlı kişiler oluşturma, birey ve

toplum yaşamının niteliğini yükseltme gibi görevler giderek daha önemli bir yer tutmaktadır” (San, 1994: 261).

Eğitim, insanları ve toplumları yönlendirme ve geliştirme işlevlerini yerine getirirken en çok sanat ve sanat eğitimi boyutundan yararlanır. Sanatın en önemli dallarından biri olan müzik; bireyin doğum öncesi oluşma evresinde başlayıp, doğumdan sonra doğrudan ilişki biçimine dönüşür ve bu ilişki yaşam boyu sürer. “Eğitimle, insanın değişimi ve gelişimi hedeflenmiştir. Sağlıklı bir eğitim, kişiyi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda, onu en iyi şekilde yetiştirmeyi amaçlar. Her insan, yaşamı boyunca, eğitim ve öğretimini sürdürürken çok yönlü bir müzik ortamı içinde bulunur. Çocukların ve gençlerin sağlam bir ruh ve kişilik eğitimi almalarında müzik eğitiminin önemli bir yeri vardır” (Öz, 2001: 104).

Eğitimin birçok alanı bulunmakta ve bu farklı alanlardan birini de müzik eğitimi oluşturmaktadır. Müzik eğitimi bireye belirli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlayan, bireyin müziksel davranışlarını geliştirmesini ve bilinçli olarak müziği üreten ve tüketen, müzik yoluyla iyi ilişkiler kurarak toplumsallaşmasını sağlayan bir süreçtir. Müzik eğitimi, genel müzik eğitimi, özengen (amatör) müzik eğitimi ve mesleki (profesyonel) müzik eğitimi olmak üzere üç ana türe ayırmak mümkündür. Ülkemizde müzik eğitimi sanatçı, bilimci ve eğitimci yetiştirmek amacıyla devlet konservatuarları, güzel sanatlar fakülteleri ve eğitim fakültelerine bağlı olan müzik eğitimi anabilim dallarında verilmektedir. Müzik eğitimine çok geniş bir çerçeveden bakılması gerektiğini söylemek mümkündür. “Müzik eğitiminin tüm yönleriyle doğru kavranması ve bu kavrayışın gerçekçi, sağlam ve tutarlı bir temele dayandırılması zorunludur. Bu bağlamda, böyle bir temel üzerine kurulan müzik eğitiminin genel, özengen ve mesleki türleriyle bir bütün olarak ülkenin gerçeklerine, toplumun beklentilerine, alanın özelliklerine ve çağın gereklerine uygun bir çerçeve içine alınması ve böylece gerçek yörüngesine oturtulması gerekmektedir” (Uçan, 1994: 7).

Genel müzik eğitimi, farklı meslek, okul veya bölümlerde bulunan her düzeyde, her yaşta insana yönelik olup sağlıklı ve dengeli bir yaşam için gerekli genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlamaktadır. Özengen müzik eğitimi, herkes için zorunlu olmayan, müziğe veya müziğin bir dalında amatörcü ilgili, istekli ve

yetenekli kişilere yönelik bir müzik türüdür. Mesleki müzik eğitimi de müzik alanının bütünü, bir dalını kendisine meslek olarak seçen, seçmek isteyen, seçme olasılığı bulunan ve müziğe belirli seviyelerde yetenekli kişilere yönelik bir müzik türüdür. Genel müzik eğitimi, özengen ve mesleki müzik eğitiminin temelini oluşturmakla birlikte; müzik eğitimi, genel müzik eğitiminden mesleki müzik eğitimine doğru derinlik kazanır ve gelişir.

Okul öncesinden yüksek öğretim kurumlarına kadar uzanan müzik eğitimi bireylere müziği tanıtmak ve sevdirmek, bireylerin müziksel yeteneklerini açığa çıkarıp geliştirmek, etkili biçimde çalma, söyleme ve müziksel yaratıcılığını geliştirmeyi amaçlar. Müzik eğitimi, bireyin müzik potansiyelinin geliştirilmesini sağlayarak şarkı söyleyebilme ve çalabilme, ritmik ve ezgisel çözümlene yapabilme becerilerini geliştirir. “Çağdaş eğitim bilim, sanat ve teknik alanlarının üçünü de kapsayan bir çerçevede düzenlenip uygulanır. Müzik eğitimi sanat eğitiminin en önemli dallarından biridir. Bireye istendik olarak müziksel davranışlar kazandırma veya müziksel davranışlarında değişiklikler oluşturma süreci, müzik eğitimidir. Bu süreçte daha çok eğitim gören bireyin (çocuğun-öğrencinin) kendi müziksel yaşantısı temel alınır, bu temelden yola çıkarak belirli amaçlar doğrultusunda planlı ve yöntemli bir yol izlenir ve bu yolla belirli hedeflere erişilir. Müzik eğitimi yoluyla birey ile çevresi, özellikle müziksel çevresi arasındaki iletişim ve etkileşimin daha sağlıklı, daha düzenli, daha etkili ve daha verimli olması beklenir” (Uçan, 1994: 16).

“Okul öncesi ve ilköğretim aşamalarında verilen eğitimin amacı asgari düzeyde müzik kültürünü oluşturmaktır. Bu süreçte temel müzikal davranışlar oyunlaştırılarak uygulanan çalışmalar çerçevesinde verilirken, her çocuğu bütün yönleriyle tanımaya ve geliştirmeye çalışırken müzik yeteneği bakımından da tanımaya, onlara yeteneklerine göre müzik eğitimi vermeye, çok yetenekli çocuklar olursa bu türlü çocuklara, yeteneklerini geliştirecek bir ortam hazırlamaya önem verilmelidir” (Sun, 2002: 31). Okul öncesi eğitim kurumlarından yüksek okul sonuna değin her derecedeki okullarda eğitim-öğretim amacıyla yapılan müzik ders ve etkinliklerine “okul müzik eğitimi” denir. Bu eğitimin amacı, toplumların müzik kültürü bakımından geliştirilip biçimlendirilmeleri ve çağdaş düzeyde ulusal müzik zevkinin yaygınlaştırılması olarak açıklanabilir (Çiçek, 2000). “Erken müzik eğitiminin,

çocuklarda yaratıcılığı artırdığı ve problemlere değişik çözümler bulmada yardımcı faktörler, müziğin hazırlanış ve sunuş aşamasında mükemmeliyetçiliği gerektirmektedir. Bu özelliğin alışkanlık haline getirilmesi ve eğitimi boyunca çocuklarımıza müzik aracılığı ile kazandırılması sonucunda, her konuda ve her alanda başarı kaçınılmaz bir sonuçtur” (Karakelle, 2007: 35).

2.2. İlköğretim Kurumlarında Müzik Eğitimi

Müzik eğitimi bireye belirli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlayan, bireyin müziksel davranışlarını geliştirmesini ve bilinçli olarak müziği üreten ve tüketen, müzik yoluyla iyi ilişkiler kurarak toplumsallaşmasını sağlayan bir süreçtir. Bu eğitim süreci içerisinde ilköğretim çağındaki çocukların müziksel gelişimine önem verilmesi, hedeflenen müziksel davranışların kazandırılması, müziksel çevresi ile arasındaki iletişim ve etkileşimin daha sağlıklı, daha düzenli, daha etkili ve daha verimli olmasını sağlayacağı düşünülmektedir.

“Müziğin ilköğretim çağı çocuğunun yaşamındaki vazgeçilmez yeri ve önemi nedeniyle ki müzik; ilköğretimde hem sağlam bir eğitim temeli, hem anlamlı bir eğitim boyutu, hem kullanışlı bir eğitim aracı, hem etkili bir eğitim yöntemi, hem de önemli bir eğitim alanıdır” (Yıldız, 2002: 13). Müzik eğitiminde temel amaç; “öğrencinin müzikal gelişimini sağlamak, ön planda teknik yeteneğin değil, ifade zenginliğinin ve öğrencinin içindeki müzik duygusunun dışarıya aktarılabilmesini sağlamaktır” (Fenmen, 1991: 26). İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programı, öğrenci merkezli eğitim anlayışını hedef almış ve program geliştirme teknikleri yönünden örnek bir program olarak gösterilmektedir (Bozkaya 2001). Öğrenci merkezli eğitimin temel hedefi öğrenciyi merkeze alarak; birey olarak kendisinin ve sistemin ihtiyaç duyduğu değişim sürecini başlatmaktır. Öğrenci merkezli eğitim, öğrenmeyi öğrenmenin esas olduğu, her öğrencinin farklı zaman, tür ve hızda öğrenebileceğine inanan, düşünme becerilerini geliştirmenin yaratıcı düşüncüyü geliştirdiğini kabul eden bir yaklaşımdır (Meb, 2006). “Çocuğun müziksel gelişimindeki çok yönlü bu bütünlük, öğretim kurumlarındaki uygulamaya kaynaklık eden öğretim programında da ifadesini bulmuştur. Bu programa göre ilköğretim çağı

çocuklarının tümünün genel müzik eğitimi almak için gerekli müzik yeteneğine sahip görüldüğü, bütün ilköğretim öğrencilerini kapsadığı, müzik dersinin her boyutuyla ele alınıp işlendiği bir ders olarak gerçekleşmesinin; çocuğun bilişsel, devinışsel, duyuşsal davranışlarıyla bir bütün olarak gelişmesinin öngörüldüğü vurgulanmaktadır” (Saydam, 2003: 75). “İlköğretim müzik dersi öğretim programı, genel müzik eğitimi içerisinde yer alan ve farklı yöntem ve tekniklerle bireylerin her yönden dengeli, tutarlı ve sağlıklı olarak yetişmelerini sağlamaya yönelik bir anlayış ve içerikle düzenlenmiştir. Dolayısıyla program; 1968, 1984 ve 1994 yılı müzik dersi öğretim programı içerik ve yaklaşımları da göz önünde bulundurularak hazırlanmış ve MEB İlköğretim Genel Müdürlüğünce teşkil edilen Müzik Özel İhtisas Komisyonu tarafından geliştirilmiştir” (Meb, 2007: 4). Müzik Dersi Öğretim Programı A. Dinleme-Söyleme-Çalma, B. Müziksel Algı ve Bilgilenme, C. Müziksel Yaratıcılık ve D. Müzik Kültürü adı altında dört temel öğrenme alanı üzerine oturtulmuştur. Bu öğrenme alanlarının her birisi kendi içerisinde kazanımları barındırmaktadır. “Kazanımlar, öğrenme-öğretme süreci içerisinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar aracılığı ile öğrencilerde görülmesi beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerlerdir” (İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı, 2007: 6).

Müzik derslerinin bilgi ve teorik ağırlıklı olmaktan çok müziksel açıdan zenginleştirilmesi ile öğrencilerin müziksel davranışlarına etkisini arttıracığı düşünülmektedir. Müzik ağırlıklı derslerde bilgiden çok müzikalitenin ön plana geçmesi her öğrencide farklı düzeylerde olan müzik potansiyelinin ortaya çıkarılmasını sağlayacaktır. Öğrencilerin hedeflenen bilgi, beceri ve tutumlara ulaşabilmesi için derslerde uygulanan kazanımların müzik eğitimcisinin çalgısı eşliğinde kazandırılması kalıcı ve etkili bir eğitim süreci olacaktır. Müzik eğitiminde kazanımların amaçlanan hedeflere yönelik olarak uygulanmasında okul çalgılarının doğru ve yerinde kullanılması,

- . Öğrencilerin derse motive olarak daha kolay öğrenmesini sağlayacak,
- . Teorik bilgilerin ön plana geçmesini önleyecek,
- . Müzikaliteyi arttırıcı kazanımlara yeteri kadar yer verilmesine ortam hazırlayacak,
- . Teorik bilgilerin etkinliklerle kazandırılmasını sağlayacak,

. Öğrencilerin müziksel becerilerinin geliştirilmesini sağlayacak,

. Öğrencilerin müziği yaşama geçirmesinde etken olacaktır.

“Günümüzde eğitim-öğretim süreçleri, öğretmenler aracılığıyla resmi ve özel eğitim kurumlarında yürütülmektedir. Çağdaş insan modeline uygun bireylerin yetiştirilmesi ve etkili aynı zamanda kalıcı bir eğitimin gerçekleştirilmesi, okulların nitelik ve nicelik açısından yeterli konuma gelmeleriyle mümkün olabilmektedir” (Sungurtekin, 2005: 5).

İlköğretimde öğrencilerin müziksel becerileri kazanmasındaki en büyük pay müzik dersini uygulayan öğretmene bağlıdır. Çağdaş müzik eğitim programlarının etkin bir şekilde uygulanabilmesinde müzik eğitiminin temel öğelerinden biri olan müzik öğretmenlerinin rolü büyük önem taşımaktadır. Müzik öğretmenin yüksek düzeyde alan ve pedagoji bilgisi olmalı, müziği sevdirmeli, sanatsal değeri olan müzik eserlerini belirleyip öğrencilerin müzik kültürünü geliştirerek nitelikli eğitim vermek amacıyla olmalıdır.

Çağdaş müzik öğretmeni günümüzün eğitim ihtiyaçlarına cevap verebilecek, günümüz bilgi teknolojisi kullanarak öğrencileri geleceğe hazırlayabilecek yeterlilikte olmalıdır. Müzik öğretmeni alanında kavram, ilke ve genellemeleri bilmeli, bunları diğer konu alanlarıyla ilişkilendirerek alanındaki gelişmeleri yakından izleyebilmeli, müzik dersi öğretim programı öğrenme alanları ve kazanımlarını bilgi ve becerisiyle bireylere tutarlı ve sağlıklı olarak aktarabilmelidir. Müzik öğretmeni çalgılarını uygun kazanımlara göre ayırt ederek yeterli teknik ve müzikal anlayışla çalabilmeli, öğrencilerinin müzikal gelişimini nitelikli olmasına özen göstermelidir. “Öğretmenin öğreteceği konu alanı ile ilgili bilgi ve becerilerin kaynağı olması gerekir. Alanına hâkim olmayan, alanının perspektifini kazanmamış, alanındaki temel konuları ve aralarındaki ilişkileri yakalayamayan öğretmenin etkili olabilmesi mümkün değildir. Konu alanına giren kavram, ilke ve genellemeleri bilmeli, bunları diğer konu alanlarıyla ve günlük hayatla ilişkilendirerek alanındaki gelişmeleri yakından izleyebilmelidir. Öğrenciyi tanıma becerisine sahip olmalı, bireysel farklılıkları görebilmeli, öğrenci gelişimi ile öğrenmesi arasında bağ

kurabilmeli, öğrencinin problemlerinin çözülmesinde yardımcı olabilmelidir” (Meb, 1996: 516).

Alanına hâkim olan, alanındaki temel konuları ve aralarındaki ilişkileri yakalayabilen öğretmen dersin verimliliğinde ve öğrencilerin derse olan tutumlarında etkili olacaktır. Çağdaş bir öğretmen öğreteceği konunun özelliklerine göre öğretim yöntem ve tekniklerini kullanabilmeli, eğitim ortamını daha verimli hale getirmek için kendine özgü taktikler geliştirebilmeli, öğrencilerin seviyelerine göre görsel ve işitsel materyallerden mümkün olduğunca yararlanmalıdır (Meb, 2007). “Müzik öğretmeni sanatçı kimliğiyle öğrencileri etkilemek zorundadır, çünkü bir anlamda sınıfta varoluş nedeni budur. Müzik sanatı açısından becerisi üst düzeyde olan ve kullandığı araç, gereçlerle farklılığı olan müzik öğretmeni öğrencilerin beğenisini, hayranlığını kazandığı ölçüde sanat adına başarılıdır, etkindir, yol göstericidir. Müzik öğretmenin çevresinde etkili olabilmesinin önemli bir yolu, bir ya da birkaç çalgıyı yeterince iyi çalabilmesi ve öğretebilmesine bağlıdır” (Bayraktar, 1990: 162). Bir müzik öğretmeni kendi çalgısının dışında okul çalgılarını derste ve ders dışı etkinliklerde çalabilme ve öğretebilme düzeyinde bilerek kullanmak durumundadır (Küçüköncü, 2006).

Çocuğun kendine olan öz güveninin gelişiminde müzik eğitimi önemli bir rol oynar. Müzik öğretmenlerinin öğrenme alanları ve kazanımların hedeflerine ulaşmasını sağlamak amacıyla kullanacağı çalgılar ve bu çalgılarla yapılacak müziksel etkinlikler, çocukların aldığı sorumluluk, başarıyı yaşama duygusu ve birçok alanda başarı düzeyini geliştirecektir. Bu durum çocuğun kendini geliştirme algısının temelini oluşturur. Kendisini müzikal açıdan geliştirmiş öğrencilerin müziksel etkinliklerde daha başarılı oldukları çalma, söyleme ve müzik yapmada daha istekli ve kendilerine daha çok güvendikleri söylenebilir.

İlköğretim çağında olan her öğrenci farklı ilgi, ihtiyaç ve öğrenme yaşantılarına sahip olan bireylerdir. “Bazı öğrenciler bir ögeyi çok az denemeyle öğrenebilirken, diğerlerinin bu ögeyi tam olarak öğrenebilmeleri için daha fazla deneme yapmaları gerekebilir. Bazı öğrenciler bir işlemin tümünü birkaç denemeyle öğrenebilirken diğerlerinin ilk önce bu işlemin basamaklarını ayrı ayrı deneyerek öğrenmeleri ve bundan sonra bu işlemin tümünü birden denemeye başlamaları gerekebilir” (Bloom,

1995: 135). Bu doğrultuda öğrenme alanlarının, stratejilerinin, yöntem ve tekniklerin de bireysel farklılıklara uygun bir şekilde oluşturulması gerekmektedir. “Öğretim metodu, her olaya ve konuya, öğretim sonucunda öğrencilerde geliştirilmek istenen niteliğe, zaman ve fiziksel imkânlarla seçilen araç ve gereçlere, öğretmenin yönetime yatkınlığına, grubun büyüklüğüne, öğrenci grubunun tutumuna, öğretmenin kişiliğine ve mesleki yaşantılarına göre gerçekleştirilecek yöntemi seçmesi ve uygulamasıdır” (Tan, Erdoğan, 2000: 24). Müzik eğitimi alan öğrencilerin müziksel potansiyellerinin, ilgi ve yeteneklerinin açığa çıkarılması için eğitim veren müzik öğretmenin belirli amaçlar doğrultusunda planlanmış programlı bir yaklaşım, yöntem ve teknik belirlemesi kuşkusuz en önemli etkenlerden biridir.

“Program kavramı bir ya da daha fazla öğrenci için eğitimsel sonuçlar elde etmenin amaçlandığı planlanmış olaylar dizisi olarak algılanabilir” (Elliot, 1979: 39). “Program; modeli, amaçları, etkili öğeleri, etkinlikleri, içeriği, zamanlama ve sıralama önerilerini ve değerlendirme şekillerini içermelidir. Müzik öğretmenlerinin genel amacı; öğrencilerin sadece müzikal yeteneklerini değil aynı zamanda tüm öğrencilerin teorik, estetik isteğini de geliştirecek bir öğrenme çevresi yaratmaktır” (Harrison, 1983: 11-13). Müzik derslerinde izlenen yöntem ve tekniklerin doğru ve yerinde kullanılması öğrencilerin temel müziksel becerilerini geliştirerek öğrenme alanları ve içeriğindeki kazanımları belirlenen hedefler ve amaçlara uygun şekilde uygulamalarına olanak sağlayacaktır.

İlköğretim müzik derslerinde birçok avantajı olması sebebiyle blok flüt öğretmeni ve öğrenci çalgısı olarak yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Fakat şarkıların öğretilmesi ve kazanımların uygulanması sırasında yeterli olsa da kazanımların hedeflerine ulaşması konusunda eşlik çalgısı olarak kullanılması bazı kazanımlarda yetersiz kalmaktadır. “Müzik aletleri, öğretmenin müzik derslerinde ses, kulak ve beğeni eğitimi çalışmalarındaki müzik bilgisini ve müzikal yeteneklerini öğrenciye daha iyi aktarmasını sağlayacaktır. Özellikle de zevk eğitiminde öğrencinin yaş ve müzikal gelişimi dikkate alınarak seçilen sanat eserlerinin, öğretmenin kendi çalgısıyla sunması, öğrencinin dikkatinin çekilmesi, müziği sevmesi ve müzik beğenisinin gelişimi açısından önemli olduğu gibi, öğretmenin de, öğrenciler üzerinde saygı ve hayranlık yaratmasında etkili olacaktır” (Milli, 1999: 8-9). Hem

teorik bilgileri hem de müziksel becerileri kazandırmayı amaçlayan müzik eğitiminin öğrenme alanları ve bu alanları oluşturan kazanımlar farklı çalgıların uygun şekilde kullanılmasıyla amacına ulaşmasına yardımcı olacaktır. Bu durumun blok flütün yanı sıra okul çalgıları adı altında eğitimi verilen bağlama ve gitar çalgılarının da öğretmen çalgısı olarak kullanılması ile müzik derslerinde karşılaşılan birçok sorunu ortadan kaldıracığı düşünülmektedir.

2.3. Okul Çalgıları Dersi

İlköğretim müzik dersi öğretim programı temel öğrenme alanlarına oturtulmuş olan kazanımların dengeli, tutarlı ve sağlıklı olarak öğrenciler üzerinde görülmesinde müzik dersini uygulayan öğretmenin aldığı müzik eğitimi ve kullandığı çalgının önemli bir işlevi vardır. Ülkemizde mesleki müzik eğitimi üniversitelerde verilmektedir. Konservatuarlar sanatçı yetiştirirken, fakültelere bağlı müzik eğitimi bölümleri müzik öğretmeni yetiştirmektedir. Müzik öğretmenliği programları teorik ve uygulamalı pek çok dersi kapsamaktadır. Müzik öğretmenliği programlarında yer alan uygulamalı derslerden birisi de “okul çalgıları” dersidir. Eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dallarında okul çalgıları dersleri, her dönem bir çalgı eğitimini sağlamak üzere, üç dönem boyunca ders programlarında yer almaktadır. Okul Çalgıları I. II. III. derslerinin içeriğinde öğrenciler bağlama, gitar, blok flüt gibi çalgılardan birini seçmektedir. Bu derste amaç; müzik öğretmeni adaylarına çalgıların genel müzik eğitimi içerisinde nasıl kullanılması gerektiği ve teknik özelliklerini öğretmek ayrıca okul çalgı müziği doğasını uygulamak ve okul çalgı müziği literatürünü öğrenme ve öğretme tekniklerini kazandırmaktır. YÖK’ün yeni müzik öğretmenliği lisans programında ise okul çalgıları olarak gitar, bağlama, blok-flüt ve mandolin belirlenmiştir. Her dönem için okul çalgıları dersindeki kazanımlar Yök tarafından aşağıdaki şekilde belirtilmiştir.

2.3.1. Okul algıları I Dersinin İçeriği

Bağlama: Bağlama algısı hakkında genel bilgiler, bağlamanın okul-müzik eğitimindeki yeri ve önemi, bağlamada akord eşitleri ve yaygın kullanılan akord eşitleri, bağlama ile doğru oturuş ve tutuş pozisyonu, sağ ve sol el tutuşları. Halk müziği ses sistemi ve bağlamalarda kullanılan perdeler, halk müziğinde çok kullanılan uşşak ve hüseyini başta olmak üzere makamlar hakkında kısa bilgi, bu makamlardaki kolay ve basit ezgilerden başlamak üzere diğer makamlarla da ilgili ezgileri alma. Basit ezgilerle yaygın kullanılan makamlarla eş zamanlı olarak, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, ve 10 zamanlı usullerle yazılmış ezgileri çalma, okul-müzik eğitiminde kullanılabilecek ezgileri, ezgileri toplu çalma, bağlamada orta ve üst teli kullanma.

Gitar: Gitar algısının genel kullanım özellikleri, gitarla doğru oturuş ve tutuş pozisyonu alma, gitarın akordu ve basit arpejleri yapma. Küçük ölçekli ezgileri alma. Okul şarkılarını solo olarak alma, I. pozisyondaki temel akorlar, okul şarkılarına akorla eşlik etme.

Soprano Blok Flüt: algının özellikleri, yapılışı ve aile içindeki konumu, ses alanı ve olanakları. Okul müzik eğitiminde kullanılma nedenleri, tutuş, üfleme ve ses üretme teknikleri. Küçük ölçekli ezgileri alma. Şarkı, türkü, marş ve çeşitli eğitim müziklerinde uygulamalı alışmalar.

Mandolin: Mandolinin özellikleri, okul müziğindeki yeri, ses alanı ve olanakları, tutuş, tremolo tekniği, okul müziğine ilişkin şarkı dağarcığı üzerinde kolaydan zora çalma teknikleri, mandolinin solistik kullanımı.

2.3.2. Okul algıları II Dersinin İçeriği

Bağlama: Bağlama algısının genel tanıtımı, bağlamanın okul-müzik eğitimindeki yeri ve önemi, bağlamada akord eşitleri ve yaygın kullanılan akord eşitleri. Bağlama ile doğru oturuş ve tutuş pozisyonu, sağ ve sol el tutuşları. Halk müziği ses sistemi ve bağlamalarda kullanılan perdeler, halk müziğinde çok kullanılan uşşak ve hüseyini başta olmak üzere makamlar hakkında bilgi, bu

makamlardaki kolay ve basit ezgilerden başlamak üzere diğer makamlarla da ilgili ezgileri çalma. Basit ezgilerle yaygın kullanılan makamlarla eş zamanlı olarak, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, ve 10 zamanlı usullerle yazılmış ezgileri çalma. Okul-müzik eğitiminde kullanılacak ezgiler, ezgileri toplu çalabilme becerisi, bağlamada orta ve üst tel kullanımı.

Gitar: Gitar çalgısının genel özellikleri, gitarla doğru oturuş ve tutuş pozisyonu, gitarın akordunu ve basit arpejleri yapma. Küçük ölçekli ezgileri çalma. Okul şarkılarını solo ve gitar eşliğiyle çalma, I. pozisyondaki temel akorlar, okul şarkılarına akorla eşlik etme.

Soprano Blok flüt: Çalgının tanıtımı, yapılışı ve aile içindeki konumu, ses alanı ve olanakları. Okul müzik eğitiminde kullanılma nedenleri, tutuş, üfleme ve ses üretme teknikleri. Küçük ölçekli ezgileri çalma. Şarkı, türkü, marş ve çeşitli eğitim müziklerinde uygulamalı çalışmalar.

Mandolin: Mandolinin tanıtımı, okul müziğindeki yeri, ses alanı ve olanakları, tutuş, tremolo tekniği, okul müziğine ilişkin şarkı dağarcığı üzerinde kolaydan zora çalma teknikleri, mandolinin solistik kullanımı.

2.3.3. Okul Çalgıları III Dersinin İçeriği

Bağlama: Bağlama çalgısının genel olarak tanıtılması; Bağlamanın okul-müzik eğitimindeki yeri ve önemi; Bağlamada akord çeşitleri ve yaygın kullanılan akord çeşitlerinin öğretilmesi; Bağlama ile doğru oturuş ve tutuş pozisyonunu kavrayabilme, sağ ve sol el tutuşlarının öğretilmesi; Halk müziği ses sistemi ve bağlamalarda kullanılan perdeler; Halk müziğinde çok kullanılan uşşak ve hüseyini başta olmak üzere makamlar hakkında kısaca bilgi, bu makamlardaki kolay ve basit ezgilerden başlamak üzere diğer makamlarla da ilgili ezgilerin öğretilmesi; Basit ezgilerle yaygın kullanılan makamlarla eş zamanlı olarak, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, ve 10 zamanlı usullerle yazılmış ezgilerin öğretilmesi; Okul-müzik eğitiminde kullanılacak ezgilerin öğretilmesi; Ezgileri toplu çalabilme becerilerinin kazandırılması; Bağlamada orta ve üst tel kullanımının öğretilmesi.

Gitar: Gitarın genel özellikleri, gitarla doğru oturuş ve tutuş pozisyonu alma, gitarın akordunu ve basit arpejleri yapma. Küçük ölçekli ezgileri çalma. Okul şarkılarını solo olarak çalma. I. pozisyondaki temel akorlar, okul şarkılarına akorla eşlik etme.

Soprano Blokflüt: Çalgının tanıtımı, yapılışı ve aile içindeki konumu, ses alanı ve olanakları. Okul müzik eğitiminde kullanılma nedenleri, tutuş, üfleme ve ses üretme teknikleri. Küçük ölçekli ezgileri çalma. Şarkı, türkü, marş ve çeşitli eğitim müziklerinde uygulamalı çalışma.

Mandolin: Mandolinin tanıtımı, okul müziğindeki yeri, ses alanı ve olanakları, tutuş, tremolo tekniği, okul müziğine ilişkin şarkı dağarcığı üzerinde kolaydan zora çalma teknikleri, mandolinin solistik kullanımı.

Görüldüğü gibi verilen ders tanımları uygulama, teorik bilgi ve eğitim- öğretim teknikleri gibi 3 farklı şekilde bilgi ve beceri donanımını kapsamaktadır. Üç yarıyıl gibi kısa bir zaman diliminde bu çalgıların hepsinin istenilen düzeyde öğrenilmesi çeşitli sıkıntıları beraberinde getirdiğinden her müzik eğitimi anabilim dalında farklı uygulamalara yer verilmektedir. Müzik eğitimi anabilim dalları öğretim programları incelendiğinde bağlama, gitar ve blok flüt çalgılarına daha çok yer ve önem verildiği görülmektedir. Okul müzik eğitiminin önemli boyutlarından birini oluşturan çalgı eğitimi uygulamaları sınıf ortamı içerisinde müzik dersi etkinlik ve kazanımlarının vazgeçilmez aşamalarından birini oluşturur. Müzik dersi içeriğinde yer alan birçok kazanımın öğretilmesinde okul müzik eğitiminde kullanılan çalgılar en değerli materyallerdir. Bu yüzden müzik dersi uygulamalarında kullanılacak çalgı veya çalgıların seçimi, yapılacak etkinliklerin planlanması büyük önem taşımaktadır. Okullarımızda bu eğitimi verecek müzik öğretmenlerimizin de konuyla ilgili becerilerle donanımlı ve yeterli olmaları gerekmektedir.

Müzik eğitimi anabilim dalında 3 yarıyıl olarak sürdürülen okul çalgıları dersi Müzik öğretmeni adayları için, meslek hayatlarında direkt olarak kullanacakları en işlevsel derslerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Müzik öğretmenliği lisans programı ders tanımlarındaki okul çalgılarına yönelik amaçlara baktığımızda, bu çalgıların temel özelliklerinin bile birer dönemlik periyotlarda öğrenilmesinin çok

zor olduğu ve ancak örgencilerin orta öğretim kurumlarından bir takım gerekli alt yapılarla donanmış olarak gelmiş olmaları gerektiği açıktır. Bu alt yapının da temelleri yine orta öğretim kurumlarımızda verilen eğitimle bağlantılıdır (Akgül, 2007).

2.4 İlgili Yayın ve Araştırmalar

Bu bölümde araştırmaya ışık tutacak kuramsal kaynak dökümleri verilecektir. Problem durumuna dayalı olarak ön araştırmada elde edilen bazı kaynakların listesi ise aşağıdadır.

2.4.1 Yurt İçi Yayın ve Araştırmalar

Öztürk, (2001) *“İlköğretim Kurumlarında Görev Yapmakta Olan Müzik Öğretmenlerinin Çalgılarını Kullanmadaki Yeterlilik Durumları”* konulu yüksek lisans tezinde ilköğretim kurumlarında görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinin çalgılarını ne derece kullanabildiklerinin saptanması amaçlanmıştır. Araştırma kapsamında Bolu ve Tokat illerinde görevli olan 40 müzik öğretmenine anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda müzik öğretmenleri ortam, süre, program ve kaynak yetersizliğinden dolayı çalgılarını kullanamadıkları görülmüş bu nedenle müzik dersi amaçlarına ulaşma durumunun yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

Durdal, (2005) *“İlköğretim 6. Sınıflarda Müzik Dersinde Psiko-Motor Davranışa Yönelik Hedeflerin Erişebilirliği”* konulu yüksek lisans tezi Konya ili Kadınhanı ilçesi Atlantı Kasabasında iki ilköğretim okulundaki 85 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Bu öğrencilerin müzik dersindeki performansları öğretmen tarafından gözlem formuna aktarılmış ve puan takdir edilmiştir. Bu puanlardan elde edilen toplam puanlar spss istatistik programı kullanılarak sonuca varılmıştır. İlköğretim 6.sınıfta sınıf müzik insan, hayat ve müzik ilişkisini konu alan eserleri çalabilme, Atatürk ile ilgili marş ve şarkıları anlamlarına uygun söyleyebilme, çalabilme, dinleyebilme, dağarcığındaki müzikleri hız ve gürlük değişikliklerine, terimlerine ve işaretlerine uygun çalabilme, noktalı notaları değerine uygun söyleyip çalabilme, 5/8

ölçülü şarkıları karma ölçü özelliklerine uygun söyleyip çalabilme, çeşitli bölümlerden oluşan ritim kalıplarını vurabilme, düzeyine uygun iki sesli şarkıları doğru söyleyebilme ve çalabilme, düzeyine uygun iki sesli kanonları doğru söyleyebilme ve çalabilme hedeflerinin ön test - son test puanları arasındaki anlamlı farka bakılmıştır. Araştırma sonucuna göre, adı geçen kasabadaki ilköğretim okullarında müzik dersinde uygulanan müzik programı başarıya ulaşamamış, amaçlanan hedefler davranışa dönüştürülememiştir. Elde edilen bulgulara dayalı olarak öneriler geliştirilmiştir.

Mert, (2006) *“İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersi Öğretim Programı Birinci Kademe Bilişsel Amaç ve Davranışlarına Ulaşma Durumunun Değerlendirilmesi”* konulu yüksek lisans tezinde ilköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin müzik dersi öğretim programı birinci kademe bilişsel amaç ve davranışlarına ulaşma durumunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada veriler araştırmacı tarafından geliştirilen başarı testi ile elde edilmiştir. Değerlendirmelerde, müzik öğretmeninden ders almış olan öğrenci grubunun sınıf öğretmeninden ders almış gruba göre oldukça başarılı olduğu görülmüştür. İlköğretim birinci kademe müzik dersi öğretim programı bilişsel amaç ve davranışlarına ulaşma kalitesini arttırmak için, müzik derslerine 1. sınıftan itibaren müzik öğretmenlerinin girmesinin daha yararlı olacağı düşünülmektedir.

Altıntaş, (2007) *“İlköğretim Okullarında 6. Sınıf Müzik Derslerinde Verilen Mandolin Eğitiminin Müzik Dersi Başarısı Üzerine Etkileri”* konulu yüksek lisans tezinde ilköğretim okullarında 6.sınıf müzik derslerinde verilen mandolin eğitiminin müzik dersi başarısı üzerine etkisi araştırılmış ortaya çıkan bulguların, ailenin gelir düzeyi, anne ile babanın mesleki ve eğitim durumları, öğrenci cinsiyeti değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı saptanmıştır. İstanbul’un Taşoluk İlköğretim Okulu 6-A ve 6-B sınıflarından oluşturulan 28’i erkek ve 32’si kız olmak üzere toplam 60 öğrencinin oluşturduğu örneklem grubuna hazırlanmış olan müzik bilgi testi eğitimden önce ve eğitimden sonra uygulanmıştır. Ses eğitimi ile müzik dersi verilen 6-A sınıfı kontrol grubunu, mandolin eğitimi destekli müzik dersi verilen 6-B sınıfı ise deney grubunu oluşturmuştur. Araştırma için gerekli olan müzik

dersi eğitimi otuz hafta süreyle uygulanmıştır. Verileri analiz etmek için Bağımlı Grup “t” Testi, Bağımsız Grup “t” Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) teknikleri kullanılmıştır. Sonuçlar, mandolin eğitimi alan öğrencilerin müzik dersi başarıları, ses eğitimi destekli müzik dersi alan öğrencilerinin başarılarına göre olumlu yönde bir fark olduğunu göstermiştir. Ancak öğrencilerin cinsiyet, ailenin gelir düzeyi, anne ile babanın meslek ve eğitim durumları değişkenleri ile başarı arasında farklılık tespit edilememiştir.

Canbay, (2007) *“İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı “Müzikte Örgü, Doku, Biçim, Tür” Ünitesi ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi”* konulu doktora tezi, İlköğretim II. kademe 7. sınıf “Müzikte Örgü, Doku, Biçim, Tür” ünitesi ve bu ünite için hazırlanan öğretim planları ile bu planlara ilişkin uygulamaların değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, ünitenin yapısı, planlanması, uygulanması ve üniteye ilişkin öğretmen görüşleri önce ayrı ayrı, daha sonra birbirleriyle olan ilişkileri bakımından değerlendirilmiştir. Veri toplama aracı olarak, öğretmenlerin üniteye ilişkin görüşlerinin alınmasına yönelik Anket Formu, planlama ve uygulamaların betimlenmesine yönelik “Gözlem Formu”, ünite ve ünitenin içinde yer aldığı öğretim programına yönelik görüşler için ise “Yapılandırılmış Görüşme Formu” kullanılmıştır. Elde edilen nicel verilerin çözümlenmesinde frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama (X), iki faktörlü Anova ve t testi analiz tekniklerinden yararlanılmıştır. Araştırmada, ünite programının öğretmenler tarafından gereği gibi algılanıp yorumlanmadığı, ünitenin ve derslerin planlanma aşamasında yeterli özenin gösterilmediği ve uygulamaların bu doğrultuda yetersiz kaldığı ayrıca ünite programının uygulanması için öngörülen sürenin tekrar gözden geçirilmesinin gerekli olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bulgulardan ünite programı ile onu kapsayan öğretim programının yeniden ele alınarak geliştirilmesi, müzik öğretmeni yetiştiren kurumların ilgili ders programlarının bu yönde düzenlenmesi, müzik öğretmenlerine yönelik hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim etkinliklerinin artırılması ve ayrıca ünitenin uygulanmasında önemli olumsuzluklara neden olan ders saatlerinin artırılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Gürler, (2007) “*Türkiye’de İlköğretim 2. Kademe 8. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersinden Edindikleri Kazanımlar Üzerine Bir Çalışma*” konulu yüksek lisans tezinde ilköğretim 2. kademe sekizinci sınıf öğrencilerinin, Müzik dersi müfredat programındaki, kazanımlara gösterdikleri yeterliliklerin incelenerek, müzik eğitimine katkısının sağlanması amaçlanmıştır. Türkiye’nin çeşitli illerinde görev yapan öğretmenlerin, müfredattaki kazanımlarla ilgili görüşleri araştırılmış ve değerlendirilmiştir. Araştırmanın evrenini; müzik öğretmenleri, ilköğretim 2. kademe 8. sınıf öğrencileri, örneklemini ise; Türkiye’nin çeşitli illerinde görev yapan 80 tane müzik öğretmeni oluşturmaktadır. Türkiye’nin çeşitli illerinde görev yapan, 80 müzik öğretmenine anket uygulanarak, görüşleri alınmıştır. Müzik öğretmenleri müzik dersi müfredat programında bulunan kazanımların gerçekleşme düzeyine ilişkin görüşlerinde; bazı kazanımların yeterli düzeyde gerçekleştiği, bazı kazanımların kısmen gerçekleştiği, bazılarının ise gerçekleşme düzeyinin yeterli olmadığı görüşünde birleşmişlerdir. Öğretmen görüşlerine göre, “İstiklal marşını ve toplum hayatımızda önemli yer tutan diğer marşları doğru ve etkili söyleyebilir, Türk toplum ve topluluklarının müzik kültüründen uygun örnekleri isteyerek dinler, Düzeyine uygun iki sesli örnekleri seslendirir, Uluslar arası müzik türlerini dinlemekten hoşlanır, Müzikte tonal dizileri tanıyabilir, Müzikte makam dizilerini tanır, Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır, Bildiği müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırt edebilir, Müzikte hız ve gürlük basamaklarını uygular, Öğrendiği notaları seslendirir” kazanımlarında *yeterli* düzeyde gerçekleştiği görülmüştür. “Yurdumuzdaki müzik türlerinden seçkin örnekleri seslendirebilir, Bildiği ezgilere basit ritim eşlikleri yazmaktan hoşlanır, Farklı ve tekrarlanan bölümlerden oluşan ritim kalıpları yaratabilir, Geleneksel Türk müziklerine ilişkin türleri ayırt edebilir” kazanımlarında *kısmen* düzeyinde gerçekleştiği görülmüştür.

Köz, (2007) “*İlköğretim İkinci Kademe Görev Yapan, Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) Alanı Mezunu Müzik Öğretmenlerinin Okul Şarkılarına Eşlik Etmede Karşılaştıkları Problemler ve Çözüm Önerileri*” konulu yüksek lisans tezinde gitarın ilköğretim ikinci kademe kullanımı ile ilgili olarak öğretim elemanları ve müzik öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Öğretim elemanlarının görüşlerinin belirlenmesi doğrultusunda, Marmara Üniversitesi, Gazi

Üniversitesi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi'nden 6 kişilik bir örneklem grubu oluşturulmuştur. Müzik öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda, ilköğretim okullarında görev yapmakta olan, Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) alanından mezun olmuş 35 kişilik bir örneklem grubu oluşturulmuştur. Öğretim elemanları ve müzik öğretmenlerinden, anketler aracılığı ile görüşleri alınmış, anketler sonucunda elde edilen veriler istatistiksel işlemlere tabi tutulmuştur. Araştırma sonucunda öğretim elemanları, fakültelerde uygulanmakta olan Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) dersinin içeriği, haftalık ders saati ve çalgı tekniklerini yeterli, Orkestra/Oda Müziği, Eğitim Müziği Besteleme ve Eşlik gibi ilgili diğer derslerle olan ilişkisini yetersiz bulmuşlardır. Öğretim elemanları, gitar çalgısını okul şarkılarına eşlik etmede uygun bir çalgı olarak tanımlamış, öğretmenlik uygulamasına, müzik dersinin verimine ve öğrencilerin müzikal gelişimlerine olumlu katkı yapacağı görüşünde birleşmişlerdir. Öğretim elemanlarına göre, okul şarkılarına eşlik etme alanında gitar için yazılmış mevcut kaynaklar; sayı ve içerik bakımından yeterli görülmemiştir. Müzik öğretmenleri ise fakültede aldıkları Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) dersinin içeriğini yeterli bulmamış, dersin diğer çalgılara, farklı türlerdeki okul şarkılarına, farklı ritmik karakterlere eşlik etme uygulamalarında yetersiz olduğu görüşünde birleşmişlerdir. Müzik öğretmenleri Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) dersinin, eşlik yapma becerisi kazandırmada yeterli olmadığını öğretmenlik uygulaması derslerinde, gitarın eşlik çalgısı olarak kullanılmasına yönelik yeterli uygulamalar yapılmadığını düşünmektedir. Gitarın eşlik çalgısı olarak kullanılmasının sağlayabileceği faydalar konusunda müzik öğretmenleri de öğretim elemanları ile aynı fikri paylaşmışlar, gitarın, kesinlikle uygun bir eşlik çalgısı olduğunu belirtmişlerdir.

Alkar, (2008) *“İlköğretim Müzik Eğitimi Dersinde 2007-2008 Eğitim Öğretim Yılında Okutulan Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki Şarkıların Müziksel Amaçları Bakımından Analizi”* konulu yüksek lisans tezinde 2006 müzik öğretim programına uygun olarak hazırlanan ve okullarda okutulmasına 2007-2008 eğitim öğretim yılında başlanan müzik ders kitaplarındaki okul şarkıları incelenmiştir. Araştırmada 1-8. sınıf kitaplarında bulunan 218 adet okul Şarkısı Windows Excel programına yüklenerek bir veri bankası oluşturulmuş ve şarkılar “=eğersay” eleme yöntemiyle müziksel amaçları bakımından analiz edilmiştir. Araştırma ayrıca, 2006 Müzik dersi

kitaplarının genel bir değerlendirmesidir. Araştırmada, ders kitaplarının içeriklerinin geliştirilmesi ve daha etkili uygulanabilmesi anlamında önerilerde de bulunulmuştur.

Özdemir, (2008) “2006 İlköğretim 6. Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programının Kazanımlar Boyutuna İlişkin Değerlendirilmesi” konulu yüksek lisans tezinde 6. sınıf müzik dersi öğretim programı kazanımlar boyutunun müzik öğretmenleri ve öğretim elemanlarının görüşleri alınarak değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Araştırma Ankara ili, Sincan, Keçiören, ankaya, Polatlı, Altındağ, Mamak, Yenimahalle ilçelerinde görev yapan 224 müzik öğretmeni ile yapılmıştır. Programın kazanımlar boyutuna ilişkin özel değerlendirme kısmı ile ilgili on müzik öğretmeni ile Gazi üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı ile aynı kurumda görev yapan on öğretim elemanı oluşturmaktadır. Araştırma kazanımlara yönelik iki ayrı anket uygulanarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda programın genel görünümüne ilişkin olarak müzik öğretmenlerinin ağırlıklı olarak olumlu yönde görüş beyan ettiği, programın genel anlamda iyi planlandığı, kazanımların ise tekrar gözden geçirilmesi ve düzeltilmesi gerektiği ortaya çıkmıştır.

Uluocak, (2008) “Gitarın Öğretmen algısı Olarak Kullanımının İlköğretim Öğrencilerinin Müzik Dersi Başarısına Etkisi” konulu doktora tezinde ön test - son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılarak gitar çalgısının derslerde kullanımı ve öğrencilerin müzik dersi üzerindeki başarısına etkileri incelenmiştir. Araştırma, 2007–2008 öğretim yılının birinci döneminde Ankara ili ankaya İlçesi Kütükçü Ali Bey İlköğretim Okulu, Seyranbağları ilköğretim Okulu ve Tefik İleri İlköğretim Okulundaki toplam 178 öğrenci üzerinde yürütölmüştür. Araştırmada “Müzikte Hız, Gürlük ve Anlatım” ünitesinin konuları ve hedef davranışları doğrultusunda altı hafta süren bir uygulama yapılmıştır. Uygulama sürecinde deney grubunda öğretmen çalgısı olarak gitar, kontrol grubunda ise blok flüt kullanılmıştır. Araştırmada, ünitenin bilişsel, devinişsel ve duyuşsal davranışları değerlendirilmiştir. Araştırmada, öğretmen çalgısı olarak gitar kullanımının “Müzikte Hız, Gürlük ve Anlatım” ünitesinin bilişsel davranışları kazandırmada daha etkili olduğu, devinişsel ve duyuşsal davranışları kazandırmada ise etkili olmadığı ortaya çıkmıştır.

Acar, (2009) *“Bir Sınıf Çalgısı Olarak Blok Flütün İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programını Gerçekleştirebilmekteki Yeterliliği”* konulu yüksek lisans tezinde bir sınıf çalgısı olarak blok flütün ilköğretim müzik dersi öğretim programını gerçekleştirebilmedeki yeterliliğinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, ilköğretim okulları müzik dersi öğretim programındaki konuları da içeren bir anket yöntemiyle geliştirilmiştir. 21 müzik öğretmene sunulan anketler sonucunda; blok flütün, nota öğretiminde, hız, gürlük terimleri ve ses değiştirici işaretleri öğretmede, toplu ses eğitimi gibi müziksel içerikli konularda kısmen yeterli bir çalgı olduğu ortaya çıkmıştır. 2007–2008 eğitim-öğretim yılında uygulamaya konulan ilköğretim Müzik Öğretim Programındaki hedefleri gerçekleştirebilmede yetersiz bir çalgı olduğu sonucuna varılmıştır. Ancak, müzik öğretim programının, blok flütün sınırlılıkları ve yeterlilikleri düşünülerek yapılmasının; blok flütün birçok konuda yeterli bir çalgı olacağı sonucunu doğurmaktadır.

Demirci, (2009) *“2006 İlköğretim Müzik Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı, Öğretmen Klavuz Kitabı ve Öğrenci Çalışma Kitaplarının Uygulamadaki Görünümüne Yönelik Değerlendirilmesi”* konulu doktora tezinde 2006 ilköğretim müzik dersi 6. sınıf öğretim programının öğrenme alanlarına ilişkin kazanımlarının, bu kazanımlara bağlı etkinliklerin, etkinlik örneklerine ilişkin öğretim yöntem ve tekniklerinin başarı düzeyini tespit etmek, öğretim programına dayalı öğretmen kılavuz kitabı ve öğrenci çalışma kitaplarının birbirleri arasındaki ilişki durumunu belirleyerek, bu üçlü setin eğitim öğretim süreci içerisinde daha etkili kullanımına yönelik değerlendirmek ve önerilerde bulunmak için yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Ankara İli Merkez İlçe İlköğretim Okulları oluşturmakta olup; gözlem uygulamaları için Çankaya, Kazan, Keçiören, Yenimahalle ilçelerine bağlı beş ilköğretim okulu, görüşme uygulamaları için Çankaya, Etimesgut, Kazan, Keçiören, Yenimahalle ilçelerine bağlı yirmi ilköğretim okulu seçilerek örneklem grupları oluşturulmuştur. Gözlem ve görüşme uygulamaları 2008-2009 eğitim öğretim yılının güz yarıyılında başlamış, bahar yarıyılı sonunda tamamlanmıştır. Gözleme dayalı verilerin çözümlenmesinde tek yönlü varyans analizi (Anova) testi, görüşmeye dayalı verilerin çözümlenmesinde ise kısmi içerik analizi yöntemi uygulanmıştır. Araştırma sonucuna dayanarak; “Müzik Öğretim

Programı, Öğretmen Kılavuz Kitabı ve Öğrenci Çalışma Kitabı'nın örneklem dahilinde başarı düzeylerine ilişkin olumlu ve olumsuz yönleri ayrı ayrı ortaya koyulmuş, aksayan yönlerine dair gerekli görülen önermelerde bulunulmuştur. Araştırma sonucunda 2006 İlköğretim Müzik Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı Kazanımlarına Ulaşma Durumunun genel olarak başarılı olduğu görülmüştür. Do1 ve do2 aralığındaki öğrendiği notaları dizek üzerinde tanıyabilme ve öğrendiği notalara ilişkin öğretmenin verdiği şarkıları seslendirebilme, bildiği nota sürelerinin yanı sıra onaltılık nota süresini uygulayabilme, uzatma bağı ve uzatma notasını algılama ve uygulayabilme, iki bölümlü şarkılarda bölümleri ayırt etme ve ilgili bölümleri farklı ritim çalgıları ile seslendirebilme, dinledikleri müziğin hangi türe ait olduğunu ayırt edebilme kazanımlarının etkinlikler boyutunda ulaşma düzeyi ortalamalarının başarılı bulunduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Sağır, (2009) *“İlköğretim 6. 7. 8. Sınıf Müzik Dersinde Yer Alan Kazanımların Öğrenciler Tarafından Değerlendirilmesi”* konulu yüksek lisans tezi, Malatya ili merkezinde bulunan orta dereceli okullardan seçilen her sınıf için 90 öğrenciye 2008 müfredat programında yer alan her kazanım anket yöntemi ile sorulmuştur. Araştırmanın sonucunda geleneksel müziklerimize ait konuların kazanıma dönüşümünde eksikler yaşandığı, müzik derslerinde ölçme ve değerlendirmenin daha özenle yapılması gerektiği, müfredatta yer alan konuların uygulama ile desteklenmesi yolu ile kazanıma dönüştürülmesinin sağlanması önerilmiştir.

Şahin, (2009) *“Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programlarında Yer Alan Öğrenme Alanları, Kazanımlar ve Etkinliklerin Uygulanmasındaki Başarılarının ve Müzik Dersi ile İlgili Yeterliliklerinin Ölçülmesi”* konulu yüksek lisans tezi, Kırıkkale il merkezinde bulunan 51 ilköğretim okulundan 235 sınıf öğretmeni tarafından anket yönteminden yola çıkarak yapılmıştır. Anket sonuçları frekans (f) ve yüzde (%) oranları tablolarda gösterilmiştir. Genel olarak sonuçlar incelendiğinde örneklem grubunu oluşturan sınıf öğretmenlerinin müzik dersi öğretim programında yer alan öğrenme alanları, kazanımlar ve etkinliklerin uygulamasındaki başarılarının düşük olduğu görülmektedir. Sınıf öğretmenlerin müzik eğitimine yönelik hizmet içi eğitim

kurslarına katılması gerektiği belirlenmiştir. Özellikle öğretmenler de bu kurslara ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir.

Yılmaz, (2010) “*Okul Şarkılarının Klasik Gitar ile Eşliklendirilmesine Yönelik Öğretmen Görüşleri ve Okul Şarkıları İçin Eşliklendirme Örnekleri*” konulu yüksek lisans tezinde okul şarkılarının klasik gitar ile çeşitli şekillerde eşliklendirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma, ilköğretim okullarında öğrenim gören öğrencilerin müzik derslerinde okul şarkılarını kolay öğrenmelerinin, şarkıları söylemelerinin daha zevkli hale getirilmesinin, müzik dersinin öğretmen ve öğrenci açısından verimli geçmesinin sağlanması amaçlanmıştır. Araştırmada müzik öğretmenlerince en çok kullanılan beş okul şarkısı belirlenmiş ve eşliklendirme yöntemleri incelenerek bu konuda uzman görüşlerine başvurularak teknik ve armonik incelemelerin de katkısıyla şarkılara örnek eşliklendirmeler yapılmıştır.

Arıcı, (2011) “*2006 İlköğretim Müzik Programının Uzman ve Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*” konulu doktora tezinde ilköğretim kurumlarında müzik dersine giren öğretmenlerin ve uzmanların görüşleri doğrultusunda 2006 Müzik Öğretim Programı incelenmeye çalışılmıştır. Tarama modeli ile yapılan araştırmada öğretmenlerin, 2006 Müzik Öğretim Programı, 2006 Müzik Öğretim Programını uygulama yeterlilikleri, öğrencilerin 2006 Müzik Öğretim Programının öngördüğü becerilere sahip olma durumları ve 2006 Müzik Öğretim Programının gerektirdiği fiziki ortam ve araç-gereç yeterlilikleri ile ilgili görüşleri alınmıştır. Araştırmanın örneklemi, İstanbul ili ilköğretim okullarında müzik derslerine giren 131 öğretmen ve görüşleri alınan 3 uzmandan oluşmaktadır. Araştırmanın sonucunda, araştırmaya katılan öğretmenlerin 2006 Müzik Öğretim Programına ilişkin görüşlerinin daha çok ortalarda olduğu, Hiç katılmıyorum ile Tamamen katılıyorum gibi uçlarda görüş bildirmediikleri ve programa ilişkin düşüncelerinin çok olumlu olmadığı görülmüştür. Uzmanlar ise 2006 Müzik Öğretim Programının özellikle uygulama aşamasında sorunlar olduğunu belirtmişlerdir.

Koç, (2011) “*Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi A.B.D. Ders Programlarında Yer Alan Okul Çalgıları Dersinin Müzik Öğretmenlerinin Görüşlerine Dayalı Olarak İncelenmesi*” konulu yüksek lisans tezinde eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim

dallarındaki ders programlarında yer alan okul çalgıları dersinin, ilk ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan müzik öğretmenleri tarafından kullanılabilirlik düzeyinin belirlenmesi amaçlamıştır. Araştırma konusuyla ilgili olarak Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilk ve orta öğretim kurumlarında görev yapan müzik öğretmenlerine anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, müzik öğretmenlerinin, okul çalgılarını müzik derslerinde daha verimli kullanabilmeleri için üniversite ders programlarında okul çalgıları dersiyle ilgili yapılması gereken düzenlemeler üzerinde durulmuştur. Okul çalgıları derslerinin öğrencilerin müziksel işitme yeteneklerinin geliştirilmesine belirli bir ölçüde katkı sağladığı ve müzik öğretmenlerinin müzikalite ve yorum çalışmalarını yapabilecek durumda olduğu görülmüştür.

Küçükosmanoğlu, (2011) *“İlköğretim İkinci Kademe Şarkı Öğretiminde Kullanılan Eşlik Çalgılarının Etkililiğinin Karşılaştırılması”* konulu doktora tezinde İlköğretim II. Kademe müzik derslerinde öğretilen marşlar, türküler ve okul şarkılarının öğretimine, öğretmenlerin kullandıkları eşlik çalgılarının etkililiklerinin karşılaştırılmıştır. Araştırmanın deneysel deseni, gerçek deneme modellerinden “ Tek grup ön test – son test modelidir. Araştırmanın çalışma grubunu Konya Karaciğın ilköğretim Okulunun üç şubeden oluşan 6. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma için seviye bakımından birbirine denk 3 türkü, 3 marş ve 3 okul şarkısı belirlenmiştir. Derslerde kullanılan çalgıların belirlenen parçaların öğretilmesine olan etkilerini ölçmek amacıyla “yapılandırılmış davranışsal beceri gözlem formu” oluşturulmuştur. Dokuz haftalık şarkı öğretimi sonunda "yapılandırılmış davranışsal beceri gözlem formu" doldurularak son test verileri elde edilmiştir. Deney sonucunda elde edilen veriler Spss istatistik programı ile t testi, one way Annova ve Scheffe testi kullanarak değerlendirilmiştir. Araştırma sonucuna göre öğretmen çalgısı olarak klasik gitarın kullanımının, okul şarkılarının ve türkülerin öğretiminde blok flüt kullanımına ve herhangi bir çalgı kullanılmamasına göre daha etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Çilingir, (2012) *“Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı (2006) Kazanımlarına İlişkin Görüşlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İrdelenmesi (Aydın İli Örneği)”* konulu doktora tezinde Aydın ili merkez ilçede bulunan 38 ilköğretim okulunda görev yapmakta olan ilköğretim 1., 2. ve 3. sınıf

öğretmenlerinin, müzik dersi öğretim programı kazanımlarının sınıf için önemi, uygunluğu ve gerçekleştirilebilmesi konusunda kendi yeterliklerine ilişkin görüşlerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Çalışmada, İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı (2006) kazanımları öğrenme alanlarına göre; “sınıf için önem”, “uygunluk” ve “gerçekleştirilebilmesi konusunda öğretmen yeterliği” boyutları çeşitli değişkenler açısından irdelenmiştir. Araştırmanın çalışma evrenini; 2010–2011 eğitim-öğretim yılı içinde Aydın il merkezinde bulunan 38 İlköğretim Okulu 1.sınıflarını okutan 114, 2. sınıflarını okutan 107 ve 3. sınıflarını okutan 103 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. İlköğretim 1., 2. ve 3. sınıf öğretmenlerinin, müzik dersi öğretim programı (2006) kazanımlarının sınıf için önemi, uygunluğu ve gerçekleştirilebilmesi konusunda kendi yeterliklerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla nicel verilerin elde edilmesinde anket; nitel verilerin elde edilmesinde ise; görüşme formu hazırlanmıştır. Araştırmada elde edilen verilere göre; genel olarak ilköğretim 1., 2. ve 3. Sınıf öğretmenlerinin, müzik dersi öğretim programı kazanımlarının sınıf için önemli ve sınıf düzeyine uygun olduğu konusunda görüş bildirdikleri saptanmıştır. *Kazanımların* gerçekleştirilebilmesi konusunda kendi yeterliklerine ilişkin olarak 1. Sınıf öğretmenlerinin genelde “yeterli”, 2. sınıf öğretmenlerinin “orta düzeyde yeterli” ve 3. sınıf öğretmenlerinin “orta ve az düzeyde yeterli oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğretmenlerin; çağdaş yaklaşımlara dayalı öğrenme alanları kazanımlarının gerçekleştirilmesinde kendilerini daha az yeterli gördükleri, müzik bilgisi ve çalma olarak yeterliklerini geliştirme çabasında bulunmadıkları, öğretim planları hazırlamadıkları daha çok hazır planlardan yararlandıkları, kazanımların gerçekleştirilmesinde güçlük çekilmesinin nedeni olarak da kendilerini yetersiz buldukları yapılan görüşmelerle saptanmıştır.

2.4.2. Yurt Dışı Yayın ve Araştırmalar

Authelain, (1992) “Music Education in France in Primary Schools” adlı çalışmasında Fransa’da ilköğretim müzik eğitimi kapsamını genişletmek amacıyla ‘Le musicien intervenant’ olarak adlandırılan bir kavramın geliştirilmesine değinilmiştir. Bu kavramın geliştirilmesinde vekil öğretmenler okul öğretmenleriyle

beraber, dokuz müzik kursu ile bir ekip olarak çalışılmıştır. Müzik eğitimi felsefesi, çağdaş müzikal eserler ve fikirlerle çocuklar için erişebilirliği özetlenmiştir.

Gifford, (1993) tarafından yapılan “The Musical Training of Primary Teachers: Old Problems, New Insights and Possible Solutions” adlı çalışmada ilköğretim okullarında müzik eğitimi ve öğretmenlerin yeterlilikleri incelenmiştir. Öğretmenlerin hizmet öncesi eğitim esnasında müziksel eğitim verebilme becerileri, müzikal duyarlılık ve tutum konusunda gelişimlerine değinilmiştir. Ders esnasında öğrencilerin çok yönlü etkileşimleri bulunan nedenlerden dolayı müzik eğitimi kalitesinden etkilendiği ve derse katılımının müzikal başarılarına bağlı kaldığı görülmüştür. Araştırmada ilköğretim öğretmen adaylarının müzik eğitimcisi olarak yeterlilikleri ve kendine güvenleri tartışılmış, müzik eğitimine büyük bir model olarak müzik dersi ve eğitimi için öneriler verilmiştir.

Dawson, (1996) tarafından yapılan “Music Education” isimli çalışmada İngiltere’nin Sheffield eyaletinde bir lisede yapılan araştırmada öğrencilerin müziğe olan ilgisinin yüksek oranda öğretmen davranışlarıyla bağlantılı olduğunu tespit edilmiştir. Bu anlamda müzik öğretmeni yetişmesinin önemine işaret edilmiş ve önerilerde bulunulmuştur.

Andrea Creech, Susan Hallam, (2003) tarafından yapılan “Parent–teacher–pupil interactions in instrumental music tuition: a literature review” adlı araştırmada enstrümantal müzik ile öğrenmenin öneminden bahsedilerek sistematik ve dinamik modellerle gelecekte yapılacak ilgili araştırmalar için öneriler verilmiştir. Enstrümantal müzik ile öğrenmenin, veli, öğretmen ve öğrenci etkileşimi, psikolojik ve sosyolojik eğitim, edebiyat anlayışları, öğrenme ve öğretme boyutları ve kişiler arası ilişki boyutları ele alınmıştır.

Cangro, (2004), “*The Effects of Cooperative Learning Strategies on The Music Achievement of Beginning*” başlıklı doktora tezinde işbirlikçi öğrenme stratejilerinin başlangıç enstrümantal müzik öğrencilerinin müziksel başarıları üzerindeki etkilerini belirlemeyi amaçlamıştır. Bu çalışmada şu sorulara yanıt aranmıştır. Tartışma ve detaylandırmayı içeren yapısal işbirlikçi öğrenme stratejileri 5. ve 6. sınıf enstrümantal müzik öğrencilerinin performans başarılarını etkiliyor mu?

İşbirlikçi öğrenme aktivitelerine katılan öğrencilerin performans başarıları üzerinde kişisel müzik yeteneğinin bir etkisi var mı? Sorularına cevap aramıştır. Çalışmaya 46 kişiden oluşan 5. ve 6. sınıf öğrencisi katılmıştır. Sonuç olarak öğretmen tarafından hazırlanan etütteki öğrenci performans puanları, öğrencilerin çalgılarına bakarak çaldığı etütlerdeki öğrenci puanlarından önemli oranda yüksek çıkmıştır.

Mills, (2004) tarafından yapılan “Working in music: becoming a performer-teacher” adlı çalışmada müzik eğitimi üzerine çalışan performans öğretmenlerinin enstrüman kullanarak dersi dolu bir şekilde vermeleri gerektiğini, profesyonel kimlikleri ve kariyerleri için teoriden çok pratik ağırlıklı eğitim vermeleri üzerinde durulmuştur. Öğretmenlerin eğitim süreci boyunca aynı zamanda kendilerini de sürekli olarak geliştirmeleri ve bu gelişimi öğretim açısından sürece aktarmaları gerektiğini vurgulanmaktadır.

Ballantyne, (2005) tarafından yapılan " Effectiveness of Preservice Music Teacher Education Programs" isimli çalışmada, müzik öğretmenlerinin karşılaştıkları zorluklar göz önüne alınarak öğretmenlerin almış olduğu eğitimin oldukça önemli olduğu vurgulanmıştır.

Bernard, (2009) “Elementary music teacher Professional development preferences” İlköğretim Müzik Öğretmenlerinin Tercihleri Üzerine Bir Çalışma konulu doktora tezinin amacı, ilköğretim müzik öğretmenlerinin hangi profesyonel gelişim aktivitelerine ihtiyaç duyduklarını ve istediklerini belirlemektir. Çalışma 479 ilköğretim müzik öğretmeni ile yürütülmüştür. Sonuçlar ilköğretim müzik öğretmenlerinin profesyonel gelişimin içerik-özellik ve performans altyapılı olması gerektiğine inandıklarını göstermektedir. Müzik müfredatıyla ilişik olmayan profesyonel gelişim genellikle öğretmenler tarafından anlamsız ve alakasız görünmektedir. İlköğretim müzik öğretmenleri pek çok profesyonel gelişim aktivitelerinde yer aldığı görülmektedir.

Chee-Hoo Lum, (2009) tarafından yapılan "Musical behaviours of primary school children in Singapore" isimli çalışmada, Singapur’daki 28 ilkokul öğrencisinin müzikal davranışları, okuldaki algılama ve farklılıkları bakımından incelenmiştir. Çocukların müzikal buluşları oyun bağlamında ortaya çıkmış ve ritmik

oyun örneklerinin sözlü melodilere göre kıyaslandığında çok daha yaygın olduğu görülmüştür.

Anttila, (2010) “Problems with school music in Finland” adlı çalışmasında Finlandiya da çocukların müzikal ilgisinin yetersiz olduğu düşüncesi ile eğitim kurumlarında müzik eğitimi üzerine bir dizi çalışma yürütülmüş ve öğrencilerin müzikal benlik ve müziğe bakışının olumsuz etkisi araştırılmıştır. Bulgular müzik formlarının kısıtlı kaldığı, aktif müzik dinlemede devamlılığının olmadığı ve çağdaş müzik kültürlerinin dar tanımlı kaldığını göstermektedir.

Kelly-McHale, (2013) tarafından yapılan “The Influence of Music Teacher Beliefs and Practices on the Expression of Musical Identity in an Elementary General Music Classroom” adlı nitel çalışmasında ilköğretim müzik öğretmenlerinin ders dışı uygulamalar ile öğrencilerin müzik ve kişilik gelişimi açısından etkilerini araştırmayı amaçlamıştır. Araştırma müzik eğitimi, kültürel duyarlılık ve müzikal kimliğin rolleri arasındaki etkileşimleri ortaya çıkarmaya çalışmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda müzik eğitimcisinin bakış açısı doğrultusunda öğretim yaklaşımının seçimi, kültürel ve popüler müzik deneyimleri ve kültürel duyarlılığı ile ilgili sorunlara büyük ölçüde destek veremese de farklı bir müzik deneyimi ile sonuçlanmıştır.

BÖLÜM III

3.YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yürütülmesinde izlenen yöntem ve araştırmanın modeli açıklanmakta, kullanılan veri toplama araçlarının hazırlanması, geliştirilmesi, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanmasına ilişkin bilgilere yer verilmektedir. “Araştırma yöntem ve teknikleri, problemin tanımlanmasından çözümüne kadar olan zihinsel çabaların tümünü ve yöntemi somutlaştıran teknikleri içerir” (Karasar, 2009: 49).

3.1. Araştırma Grubu

İlköğretim müzik dersi kazanımlarına ulaşmasında okul çalgılarından (blok flüt, bağlama, gitar) hangisi daha etkilidir? problemine yönelik deneysel müdahalenin deney grupları üzerindeki etkisini belirlemek üzere yapılan bu çalışma deneysel bir çalışmadır. Bu çalışmada deneysel desen kullanıldığından dolayı evren ve örneklem tespitine gidilmeyerek, “araştırma grubu” nitelemesi yapılmıştır.

Blok flüt, bağlama ve gitar çalgılarının müzik dersi kazanımlarında etkisini ortaya çıkarmak amacıyla uzman görüşlerinden faydalanılarak 16 sorudan oluşan bilişsel giriş davranışları (ön öğrenmeler) testi ve 21 sorudan oluşan başarı testi hazırlanmıştır. Testlerin geçerlilik ve güvenilirliğini ölçmek amacıyla pilot uygulama, Nevşehir ili Toki 125. Yıl İlköğretim Okulu 6. Sınıf öğrencileri olarak belirlenmiştir. Uygulanan testler sonucunda elde edilen bulgulara KR21 analizi yapılmıştır. “Ölçmede geçerlik, ölçülmek istenen şeyin ölçülebilmiş olma derecesidir; ölçülmek istenenin, başka şeylerle karıştırılmadan ölçülebilmesidir” (Karasar, 2007: 151). “Güvenirlilik ise aynı şeyin bağımsız ölçümleri arasındaki kararlılıktır; aynı süreçlerin izlenmesi ve aynı ölçütlerin kullanılması ile aynı sonuçların alınmasıdır; ölçmenin tesadüfi yanılığardan arınık olmasıdır” (Karasar, 2007: 151). “Gerek görüşmeler, gerekse gözlem ve dökümanlar yoluyla elde edilen verilerin ayrıntılı ve derinlemesine olması, araştırma sonucunda ulaşılan sonuçların geçerli ve güvenilir

olduğunun önemli bir göstergedir” (Yıldırım, Şimşek, 2006: 48). Analiz sonucunda bilişsel giriş davranışları testi .70, başarı testi .72 puanları ile güvenilirlik düzeyine sahip olduğu tespit edilmiştir. Yapılan ön uygulamaların bu araştırmada çalgıların kazanımlar üzerine etkisini belirlemek amacıyla kullanılması uygun görülmüştür. Bu sonuç, ölçme araçlarının güvenilir sonuçlar üretebildiğini göstermektedir.

İlköğretim ders müfredatı incelenerek, yardımcı kaynaklar taranarak ve uzman görüşlerinden faydalanılarak 3 çalgının etkisini incelemek amacıyla 6. sınıf 2012-2013 eğitim öğretim yılı müzik dersi kazanımlarından 11 tanesi belirlenmiştir. Belirlenen kazanımlar her sınıfa farklı bir çalgı ile (blok flüt, bağlama, gitar) uygulanmış ve her hafta bir kazanıma yer verilmiştir. Kazanımların seçiminde yardımcı kaynaklar taranarak ve uzman görüşleri alınarak 13 okul şarkısı ve 1 majör dizi belirlenmiştir. Bu şarkılar 2 marş, 6 türkü, 3 çocuk şarkısı, 1 Türk Sanat Müziği, 1 Türk Pop Müziği ve do majör dizi den oluşmaktadır.

Araştırma gruplarının oluşturulmasında Nevşehir İli 75. Yıl İlköğretim Okulunun 2012–2013 eğitim öğretim yılında öğrenim gören 6. sınıf öğrencileri seçilmiştir. 6. sınıfları oluşturan 73 öğrenciden 25’i 6/A, 24’ü 6/B ve 24’ü 6/C sınıf mevcudunu oluşturmaktadır. Müzik dersinin kazanımlarına ulaşmasında çalgıların etkisini incelemek amacıyla 6/A sınıfında blok flüt, 6/B sınıfında bağlama ve 6/C sınıfında gitar çalgısı ile dersler yürütülmüştür. Sınıfların homojenliğinin bozulmaması adına dersleri okulun müzik öğretmeni yürütürken araştırmacı her sınıfa seçilen çalgı ile katılarak derslere eşlik etmiştir.

Belirlenen kazanımlar ve kazanımların uygulanmasında seçilen okul şarkıları haftalara göre şu şekilde gruplandırılmıştır.

1.Hafta / Kazanım: Öğrendiği Notaları Seslendirir (Do1-Do2). / **Hedef:** Do1-Do2 aralığındaki notaları inici, çıkıcı ve atlamalı seslerle (arpej) seslendirebilme. / Do Majör Dizisi kazanımın uygulanmasında kullanılmıştır.

2. Hafta / Kazanım: Seslendirdiği Müziklerde Hız ve Gürlük Basamaklarını Uygular. / **Hedef:** Seçilen okul şarkısını hız ve gürlük basamaklarına uygun olarak söyleyebilme. / Bilmem şu feleğin türküsü ve Atam marşı kazanımın uygulanmasında kullanılmıştır.

3. Hafta / Kazanım: Temel Müzik Yazı ve Ögelerini Kullanma (Hece Bağı). / **Hedef:** Hece bağıını seçilen okul şarkısı içerisinde uygulayabilme. / Bom bili bom ve Daldalan türküsü kazanımın uygulanmasında kullanılmıştır.

4. Hafta / Kazanım: Yurdumuzdaki Başlıca Müzik Türlerini Ayırt Eder. / **Hedef:** Dinlediği müziğin hangi türe ait olduğunu ayırt edebilme. / Horozumu kaçırdılar türküsü ve Ah dede vah dede şarkısı kazanımın uygulanmasında kullanılmıştır.

5. Hafta / Kazanım: Müziklerde Aynı ve Farklı Bölümleri Dansa Dönüştürür. / **Hedef:** Seçilen okul şarkısının aynı ve farklı bölümlerini ayırt ederek dansa dönüştürebilme. / Yalancı ve Ah dede vah dede şarkısı kazanımın uygulanmasında kullanılmıştır.

6. Hafta / Kazanım: Ezgilere Kendi Oluşturduğu Ritim Kalıbı ile Eşlik Eder. / **Hedef:** Seçilen okul şarkısına ritim kalıbı oluşturarak ritim çalgısıyla eşlik edebilme. / Davulcu şarkısı kazanımın uygulanmasında kullanılmıştır.

7. Hafta / Kazanım: Temel Müzik Yazı ve Ögelerini Kullanır (Uzatma Bağı, Çoğaltma Noktası). / **Hedef:** Uzatma bağı ve çoğaltma noktasını uygulayabilme. / Atam marşı, 10. Yıl marşı ve Neşeli günler şarkısı kazanımın uygulanmasında kullanılmıştır.

8. Hafta / Kazanım: Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Seslendirir (6/8'lik Bileşik Ölçü). / **Hedef:** 6/8' lik bileşik ölçüyü seçilen okul şarkısı içerisinde uygulayabilme. / Atabarı türküsü ve Hatırla sevgili şarkısı kazanımın uygulanmasında kullanılmıştır.

9. Hafta / Kazanım: Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Harekete Dönüştürür (6/8'lik Bileşik Ölçü). / **Hedef:** 6/8' lik bileşik ölçüyü seçilen okul şarkısı içerisinde dansa dönüştürebilme. / Atabarı türküsü ve Hatırla sevgili şarkısı kazanımın uygulanmasında kullanılmıştır.

10. Hafta / Kazanım: Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Seslendirir (5/8'lik Aksak Ölçü). / **Hedef:** 5/8'lik aksak ölçüyü seçilen okul şarkısı içerisinde uygulayabilme. / Daldalan ve Yenice yolları türküsü kazanımın uygulanmasında kullanılmıştır.

11. Hafta / Kazanım: Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Harekete Dönüştürür (5/8'lik Aksak Ölçü). / **Hedef:** 5/8'lik aksak ölçüyü seçilen okul şarkısı içerisinde dansa dönüştürebilme. / Daldalan ve Yenice yolları türküsü kazanımın uygulanmasında kullanılmıştır.

3.2. Araştırmanın Deneysel Deseni

Araştırma uygun görülen istatistiksel yöntemler doğrultusunda çözümlenerek verilerin sayısallaştırılmasıyla oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda araştırmanın uygun teknik ve yöntemlere dayalı olması için öncelikle konuyla ilgili yurtiçi ve yurtdışı literatür taranmıştır. Literatür tarama “Konu hakkında diğer kişi veya kurumlar tarafından yazılmış, hazırlanmış veya yaratılmış çeşitli yazı, belge, yapım veya kalıntının toplanması ve incelenmesidir” (Seyidoğlu, 2003: 44). Araştırmanın tutarlı ve anlamlı sonuçlar vermesi adına deneysel desen kullanılmış ve öntest-sontest modeli seçilmiştir. Bu doğrultuda müzik dersi öğretim programı öğrenme alanlarına ilişkin kazanımlar ve bu kazanımlara bağlı etkinlikler öğrencilerde farklı bilgi, beceri ve tutum seviyelerinin gözlenmesine olanak vermiştir. 73 öğrenciden ve 3 sınıftan oluşan çalışma grubuna ön test uygulanmış, 11 haftalık (33 ders saati) eğitim sürecinin ardından son test uygulanarak bulgular incelemeye alınmıştır. Ayrıca 11 haftalık (33 ders saati) çalışmanın kamera kayıtları üç uzman tarafından incelenerek görüşleri alınmıştır. Uzman görüşleri de alınarak hazırlanan gözlem formu 6 sorudan oluşmaktadır. Alan uzmanı üç gözlemci ile beraber, deney süreci boyunca alınan kamera görüntüleri doğrultusunda değerlendirilmiştir. Deney grubunu oluşturan her bir sınıfın kazanımları öğrenme ve uygulama beceri düzeyleri Başarı Testi ve 5’li Likert tipi derecelendirme ölçeği ile değerlendirilmiştir.

Araştırmada ön test - son test kontrol gruplu deney (ÖSKD) deseni kullanılmıştır. ÖSKD deseninde katılımcılar, deneysel işlemde önce ve sonra bağımlı değişkenle ilgili olarak ölçülmektedirler. ÖSKD, bir ilişkili desendir. Çünkü aynı kişiler bağımlı değişken üzerinde iki kez ölçülürler. Bununla birlikte, farklı

deneklerden oluşan deney gruplarına ait ölçümlerin karşılaştırılması nedeniyle de bu desen, ilişkisizdir. Bundan dolayı, ÖSKD karışık bir desendir (Büyüköztürk, 2007). Araştırmamızda uygulanan deney deseni aşağıdaki şekilde verilmiştir:

Şekil 1. Araştırma deseni

		<i>ÖN TEST</i>		<i>SON TEST</i>
<i>G_{D1}</i>	<i>R</i>	<i>G₁</i>	<i>Blok Flüt</i>	<i>G₄</i>
<i>G_{D2}</i>	<i>R</i>	<i>G₂</i>	<i>Bağlama</i>	<i>G₅</i>
<i>G_{D3}</i>	<i>R</i>	<i>G₃</i>	<i>Gitar</i>	<i>G₆</i>

Büyüköztürk (2007)'ün aktarımıyla, Eckhardt ve Ermann'a göre Şekil'1 de verilen deney deseninin mantığı şu şekilde özetlenebilir: G_{D1} , G_{D2} ve G_{D3} deney gruplarını; R , araştırma gruplarının gruplara yansız olarak atandığını; G_1 , G_2 ve G_3 deney gruplarının ön test ölçümlerini; G_4 , G_5 ve G_6 deney gruplarının son test ölçümlerini; blok flüt, bağlama ve gitar çalgıları ise deney gruplarındaki bireylere uygulanan bağımsız değişkeni göstermektedir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Bu başlık altında, araştırma denencelerini test etmek için Başarı Testi ve Gözlem Formundan elde edilen verilerin analizinde kullanılan tekniklere, araştırma ve sürecinin planlanmasına yer verilmiştir. Araştırmada deneysel yöntem kullanılmıştır. Bu yöntemin “Ön Test-Son Test Deseni “ tercih edilmiştir. Bu çalışma Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Nevşehir ili 75. Yıl İlköğretim okulu 6. sınıfına devam eden öğrencilerle gerçekleştirilmiştir. Ayrıca üniversitelerde görev yapmakta olan ve her bir çalgının eğitimini veren üç öğretim elemanından uzman görüşleri alınmıştır. Çalışmanın amacına ulaşabilmesi için iki tür veriye ihtiyaç duyulmuştur.

1. Öğrencilerin kazanımlara ulaşma düzeyine ilişkin veriler.
2. Yapılan etkinliklere yönelik uzmanların görüşleri.

Birinci maddedeki verileri toplamak için araştırmacı tarafından başarı testi geliştirilmiştir. İkinci maddedeki verileri toplamak için gözlem formu kullanılmıştır.

3.3.1. Bilişsel Giriş Davranışları (Ön Öğrenmeler) Testi

Deney gruplarında yer alan öğrencilerin araştırma öncesi denkliklerini saptamak amacıyla bir dizi istatistiksel işlem yürütülmüştür. Öğrencilerin üzerinde çalışılacak kazanımlara ilişkin ön öğrenmeler açısından denk olup olmadıklarını belirlemek amacıyla uzman görüşlerinden faydalanılarak hazırlanan ve 16 sorudan oluşan Bilişsel Giriş Davranışları (Ön Öğrenmeler) Testi (BGDT) kullanılmıştır. BGD testinde doğru cevap 1, yanlış ve boş cevaplar ise 0 şeklinde puanlanmıştır. Tablo 1’de deney gruplarında yer alan öğrencilerin belirlenen kazanımlara ilişkin ön öğrenmeler açısından denk olup olmadıklarını sınamak amacıyla, BGDT’den elde ettikleri toplam puanlar üzerinde yapılan Kruskal-Wallis Varyans Analizi sonuçları verilmiştir. BGDT’den elde edilen verilerin ‘kesikli sayısal veri’ tipinde olmasından dolayı non-parametrik bir test olan Kruskal-Wallis Varyans Analizi tercih edilmiştir.

Tablo 1. Deney gruplarında yer alan öğrencilerin BGDT puanlarına ilişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi testi sonuçları

Bağımlı Değişken	Grup	n	$\bar{X}$	SS	Sıralar Ortalaması	X^2	p
BGDT	Flüt	25	.57	.16	38.96	.597	.742
	Bağlama	24	.57	.14	34.42		
	Gitar	24	.56	.16	37.54		

Tablo 1 incelendiğinde, deney gruplarında yer alan öğrencilerin üzerinde çalışılacak kazanımlara ilişkin ön öğrenme puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p > .05$). Buna göre, deney gruplarının belirlenen kazanımlara ilişkin temel kavramlar açısından denk olduğu varsayımı yapılabilir.

3.3.2. Başarı Testi

Okul çalgılarının ilköğretim müzik dersi kazanımlarına ulaşmasında hangi çalgı (blok flüt, bağlama, gitar) daha etkilidir? problemine yönelik deneysel müdahalenin deney grupları üzerindeki etkisini belirlemek üzere Başarı Testi kullanılmıştır. Başarı Testinde toplam 21 soru yer almaktadır. 21 soru, toplam 11 kazanımı ölçmek için tasarlanmıştır. Buna göre, Kazanım 1 için iki soru, Kazanım 2 için üç soru, Kazanım 3 için iki soru, Kazanım 4 için iki soru, Kazanım 5 için iki soru, Kazanım 6 için iki soru, Kazanım 7 için dört soru, Kazanım 8 ve 9 için iki soru ve Kazanım 10 ve 11 için iki soru öğrencilere yöneltilmiştir. Başarı testinde doğru cevap 1, yanlış ve boş cevaplar ise 0 şeklinde puanlanmıştır. Dolayısıyla elde edilen sonuçlar ‘kesikli sayısal veri tipindedir’. Bu işlemde sonra deney gruplarındaki her bir öğrencinin, her bir kazanıma ilişkin toplam başarı puanları hesaplanmış ve ön incelemede bilgi vermesi açısından tanımlayıcı istatistiklerden de (aritmetik ortalama ve standart sapma) yararlanılmıştır. Deney grupları arasında 11 kazanıma ilişkin hem ön test hem de son test başarı puanları açısından anlamlı bir fark olup olmadığı Kruskall-Wallis Varyans Analizi ile incelenmiştir. Bu analiz yöntemi tek yönlü varyans analizinin parametrik olmayan karşılığıdır. “Veriler ölçümle belirtildiği halde parametrik test varsayımları yerine gelmiyorsa (gözlem sayısı az ve/ya da gruplar normal dağılmıyorsa ve/ya da varyanslar homojen değil ve/ya da veriler kesikli sayısal veri tipinde ise) kullanılır” (Alpar, 2010: 192).

Deney gruplarında yer alan öğrencilerin üzerinde çalışılacak kazanımlara yönelik bilgi düzeylerini sınamak amacıyla Başarı Testi ön test puanlarına Kruskall-Wallis Varyans Analizi testi uygulanmıştır. Deney grupları, bağımsız değişkeni; Başarı Testi de bağımlı değişkeni oluşturmaktadır. Tablo 2’de Başarı Testinden elde edilen ön test puanlarına ilişkin Kruskall-Wallis Varyans Analizi sonuçları verilmiştir.

Tablo 2. Deney gruplarında yer alan öğrencilerin belirlenen kazanımlara ilişkin Başarı Testi puanlarına ilişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi sonuçları

Bağımlı Değişken	Grup	n	$\bar{X}$	SS	Sıralar Ortalaması	X^2	p
Kazanım 1	Flüt	25	.52	.33	33.40	2.53	.282
	Bağlama	24	.56	.33	35.75		
	Gitar	24	.66	.38	42.00		
Kazanım 2	Flüt	25	.54	.28	36.50	.537	.764
	Bağlama	24	.51	.34	35.17		
	Gitar	24	.59	.31	39.35		
Kazanım 3	Flüt	25	.30	.28	37.80	.336	.845
	Bağlama	24	.31	.32	38.00		
	Gitar	24	.27	.32	35.17		
Kazanım 4	Flüt	25	.30	.35	30.72	3.928	.140
	Bağlama	24	.45	.29	40.19		
	Gitar	24	.47	.40	40.35		
Kazanım 5	Flüt	25	.32	.28	40.24	4.762	.092
	Bağlama	24	.16	.24	30.17		
	Gitar	24	.33	.31	40.46		
Kazanım 6	Flüt	25	.42	.37	36.60	.109	.947
	Bağlama	24	.41	.38	36.35		
	Gitar	24	.43	.30	38.06		
Kazanım 7	Flüt	25	.20	.17	35.12	.355	.837
	Bağlama	24	.33	.26	37.56		
	Gitar	24	.34	.25	38.40		
Kazanım 8	Flüt	25	.20	.32	38.08	1.799	.407
	Bağlama	24	.20	.29	39.58		
	Gitar	24	.10	.20	33.29		
Kazanım 9	Flüt	25	.20	.32	38.08	1.799	.407
	Bağlama	24	.20	.29	39.58		
	Gitar	24	.10	.20	33.29		
Kazanım 10	Flüt	25	.44	.33	37.90	1.530	.465
	Bağlama	24	.47	.37	39.83		
	Gitar	24	.35	.27	33.23		
Kazanım 11	Flüt	25	.44	.33	37.90	1.530	.465
	Bağlama	24	.47	.37	39.83		
	Gitar	24	.35	.27	33.23		

Tablo 2'ye göre, deney gruplarında yer alan öğrencilerin belirlenen kazanımlara ilişkin Başarı Testindeki sorulardan aldıkları ön test puanları arasında

istatistiksel açıdan anlamlı bir fark yoktur ($p > .05$). Bu durumda, deney gruplarının üzerinde çalışılacak 11 kazanım bakımından denk gruplar olduğu yorumu yapılabilir.

3.3.3. Gözlem Formu

Okul çalgılarının ilköğretim müzik dersi kazanımlarına ulaşmasında hangi çalgı (blok flüt, bağlama, gitar) daha etkilidir? problemine yönelik deneysel müdahalenin deney grupları üzerindeki etkisini belirlemek üzere yapılan ikinci işlem Gözlem Formu'nun uygulanmasıdır. 5'li Likert tipinde geliştirilen gözlem formunda 6 soru yer almaktadır. 3 uzman tarafından 11 kazanımın her biri ve her bir çalgı (blok flüt, bağlama, gitar) için ayrı ayrı doldurulmuştur. Böylelikle her bir kazanımda, her bir uzmana ve her bir deney grubuna ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri elde edilmiştir. Daha sonra her bir deney grubuna ait tek bir aritmetik ortalama (3 uzmana ait puanların aritmetik ortalaması) hesaplanmıştır. Deney gruplarından elde edilen aritmetik ortalamalar üzerinde yapılacak olan istatistiksel analizlere karar vermeden önce her üç grubun da uzman puanları açısından normal dağılım gösterip göstermediği ve varyansların homojen olup olmadığı test edilmiştir. Bu bağlamda, her bir grupta veri sayısı 50'nin altında olduğu için Shapiro-Wilks normallik testleri yapılmış, p değerleri .056 ile .752 arasında bulunmuştur. Bu sonuçlara göre puan dağılımlarının normalden aşırı sapma göstermediği söylenebilir ($p > .05$). Varyansların homojenliği Levene testi ile incelenmiş, p değerlerinin .058 ile .878 arasında olduğu bulunmuştur. Buna göre varyansların her bir grupta homojen dağıldığı yorumu yapılabilir ($p > .05$).

Bu sonuçlardan sonra elde edilen veriler üzerinde parametrik testlerin uygulanabileceği görülmüş ve uzmanlar arasında deney gruplarına verilen puanlar açısından fark olup olmadığı Tek Yönlü Varyans Analizi ile incelenmiştir. Bilindiği üzere karşılaştırması yapılacak gruplar arasındaki farkın belirlenmesinde ve grup sayısının ikiden fazla olması durumunda kullanılan istatistik yöntemlerden biri varyans analizidir (ANOVA; Analysis of Variance, Aktaran: Kayri, 2009: 52). Varyans analizinin yapılabilmesi için homojenlik, normallik ve toplanabilirlik gibi parametrik öğeler olduğu bilinmektedir. Varyans analizi ile gruplar arasındaki farkın

manidarlığı incelenmektedir. Parametrik bir test istatistiği olan ANOVA, toplanabilirlik özelliği ile kuadratik bir form niteliği taşımaktadır (Ferguson, 1981). Bu analiz, genel anlamda bir farkın olup olmadığını tespit etmeye çalışırken, farklılığın hangi grup ya da gruplardan kaynaklandığını araştırmamaktadır (Kayri, 2009: 52). Analiz sonucu fark bulunmuşsa, farkın hangi grup ya da gruplardan kaynaklandığını bulmak için ise Scheffe testi yapılmıştır. İstatistiksel hesaplamalarda anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

3.3.4. Sürecin Planlanması

Çalışma sürecinde; 6. sınıf müzik programının incelenmesi, incelenen müzik programları içerisinde kazanımların belirlenmesi, literatürün incelenmesi, başarı testinin geçerlik ve güvenirlik çalışmasının yapılması, gruplara ön test'in uygulanması, denel işlemin başlaması, son test'in uygulanması ve uzman görüşlerinin alınması işlemleri sırasıyla yapılmıştır. Araştırmanın birinci döneminde yapılacak gözlem ile ilgili hedef davranışlar ve bunlara ulaşmayı amaçlayan çalışmalar üzerinde durularak uygulanacak yöntem ve deney gruplarının belirlenmesi ile ilgili öneriler sunulmuş ve elde edilecek olan verilerin analizi ile ilgili yapılacaklar planlanmıştır. Araştırmanın ikinci döneminde literatür taraması yapılarak, deney gruplarının oluşturulması ve yapılacak gözleme ilişkin materyallerin hazırlanmasına yönelik hazırlıklar yapılmış ve gözlem sürecine başlanmıştır. Yapılan gözlem ile ilgili hedef davranışlar ve bunlara ulaşmayı amaçlayan çalışmalar üzerinde durularak elde edilecek olan verilerin analizi ile ilgili yapılacaklar planlanmıştır. Araştırmanın üçüncü döneminde literatür taraması ve gözlem süreci tamamlanarak toplanan verilerin analiz edilmesi ve yorumlanmasına geçilmiştir. Araştırmanın dördüncü döneminde öğrencilere uygulanacak olan gözlem süreciyle birlikte yurt içi ve yurt dışındaki kaynaklardan elde edilen bulgular sentezlenerek değerlendirme yoluyla araştırmanın sonuçlarına ulaşılmıştır. Değerlendirme sonucuyla birlikte araştırmanın raporlaştırılması ve yazım süreci oluşturulmuştur.

Araştırmada ilgili yurtiçi ve yurt dışı kaynakları içeren bir kaynak taraması yapılmıştır. İlköğretim ders müfredatı incelenerek, yardımcı kaynaklar taranarak,

uzman görüşlerinden faydalanılarak 6. sınıf müzik dersi öğrenme alanları içerisinde 11 kazanım belirlenmiştir. Belirlenen kazanımlar için okul şarkısı olarak “Yalancı”, “ Neşeli Günler” ve “Davulcu” , türkü olarak “ Daldalan”, ”Yenice Yolları”, “ Atabarı” , “Horozumu Kaçtırdılar”, “Bom Bili Bom” ve “Bilmem Şu Feleğin”, marş olarak “ 10. Yıl Marşı” ve “Atam Marşı”, Türk Sanat Müziği ve Türk Pop Müziği için “Hatırla Sevgili” ve “Ah Dede Vah Dede” şarkıları, majör dizi olarak da “Do Majör Dizi” çalışmada öğretilmek üzere tespit edilmiştir. Derslerde kullanılacak çalgıların tespit edilen kazanımların uygulanmasında etkilerini tespit etmek amacıyla alan uzmanı üç gözlemci ile beraber, deney süreci boyunca alınan kamera görüntüleri değerlendirilmiştir. Deney grubunu oluşturan her bir sınıfın kazanımları öğrenme ve uygulama beceri düzeyleri 21 sorudan oluşan Başarı Testi ve 5’li Likert tipi derecelendirme ölçeğinden oluşan Gözlem Formu ile değerlendirilmiştir. Likert tipi ölçeklerde genellikle çeşitli katılma derecelerini gösteren seçenekler her ifadenin altında ya da karşısında sayısal bir dereceleme ölçeği olarak verilmekte, ölçeği alan birey tutumla ilgili maddeyi okuduktan sonra verilen maddelerden birini seçmektedir. Bunlar her iki uç arası kesintisiz ifadelerdir (Yayla, 2004: 1).

Blok flüt, bağlama ve gitar gruplarının 3 uzmandan elde edilen genel ortalamaları arasındaki ilişki Pearson Korelasyon katsayısı ile incelenmiştir. Korelasyon katsayısı aşağıda verilen ölçütlere göre değerlendirilmiştir (Alpar, 2010: 266).

Gözlem formunda kullanılan seçenekler ve düzeyleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1. Gözlem Formunda Kullanılan Seçenekler ve Düzeyleri

r'nin değeri	Nitelendirme
.00 - .19	İlişki yok ya da önemsenmeyecek düzeyde düşük
.20 - .39	Zayıf (Düşük) ilişki
.40 - .69	Orta düzeyde ilişki
.70 - .89	Kuvvetli (Yüksek) ilişki
.90 - .10	Çok kuvvetli ilişki

3.4. Verilerin Çözümlemesi

“Verilerin araştırma amaçları doğrultusunda temel öğelerini ve karakterlerini belirleme ve ayırt etme işine verilerin çözümü ya da çözümlemesi denir” (Galtung, 1973: 169).

Başarı Testi ve Gözlem Formu ile elde edilen verilerin içerik analizi, kazanım ve etkinliklerin başarı durumunun değerlendirilmesinde nicel veri analiz yöntemleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen nicel verilerin çözümlemesi ve yorumlanmasında takip edilen yollar, aşamalar ve bu aşamalar sonucu elde edilen bulguların biçimlendirilmesi, alt problem sırasına göre verilmiştir. Verilerin çözümlemesinde SPSS programından yararlanılmış, verilerinin analizi için Shapiro-Wilks, One-Way Anova, Scheffe testi, Pearson Korelasyon Katsayısı, Levene testi ve Kruskal-Wallis Varyans Analizi kullanılmıştır.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR ve YORUMLAR

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Çalgıların notaları seslendirme kazanımına ulaşmasındaki etkisi nedir?” alt problemine ilişkin bulgular Tablo 4 ve Tablo 5’te verilmiştir. Bu alt probleme yönelik olarak deneysel müdahalenin 1. Haftası için belirlenen kazanım, “Öğrendiği Notaları Seslendirir (Do1-Do2)”, hedef ise “Do1-Do2 aralığındaki notaları inici, çıkıcı ve arpejle seslendirebilme” olarak belirlenmiştir. Deney gruplarında uygulanan farklı çalgıların (blok flüt, bağlama, gitar) öğrencilerin notaları seslendirme kazanımına ulaşmasındaki etkisi Başarı Testinde yer alan iki soru ve Gözlem Formu aracılığıyla incelenmiştir.

Deney gruplarında yer alan öğrencilerin Başarı Testindeki iki sorudan elde ettikleri ön test puanlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler ile Kruskal-Wallis Varyans Analizi sonuçları Tablo 2’de verilmiş ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın bulunmadığı vurgulanmıştır ($p > .05$). Deneysel müdahale sonrası belirlenen kazanıma ulaşmada hangi çalgı türünün daha etkili olduğunu saptamak amacıyla deney gruplarında yer alan öğrencilerin son test puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı yine Kruskal-Wallis Varyans Analizi ile incelenmiştir. Analiz sonucu elde edilen bulgular Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 2. Deney gruplarında yer alan öğrencilerin öğrendiği notaları seslendirir (Do1-Do2) kazanımına yönelik Başarı Testi puanlarına ilişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi sonuçları

<i>Bağımlı Değişken</i>	<i>Grup</i>	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>SS</i>	<i>Stralar Ortalaması</i>	X^2	<i>p</i>
Başarı Testi (1.ve 2. Soru) (Kazanım 1)	Flüt	25	.62	.43	34.84	2.125	.001*
	Bağlama	24	.66	.28	34.56		
	Gitar	24	.77	.32	41.69		

* $p < .05$

Tablo 4'e göre, blok flüt, bağlama ve gitar kullanılan grupların son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p < .05$). Elde edilen verilere göre, ortaya çıkan anlamlı fark gitar kullanılan grup lehinedir. Bu sonuca göre, "Öğrendiği Notaları Seslendirir (Do1-Do2)" kazanımına ulaşmada en etkili çalgı gitardır, yorumu yapılabilir.

Bununla birlikte, blok flüt, bağlama ve gitar kullanılarak işlenen derslerin sonunda, hangi çalgının notaları seslendirme kazanımına ulaşmada daha etkili olduğunu belirlemek amacıyla 3 uzman görüşünden faydalanılmıştır. Bu amaçla geliştirilen Gözlem Formu'ndan elde edilen puanlar arasında uzman değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla hesaplanan Tek Yönlü Varyans Analizi testi sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 3. Gözlem Formu puanlarının uzman değişkenine göre karşılaştırılması

	<i>Uzman 1</i>		<i>Uzman 2</i>		<i>Uzman 3</i>		<i>Genel</i>		<i>F</i>	<i>p</i>
	$\bar{X}$	<i>SS</i>	$\bar{X}$	<i>SS</i>	$\bar{X}$	<i>SS</i>	$\bar{X}$	<i>SS</i>		
Flüt	3.16	1.47	2.33	.81	4.33	1.63	3.27	1.52	3.303	.065
Bağlama	3.00	.89	4.50	.54	4.00	.89	3.83	.98	5.526	.016*
Gitar	3.33	.81	4.33	.51	4.33	.81	4.00	.76	5.000	.022*

* $p < .05$

Tablo 5'e göre, blok flüt kullanılan grup için Gözlem Formu'ndan elde edilen aritmetik ortalamalar arasında uzman değişkenine göre belirlenen farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F_{(2-17)} = 3.303$; $p > .05$). Bunun yanında bağlama ($F_{(2-17)} = 5.526$; $p < .05$) ve gitar ($F_{(2-17)} = 5.000$; $p < .05$) kullanılan gruplar için elde edilen ölçek puanlarında uzmanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Yapılan Scheffe testi sonucu bağlama grubu için uzman 1 ve uzman 2 arasındaki; gitar grubu için de uzman 1 ile uzman 2 ve uzman 3 arasındaki farklar anlamlı bulunmuştur. 3 uzmandan elde edilen puanların genel aritmetik ortalamaları arasındaki ilişki Pearson Korelasyon katsayısı ile incelenmiştir. Analiz sonucunda, uzmanların genel ortalamaları için bağlama ve gitar grupları arasında .77 düzeyinde pozitif yönlü yüksek ilişki tespit edilmiştir ($p < .05$). Bunun yanında blok flüt ve bağlama grupları arasında -.47; blok flüt ve gitar grupları arasında -.30 düzeyinde negatif yönlü ilişkiler tespit edilmiştir ($p < .05$). Bu bulgular, bağlama ve gitar

gruplarının puanları yükselirken blok flüt grubunun puanının düştüğünü göstermektedir. Elde edilen tüm sonuçlar incelendiğinde “Öğrendiği Notaları Seslendirir (Do1-Do2)” kazanımına ulaşmada en etkili çalgı türünün gitar, daha sonra da bağlama olduğu söylenebilir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Çalgıların hız ve gürlük basamaklarını uygulama kazanımına ulaşmasındaki etkisi nedir?” alt problemine ilişkin bulgular Tablo 6 ve Tablo 7’de verilmiştir. Bu alt probleme yönelik olarak deneysel müdahalenin 2. Haftası için belirlenen kazanım, “Seslendirdiği Müziklerde Hız ve Gürlük Basamaklarını Uygular”, hedef ise “Seçilen okul şarkısını hız ve gürlük basamaklarına uygun olarak söyleyebilme” olarak belirlenmiştir. Deney gruplarında uygulanan farklı çalgıların (blok flüt, bağlama, gitar) öğrencilerin seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygular kazanımına ulaşmasındaki etkisi Başarı Testinde yer alan üç soru ve Gözlem Formu aracılığıyla incelenmiştir.

Deney gruplarında yer alan öğrencilerin Başarı Testindeki üç sorudan elde ettikleri ön test puanlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler ile Kruskal-Wallis Varyans Analizi sonuçları Tablo 2’de verilmiş ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın bulunmadığı vurgulanmıştır ($p > .05$). Deneysel müdahale sonrası belirlenen kazanıma ulaşmada hangi çalgı türünün daha etkili olduğunu saptamak amacıyla deney gruplarında yer alan öğrencilerin son test puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı yine Kruskal-Wallis Varyans Analizi ile incelenmiştir. Analiz sonucu elde edilen bulgular Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 4. Deney gruplarında yer alan öğrencilerin seslendirdiği müziklerde hız ve gürlük basamaklarını uygular kazanımına yönelik Başarı Testi puanlarına ilişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi sonuçları

<i>Bağımlı Değişken</i>	<i>Grup</i>	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>	<i>Sıralar Ortalaması</i>	X^2	<i>p</i>
Başarı Testi (3., 4. ve 5. Soru) (Kazanım 2)	Flüt	25	.69	.27	34.78	1.021	.600
	Bağlama	24	.75	.29	40.19		
	Gitar	24	.71	.28	36.13		

Tablo 6'ya göre, blok flüt, bağlama ve gitar kullanılan grupların son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p > .05$). Bu sonuca göre, “Seslendirdiği Müziklerde Hız ve Gürlük Basamaklarını Uygular” kazanımına ulaşmada tüm çalgılar aynı etkiyi göstermektedir, yorumu yapılabilir.

Blok flüt, bağlama ve gitar kullanılarak işlenen derslerin sonunda, hangi çalgının Hız ve Gürlük Basamaklarını Uygular kazanımına ulaşmada daha etkili olduğunu belirlemek amacıyla 3 uzman görüşünden faydalanılmıştır. Bu amaçla geliştirilen Gözlem Formu'ndan elde edilen puanlar arasında uzman değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla hesaplanan Tek Yönlü Varyans Analizi testi sonuçları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 5. Gözlem Formu puanlarının uzman değişkenine göre karşılaştırılması

	<i>Uzman 1</i>		<i>Uzman 2</i>		<i>Uzman 3</i>		<i>Genel</i>		<i>F</i>	<i>p</i>
	$\bar{x}$	<i>SS</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>		
Flüt	3.33	1.21	2.33	.81	3.33	1.63	3.00	1.28	1.250	.315
Bağlama	4.33	.51	4.83	.40	4.61	.51	4.61	.50	1.667	.222
Gitar	3.00	.63	3.00	.68	4.66	.51	3.55	.98	15.625	.000*

* $p < .05$

Tablo 7'ye göre, blok flüt kullanılan grup ($F_{(2-17)} = 1.250$; $p > .05$) ve bağlama kullanılan grup ($F_{(2-17)} = 1.667$; $p > .05$) için Gözlem Formu'ndan elde edilen aritmetik ortalamalar arasında uzman değişkenine göre belirlenen farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Gitar kullanılan grup ($F_{(2-17)} = 15.625$; $p < .05$) için elde edilen ölçek puanlarında uzmanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Yapılan Scheffe testi sonucu gitar grubu için uzman 1 ve uzman 3

arasındaki fark ile uzman 2 ve uzman 3 arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. 3 uzmandan elde edilen puanların genel aritmetik ortalamaları arasındaki ilişki Pearson Korelasyon katsayısı ile incelenmiştir. Analiz sonucunda, uzmanların genel ortalamaları için blok flüt ve bağlama grupları arasında - .54 düzeyinde negatif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p < .05$). Buna göre, bağlama grubunun puanları yükselirken blok flüt grubunun puanları düşmektedir. Bu bulgu ve Tablo 7’de yer alan genel aritmetik ortalama değerleri birlikte incelendiğinde, uzmanlara göre “*Seslendirdiği Müziklerde Hız ve Gürlük Basamaklarını Uygular*” kazanımına ulaşmada en etkili çalgı bağlamadır, yorumu yapılabilir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

“*Çalgıların temel müzik ve yazı öğelerini kullanma kazanımına ulaşmasındaki etkisi nedir?*” alt problemine ilişkin bulgular Tablo 8 ve Tablo 9’da verilmiştir. Bu alt probleme yönelik olarak deneysel müdahalenin 3. Haftası için belirlenen kazanım, “*Temel Müzik Yazı ve Öğelerini Kullanma (Hece Bağı)*”, hedef “*Hece bağı seçilen okul şarkısı içerisinde uygulayabilme*”; 7. Haftası için belirlenen kazanım, “*Temel Müzik Yazı ve Öğelerini Kullanır (Uzatma Bağı, Çoğaltma Noktası)*”, hedef ise “*Uzatma bağı ve çoğaltma noktasını seçilen okul şarkısı içerisinde uygulayabilme*” olarak belirlenmiştir. Deney gruplarında uygulanan farklı çalgıların (blok flüt, bağlama, gitar) öğrencilerin temel müzik yazı ve öğelerini kullanma (hece bağı) ve temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (uzatma bağı, çoğaltma noktası) kazanımlarına ulaşmasındaki etkisi Başarı Testinde 3. Hafta kazanımı için sorulan iki soru, 7. Hafta kazanımı için sorulan dört soru ve Gözlem Formu aracılığıyla incelenmiştir.

Deney gruplarında yer alan öğrencilerin Başarı Testinde 3. Hafta kazanımı için sorulan iki sorudan ve 7. Hafta kazanımı için sorulan dört sorudan elde ettikleri ön test puanlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler ile Kruskal-Wallis Varyans Analizi sonuçları Tablo 2’de verilmiş ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın bulunmadığı vurgulanmıştır ($p > .05$). Deneysel müdahale sonrası belirlenen kazanımlara ulaşmada hangi çalgının daha etkili olduğunu saptamak amacıyla deney gruplarında yer alan öğrencilerin son test puanları arasındaki farkın

istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı yine Kruskall-Wallis Varyans Analizi ile incelenmiştir. Analiz sonucu elde edilen bulgular Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 6. Deney gruplarında yer alan öğrencilerin temel müzik yazı ve öğelerini kullanma (hece bağı) ve temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (uzatma bağı, çoğaltma noktası) kazanımlarına yönelik Başarı Testi puanlarına ilişkin Kruskall-Wallis Varyans Analizi sonuçları

<i>Bağımlı Değişken</i>	<i>Grup</i>	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>	<i>Sıralar Ortalaması</i>	X^2	<i>p</i>
Başarı Testi (6. ve 7. Soru) (Kazanım 3)	Flüt	25	.48	.36	35.22	13.334	.001*
	Bağlama	24	.33	.31	27.58		
	Gitar	24	.72	.36	48.27		
Başarı Testi (14., 15., 16. ve 17. Soru) (Kazanım 7)	Flüt	25	.48	.21	33.96	.878	.645
	Bağlama	24	.53	.22	39.06		
	Gitar	24	.53	.33	38.10		

* $p < .05$

Tablo 8’e göre, blok flüt, bağlama ve gitar kullanılan grupların son test puanları arasında 3. Hafta kazanımı için istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunurken ($p < .05$), 7. Hafta kazanımı için anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p < .05$). 3. Hafta kazanımı için çalgılar arasında ortaya çıkan fark gitar kullanan grup lehinedir. Bu sonuçlara göre, temel müzik yazı ve öğelerini kullanma (hece bağı) kazanımına ulaşmada gitar çalgısı daha etkiliyken, temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (uzatma bağı, çoğaltma noktası) kazanımına ulaşmada tüm çalgılar benzer etkiyi göstermektedir, yorumu yapılabilir.

Flüt, bağlama ve gitar kullanılarak işlenen derslerin sonunda, hangi çalgının temel müzik yazı ve öğelerini kullanma (hece bağı) kazanımı ile temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (uzatma bağı, çoğaltma noktası) kazanımına ulaşmada daha etkili olduğunu belirlemek amacıyla 3 uzman görüşünden faydalanılmıştır. Bu amaçla geliştirilen Gözlem Formu’ndan elde edilen puanlar arasında uzman değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla hesaplanan Tek Yönlü Varyans Analizi testi sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 7. Gözlem Formu puanlarının uzman değişkenine göre karşılaştırılması

		Uzman 1		Uzman 2		Uzman 3		Genel		F	p
		$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS		
Kazanım 3	Flüt	3.50	1.04	2.83	.98	3.66	1.63	3.33	1.23	.739	.494
	Bağlama	4.16	.40	4.33	.51	4.83	.40	4.44	.51	3.611	.052
	Gitar	2.50	.54	3.50	1.04	5.00	.00	3.66	1.23	20.357	.000*
Kazanım 7	Flüt	3.83	.40	3.83	.75	3.66	1.63	3.77	1.00	.049	.952
	Bağlama	2.50	.54	3.33	.81	4.66	.81	3.50	1.15	13.163	.000*
	Gitar	2.83	.98	2.33	.51	4.50	.83	3.22	1.21	11.983	.001*

* $p < .05$

Tablo 9'a göre, kazanım 3 için blok flüt kullanılan grup ($F_{(2-17)} = .739$; $p > .05$) ve bağlama kullanılan grupta ($F_{(2-17)} = 3.611$; $p > .05$) Gözlem Formu'ndan elde edilen aritmetik ortalamalar arasında uzman değişkenine göre belirlenen farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Gitar kullanılan grup ($F_{(2-17)} = 20.357$; $p < .05$) için elde edilen ölçek puanlarında uzmanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Yapılan Scheffe testi sonucu gitar grubu için uzman 1 ve uzman 3 arasındaki fark ile uzman 2 ve uzman 3 arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Bu duruma göre uzmanlar birbirlerinden farklı görüşler öne sürmüşlerdir. Kazanım 3 için 3 uzmandan elde edilen puanların genel aritmetik ortalamaları arasındaki ilişki Pearson Korelasyon katsayısı ile incelenmiştir. Analiz sonucunda, uzmanların genel ortalamaları için bağlama ve gitar grupları arasında .71 düzeyinde pozitif yönlü yüksek ilişki tespit edilmiştir ($p < .05$). Buna göre bağlama ve gitar gruplarının puanları paralel olarak yükselmektedir. Bu bulgu ve Tablo 9'da yer alan genel aritmetik ortalama değerleri birlikte incelendiğinde, uzmanlara göre "Temel müzik yazı ve öğelerini kullanma (hece bağı)" kazanımına ulaşmada en etkili çalgı bağlama ondan sonra da gitardır, yorumu yapılabilir.

Tablo 9'a göre, kazanım 7 için blok flüt kullanılan grupta ($F_{(2-17)} = .049$; $p > .05$) Gözlem Formu'ndan elde edilen aritmetik ortalamalar arasında uzman değişkenine göre belirlenen farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Bağlama kullanılan grup ($F_{(2-17)} = 13.163$; $p < .05$) ve gitar kullanılan grup ($F_{(2-17)} = 11.983$; $p < .05$) için elde edilen ölçek puanlarında uzmanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Yapılan Scheffe testi sonucu hem bağlama hem de gitar grubu için uzman 1 ve uzman 3 arasındaki fark ile uzman 2 ve uzman 3 arasındaki fark anlamlı

bulunmuştur. Bu duruma göre bağlama ve gitar grupları için uzmanlar birbirlerinden farklı görüşler öne sürmüşlerdir. Kazanım 7 için 3 uzmandan elde edilen puanların genel aritmetik ortalamaları arasındaki ilişki Pearson Korelasyon katsayısı ile incelenmiştir. Analiz sonucunda, uzmanların genel ortalamaları için bağlama ve gitar grupları arasında .72 düzeyinde pozitif yönlü yüksek ilişki tespit edilmiştir ($p < .05$). Buna göre bağlama ve gitar gruplarının puanları paralel olarak yükselmektedir. Ancak, Tablo 9’da yer alan genel aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde, uzmanlara göre “*Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (uzatma bağı, çoğaltma noktası)*” kazanımına ulaşmada en etkili çalgı blok flütür, yorumu yapılabilir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

“*Çalgıların yurdumuzdaki başlıca müzik türlerini ayırt etme kazanımına ulaşmasındaki etkisi nedir?*” alt problemine ilişkin bulgular Tablo 10 ve Tablo 11’de verilmiştir. Bu alt probleme yönelik olarak deneysel müdahalenin 4. Haftası için belirlenen kazanım, “*Yurdumuzdaki Başlıca Müzik Türlerini Ayırt Eder*”, hedef ise “*Dinlediği müziğin hangi türe ait olduğunu ayırt edebilme*” olarak belirlenmiştir. Deney gruplarında uygulanan farklı çalgıların (blok flüt, bağlama, gitar) öğrencilerin yurdumuzdaki başlıca müzik türlerini ayırt eder kazanımına ulaşmasındaki etkisi Başarı Testinde yer alan iki soru ve Gözlem Formu aracılığıyla incelenmiştir.

Deney gruplarında yer alan öğrencilerin Başarı Testindeki iki sorudan elde ettikleri ön test puanlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler ile Kruskal-Wallis Varyans Analizi sonuçları Tablo 2’de verilmiş ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın bulunmadığı vurgulanmıştır ($p > .05$). Deneysel müdahale sonrası belirlenen kazanıma ulaşmada hangi çalgı türünün daha etkili olduğunu saptamak amacıyla deney gruplarında yer alan öğrencilerin son test puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı yine Kruskal-Wallis Varyans Analizi ile incelenmiştir. Analiz sonucu elde edilen bulgular Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 8. Deney gruplarında yer alan öğrencilerin yurdumuzdaki başlıca müzik türlerini ayırt eder kazanımına yönelik Başarı Testi puanlarına ilişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi sonuçları

<i>Bağımlı Değişken</i>	<i>Grup</i>	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>	<i>Sıralar Ortalaması</i>	χ^2	<i>p</i>
Başarı Testi (8. ve 9. Soru) (Kazanım 4)	Flüt	25	.30	.35	35.22	2.369	.306
	Bağlama	24	.45	.29	27.58		
	Gitar	24	.47	.40	48.27		

Tablo 10'a göre, blok flüt, bağlama ve gitar kullanılan grupların son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p > .05$). Bu sonuca göre, "Yurdumuzdaki Başlıca Müzik Türlerini Ayırt Eder" kazanımına ulaşmada tüm çalgılar aynı etkiyi göstermektedir, yorumu yapılabilir.

Blok flüt, bağlama ve gitar kullanılarak işlenen derslerin sonunda, hangi çalgının yurdumuzdaki başlıca müzik türlerini ayırt eder kazanımına ulaşmada daha etkili olduğunu belirlemek amacıyla 3 uzman görüşünden faydalanılmıştır. Bu amaçla geliştirilen Gözlem Formu'ndan elde edilen puanlar arasında uzman değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla hesaplanan Tek Yönlü Varyans Analizi testi sonuçları Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 9. Gözlem Formu puanlarının uzman değişkenine göre karşılaştırılması

	<i>Uzman 1</i>		<i>Uzman 2</i>		<i>Uzman 3</i>		<i>Genel</i>		<i>F</i>	<i>p</i>
	$\bar{x}$	<i>SS</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>		
Flüt	2.66	.81	2.33	.81	3.66	1.63	2.88	1.23	2.167	.149
Bağlama	4.16	.40	4.33	.51	5.00	.00	4.50	.51	8.077	.004*
Gitar	3.33	.81	4.16	.40	5.00	.00	4.16	.85	15.000	.000*

* $p < .05$

Tablo 11'e göre, blok flüt kullanılan grup ($F_{(2-17)} = 2.167$; $p > .05$) için Uzman Gözlem Form'undan elde edilen aritmetik ortalamalar arasında uzman değişkenine göre belirlenen farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Bağlama kullanılan grup ($F_{(2-17)} = 8.077$; $p < .05$) ve gitar kullanılan grup ($F_{(2-17)} = 15.000$; $p < .05$) için

elde edilen ölçek puanlarında uzmanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Yapılan Scheffe testi sonucu her iki grup için de uzmanlar arasındaki farklar anlamlı bulunmuştur. Buna göre, uzmanlar blok flüt grubuna düşük puanlar verirken bağlama ve gitar gruplarına yüksek puanlar vermişlerdir. 3 uzmandan elde edilen puanların genel aritmetik ortalamaları arasındaki ilişki Pearson Korelasyon katsayısı ile incelenmiştir. Analiz sonucunda, uzmanların genel ortalamaları için bağlama ve gitar grupları arasında .60 düzeyinde pozitif yönlü orta düzey bir ilişki tespit edilmiştir ($p < .05$). Buna göre, bağlama ve gitar gruplarının puanları paralel olarak yükselmektedir. Bu bulgu ve Tablo 11’de yer alan genel aritmetik ortalama değerleri birlikte incelendiğinde, uzmanlara göre “*Yurdumuzdaki Başlıca Müzik Türlerini Ayırt Eder*” kazanımına ulaşmada en etkili çalgı bağlama, ondan sonra da gitardır yorumu yapılabilir.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“*Çalgıların müziklerde aynı ve farklı bölümleri dansa dönüştürme kazanımına ulaşmasındaki etkisi nedir?*” alt problemine ilişkin bulgular Tablo 12 ve Tablo 13’te verilmiştir. Bu alt probleme yönelik olarak deneysel müdahalenin 5. Haftası için belirlenen kazanım, “*Müziklerde Aynı ve Farklı Bölümleri Dansa Dönüştürür*”, hedef ise “*Seçilen okul şarkısının aynı ve farklı bölümlerini ayırt ederek dansa dönüştürebilme*” olarak belirlenmiştir. Deney gruplarında uygulanan farklı çalgıların (blok flüt, bağlama, gitar) öğrencilerin müziklerde aynı ve farklı bölümleri dansa dönüştürür kazanımına ulaşmasındaki etkisi Başarı Testinde yer alan iki soru ve Gözlem Formu aracılığıyla incelenmiştir.

Deney gruplarında yer alan öğrencilerin Başarı Testindeki iki sorudan elde ettikleri ön test puanlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler ile Kruskal-Wallis Varyans Analizi sonuçları Tablo 2’de verilmiş ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın bulunmadığı vurgulanmıştır ($p > .05$). Deneysel müdahale sonrası belirlenen kazanıma ulaşmada hangi çalgı türünün daha etkili olduğunu saptamak amacıyla deney gruplarında yer alan öğrencilerin son test puanları arasındaki farkın

istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı yine Kruskall-Wallis Varyans Analizi ile incelenmiştir. Analiz sonucu elde edilen bulgular Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 10. Deney gruplarında yer alan öğrencilerin müziklerde aynı ve farklı bölümleri dansa dönüştürür kazanımına yönelik Başarı Testi puanlarına ilişkin Kruskall-Wallis Varyans Analizi sonuçları

<i>Bağımlı Değişken</i>	<i>Grup</i>	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>SS</i>	<i>Stralar Ortalaması</i>	X^2	<i>p</i>
Başarı Testi (10. ve 11. Soru) (Kazanım 5)	Flüt	25	.24	.25	37.52	3.003	.003*
	Bağlama	24	.16	.24	32.17		
	Gitar	24	.29	.25	41.29		

* $p < .05$

Tablo 12’ye göre, blok flüt, bağlama ve gitar kullanılan grupların son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p < .05$). Tablodaki değerlere göre, “Müziklerde Aynı ve Farklı Bölümleri Dansa Dönüştürür” kazanımına ulaşmada gitar daha etkilidir, yorumu yapılabilir. Yine tablo değerlerine dikkat edilirse, bu kazanım için blok flüt bağlamadan daha etkili bir çalgıdır, denilebilir.

Blok flüt, bağlama ve gitar kullanılarak işlenen derslerin sonunda, hangi çalgının müziklerde aynı ve farklı bölümleri dansa dönüştürür kazanımına ulaşmada daha etkili olduğunu belirlemek amacıyla 3 uzman görüşünden faydalanılmıştır. Bu amaçla geliştirilen Gözlem Formu’ndan elde edilen puanlar arasında uzman değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla hesaplanan Tek Yönlü Varyans Analizi testi sonuçları Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 11. Gözlem Formu puanlarının uzman değişkenine göre karşılaştırılması

	<i>Uzman 1</i>		<i>Uzman 2</i>		<i>Uzman 3</i>		<i>Genel</i>		<i>F</i>	<i>p</i>
	$\bar{X}$	<i>SS</i>	$\bar{X}$	<i>SS</i>	$\bar{X}$	<i>SS</i>	$\bar{X}$	<i>SS</i>		
Flüt	4.33	.81	2.66	.81	3.33	1.36	3.44	1.19	3.958	.042*
Bağlama	3.33	.51	3.83	.75	4.50	.54	3.88	.75	5.441	.017*
Gitar	3.66	1.03	3.00	.89	5.00	.00	3.88	1.13	10.000	.002*

* $p < .05$

Tablo 13'e göre, blok flüt kullanılan grup ($F_{(2-17)}= 3.958$; $p < .05$), bağlama kullanılan grup ($F_{(2-17)}= 5.441$; $p < .05$) ve gitar kullanılan grup ($F_{(2-17)}= 10.000$; $p < .05$) için elde edilen ölçek puanlarında uzmanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Yapılan Scheffe testi sonucu özellikle uzman 2 ve uzman 3'ün görüşlerinde farklılaştığı gözlenmiştir. 3 uzmandan elde edilen puanların genel aritmetik ortalamaları arasındaki ilişki Pearson Korelasyon katsayısı ile incelenmiştir. Analiz sonucunda, uzmanların genel ortalamaları için bağlama ve gitar grupları arasında .87 düzeyinde pozitif yönlü yüksek düzey bir ilişki tespit edilmiştir ($p < .05$). Buna göre, bağlama ve gitar gruplarının puanları paralel olarak yükselmektedir. Bu bulgu ve Tablo 13'de yer alan genel aritmetik ortalama değerleri birlikte incelendiğinde, uzmanlara göre “*Müziklerde Aynı ve Farklı Bölümleri Dansa Dönüştürür*” kazanımına ulaşmada en etkili çalgı bağlama ve gitardır, yorumu yapılabilir.

4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

“*Çalgıların ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbıyla eşlik etme kazanımına ulaşmasındaki etkisi nedir?*” alt problemine ilişkin bulgular Tablo 14 ve Tablo 15'te verilmiştir. Bu alt probleme yönelik olarak deneysel müdahalenin 6. Haftası için belirlenen kazanım, “*Ezgilere Kendi Oluşturduğu Ritim Kalıbı ile Eşlik Eder*”, hedef ise “*Seçilen okul şarkısına ritim kalıbı oluşturarak ritim çalgısıyla eşlik edebilme*” olarak belirlenmiştir. Deney gruplarında uygulanan farklı çalgıların (blok flüt, bağlama, gitar) öğrencilerin müziklerde aynı ve farklı bölümleri dansa dönüştürür kazanımına ulaşmasındaki etkisi Başarı Testinde yer alan iki soru ve Gözlem Formu aracılığıyla incelenmiştir.

Deney gruplarında yer alan öğrencilerin Başarı Testindeki iki sorudan elde ettikleri ön test puanlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler ile Kruskal-Wallis Varyans Analizi sonuçları Tablo 2'de verilmiş ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın bulunmadığı vurgulanmıştır ($p > .05$). Deneysel müdahale sonrası belirlenen kazanıma ulaşmada hangi çalgının daha etkili olduğunu saptamak amacıyla deney gruplarında yer alan öğrencilerin son test puanları arasındaki farkın

istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı yine Kruskall-Wallis Varyans Analizi ile incelenmiştir. Analiz sonucu elde edilen bulgular Tablo 14’te sunulmuştur.

Tablo 12. Deney gruplarında yer alan öğrencilerin ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder kazanımına yönelik Başarı Testi puanlarına ilişkin Kruskall-Wallis Varyans Analizi sonuçları

<i>Bağımlı Değişken</i>	<i>Grup</i>	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>SS</i>	<i>Sıralar Ortalaması</i>	X^2	<i>p</i>
Başarı Testi (12. ve 13. Soru) (Kazanım 6)	Flüt	25	.62	.43	32.32	2.449	.294
	Bağlama	24	.79	.32	39.79		
	Gitar	24	.79	.29	39.08		

Tablo 14’e göre, blok flüt, bağlama ve gitar kullanılan grupların son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p > .05$). Tablodaki değerlere göre, “Ezgilere Kendi Oluşturduğu Ritim Kalıbı ile Eşlik Eder” kazanımına ulaşmada her üç çalgı da benzer etkiye sahiptir, yorumu yapılabilir.

Blok flüt, bağlama ve gitar kullanılarak işlenen derslerin sonunda, hangi çalgının ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder kazanımına ulaşmada daha etkili olduğunu belirlemek amacıyla 3 uzman görüşünden faydalanılmıştır. Bu amaçla geliştirilen Gözlem Formu’ndan elde edilen puanlar arasında uzman değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla hesaplanan Tek Yönlü Varyans Analizi testi sonuçları Tablo 15’te verilmiştir.

Tablo 13. Gözlem Formu puanlarının uzman değişkenine göre karşılaştırılması

	<i>Uzman 1</i>		<i>Uzman 2</i>		<i>Uzman 3</i>		<i>Genel</i>		<i>F</i>	<i>p</i>
	$\bar{X}$	<i>SS</i>	$\bar{X}$	<i>SS</i>	$\bar{X}$	<i>SS</i>	$\bar{X}$	<i>SS</i>		
Flüt	4.66	.51	3.33	.81	3.83	1.60	3.94	1.16	2.333	.131
Bağlama	2.33	.51	2.33	.51	5.00	.00	3.22	1.35	80.000	.000*
Gitar	3.66	.51	2.50	.83	5.00	.00	3.72	1.17	29.138	.000*

* $p < .05$

Tablo 15’e göre, blok flüt kullanılan grup ($F_{(2-17)} = 2.333$; $p > .05$) için Gözlem Formu’ndan elde edilen aritmetik ortalamalar arasında uzman değişkenine göre

belirlenen farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Bağlama kullanılan grup ($F_{(2-17)} = 80.000$; $p < .05$) ve gitar kullanılan grup ($F_{(2-17)} = 29.138$; $p < .05$) için elde edilen ölçek puanlarında uzmanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Yapılan Scheffe testi sonucu özellikle her üç uzmanın da bağlama ve gitar gruplarında farklı görüşlere sahip olduğu görülmüştür. Ancak, 3 uzmandan elde edilen puanların genel aritmetik ortalamaları arasındaki ilişki Pearson Korelasyon katsayısı ile incelendiğinde; uzmanların genel ortalamaları için bağlama ve gitar grupları arasında .85 düzeyinde pozitif yönlü yüksek düzey bir ilişki tespit edilmiştir ($p < .05$). Buna göre, bağlama ve gitar gruplarının puanları paralel olarak yükselmektedir. Tablo 15’te yer alan genel aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise, uzmanlara göre “Ezgilere Kendi Oluşturduğu Ritim Kalıbı ile Eşlik Eder” kazanımına ulaşmada en etkili çalgı blok flüt, yorumu yapılabilir.

4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Çalgıların farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirme kazanımlarına ulaşmasındaki etkisi nedir?” alt problemine ilişkin bulgular Tablo 16 ve Tablo 17’de verilmiştir. Bu alt probleme yönelik olarak deneysel müdahalenin 8. Haftası için belirlenen kazanım, “Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Seslendirir (6/8’lik Bileşik Ölçü)”, hedef “6/8’lik bileşik ölçüyü seçilen okul şarkısı içerisinde uygulayabilme”; 10. Haftası için belirlenen kazanım, “Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Seslendirir (5/8’lik Aksak Ölçü)”, hedef ise “5/8’lik aksak ölçüyü seçilen okul şarkısı içerisinde uygulayabilme” olarak belirlenmiştir. Deney gruplarında uygulanan farklı çalgıların (blok flüt, bağlama, gitar) öğrencilerin farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirir (6/8’lik bileşik ölçü) ve farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirir (5/8’lik aksak ölçü) kazanımlarına ulaşmasındaki etkisi Başarı Testinde 8. Hafta kazanımı için sorulan iki soru, 10. Hafta kazanımı için sorulan iki soru ve Gözlem Formu aracılığıyla incelenmiştir.

Deney gruplarında yer alan öğrencilerin Başarı Testinde 8. Hafta ve 10. Hafta kazanımı için sorulan farklı iki sorudan elde ettikleri ön test puanlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler ile Kruskal-Wallis Varyans Analizi sonuçları Tablo 2’de

verilmiş ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın bulunmadığı vurgulanmıştır ($p > .05$). Deneysel müdahale sonrası belirlenen kazanımlara ulaşmada hangi çalgının daha etkili olduğunu saptamak amacıyla deney gruplarında yer alan öğrencilerin son test puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı yine Kruskal-Wallis Varyans Analizi ile incelenmiştir. Analiz sonucu elde edilen bulgular Tablo 16’da sunulmuştur.

Tablo 14. Deney gruplarında yer alan öğrencilerin farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirir (6/8’lik bileşik ölçü) ve farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirir (5/8’lik aksak ölçü) kazanımlarına yönelik Başarı Testi puanlarına ilişkin Kruskal-Wallis Varyans

<i>Bağımlı Değişken</i>	<i>Grup</i>	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>SS</i>	<i>Sıralar Ortalaması</i>	X^2	<i>p</i>
Başarı Testi (18. ve 19. Soru) (Kazanım 8)	Flüt	25	.54	.24	41.38	2.227	.002*
	Bağlama	24	.39	.36	39.15		
	Gitar	24	.45	.44	36.29		
Başarı Testi (20. ve 21. Soru) (Kazanım 10)	Flüt	25	.64	.33	41.14	1.811	.003*
	Bağlama	24	.52	.34	34.31		
	Gitar	24	.54	.32	35.38		

* $p < .05$

Tablo 16’ya göre, blok flüt, bağlama ve gitar kullanılan grupların son test puanları arasında 8. Hafta ve 10. Hafta kazanımları için anlamlı farklar bulunmaktadır ($p < .05$). 8. Hafta ve 10. Hafta kazanımları için çalgılar arasında ortaya çıkan fark blok flüt kullanılan grup lehinedir.

Blok flüt, bağlama ve gitar kullanılarak işlenen derslerin sonunda, hangi çalgının farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirir (6/8’lik bileşik ölçü) kazanımı ile farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirir (5/8’lik aksak ölçü) kazanımına ulaşmada daha etkili olduğunu belirlemek amacıyla 3 uzman görüşünden faydalanılmıştır. Bu amaçla geliştirilen Gözlem Formu’ndan elde edilen puanlar arasında uzman değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla hesaplanan Tek Yönlü Varyans Analizi testi sonuçları Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 15. Gözlem Formu puanlarının uzman değişkenine göre karşılaştırılması

		Uzman 1		Uzman 2		Uzman 3		Genel		F	p
		$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS		
Kazanım 8	Flüt	4.66	.51	3.66	.51	3.66	1.63	4.00	1.08	1.874	.188
	Bağlama	3.50	.54	4.00	.00	4.83	.40	4.11	.67	17.500	.000*
	Gitar	2.83	.98	2.66	.51	5.00	.00	3.50	1.24	24.730	.000*
Kazanım 10	Flüt	3.83	.75	3.50	.83	3.50	1.51	3.61	1.03	.187	.831
	Bağlama	3.66	.51	4.00	.00	4.83	.40	4.16	.61	15.000	.000*
	Gitar	4.16	.75	3.00	.63	5.00	.00	4.05	.99	18.793	.000*

* $p < .05$

Tablo 17'ye göre, kazanım 8 için blok flüt kullanılan grupta ($F_{(2-17)} = 1.874$; $p > .05$) Gözlem Formu'ndan elde edilen aritmetik ortalamalar arasında uzman değişkenine göre belirlenen farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Bağlama kullanılan grup ($F_{(2-17)} = 17.500$; $p < .05$) ve gitar kullanılan grup ($F_{(2-17)} = 24.730$; $p < .05$) için elde edilen ölçek puanlarında uzmanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Yapılan Scheffe testi sonucu hem bağlama hem de gitar grubu için uzman 1 ve uzman 3 arasındaki fark ile uzman 2 ve uzman 3 arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Bu duruma göre uzmanlar birbirlerinden farklı görüşler öne sürmüşlerdir. Kazanım 8 için 3 uzmandan elde edilen puanların genel aritmetik ortalamaları arasındaki ilişki Pearson Korelasyon katsayısı ile incelenmiştir. Analiz sonucunda, uzmanların genel ortalamaları için bağlama ve gitar grupları arasında .69 düzeyinde pozitif yönlü yüksek ilişki tespit edilmiştir ($p < .05$). Bununla birlikte, uzmanların genel ortalamaları için blok flüt ve bağlama gruplarının puanları arasında -.48 düzeyinde negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur ($p < .05$). Buna göre bağlama ve gitar gruplarının puanları paralel olarak yükselmekteyken, bağlama grubunun puanı yükselirken blok flüt grubunun puanı düşmektedir. Bu bulgu ve Tablo 17'de yer alan genel aritmetik ortalama değerleri birlikte incelendiğinde, uzmanlara göre "Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Seslendirir (6/8'lik Bileşik Ölçü)" kazanımına ulaşmada en etkili çalgı bağlamadır, yorumu yapılabilir.

Tablo 17'ye göre, kazanım 10 için blok flüt kullanılan grupta ($F_{(2-17)} = .187$; $p > .05$) Gözlem Formundan elde edilen aritmetik ortalamalar arasında uzman değişkenine göre belirlenen farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Bağlama kullanılan grup ($F_{(2-17)} = 15.000$; $p < .05$) ve gitar kullanılan grup ($F_{(2-17)} =$

18.793; $p < .05$) için elde edilen ölçek puanlarında uzmanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Yapılan Scheffe testi sonucu hem bağlama hem de gitar grubu için uzman 1 ve uzman 3 arasındaki fark ile uzman 2 ve uzman 3 arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Bu duruma göre, bu kazanım için de bağlama ve gitar grupları için uzmanlar birbirlerinden farklı görüşler öne sürmüşlerdir. Kazanım 10 için 3 uzmandan elde edilen puanların genel aritmetik ortalamaları arasındaki ilişki Pearson Korelasyon katsayısı ile incelenmiştir. Analiz sonucunda, uzmanların genel ortalamaları için anlamlı ilişkiler saptanmamıştır. Ancak, Tablo 17’de yer alan genel aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde, uzmanlara göre “*Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Seslendirir (5/8’lik Aksak Ölçü)*” kazanımına ulaşmada en etkili çalgı bağlamadır, yorumu yapılabilir.

4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“*Çalgıların farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürme kazanımlarına ulaşmasındaki etkisi nedir?*” alt problemine ilişkin bulgular Tablo 18 ve Tablo 19’da verilmiştir. Bu alt probleme yönelik olarak deneysel müdahalenin 9. Haftası için belirlenen kazanım, “*Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Harekete Dönüştürür (6/8’lik Bileşik Ölçü)*”, hedef “*6/8’ lik bileşik ölçüyü seçilen okul şarkısı içerisinde dansa dönüştürebilme*”; 11. Haftası için belirlenen kazanım, “*Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Harekete Dönüştürür (5/8’lik Aksak Ölçü)*”, hedef ise “*5/8’lik aksak ölçüyü seçilen okul şarkısı içerisinde dansa dönüştürebilme*” olarak belirlenmiştir. Deney gruplarında uygulanan farklı çalgıların (blok flüt, bağlama, gitar) öğrencilerin farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür (6/8’lik bileşik ölçü) ve farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür (5/8’lik aksak ölçü) kazanımlarına ulaşmasındaki etkisi Başarı Testinde 9. Hafta kazanımı için sorulan iki soru, 11. Hafta kazanımı için sorulan iki soru ve Gözlem Formu aracılığıyla incelenmiştir.

Deney gruplarında yer alan öğrencilerin Başarı Testinde 9. Hafta ve 11. Hafta kazanımı için sorulan farklı iki sorudan elde ettikleri ön test puanlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler ile Kruskal-Wallis Varyans Analizi sonuçları Tablo 2’de

verilmiş ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın bulunmadığı vurgulanmıştır ($p > .05$). Deneysel müdahale sonrası belirlenen kazanımlara ulaşmada hangi çalgının daha etkili olduğunu saptamak amacıyla deney gruplarında yer alan öğrencilerin son test puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığı yine Kruskal-Wallis Varyans Analizi ile incelenmiştir. Analiz sonucu elde edilen bulgular Tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 16. Deney gruplarında yer alan öğrencilerin farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür (6/8’lik bileşik ölçü) ve farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür (5/8’lik aksak ölçü) kazanımlarına yönelik Başarı Testi puanlarına ilişkin Kruskal Wallis Varyans Analiz Sonuçları

<i>Bağımlı Değişken</i>	<i>Grup</i>	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>	<i>Sıralar Ortalaması</i>	X^2	<i>p</i>
Başarı Testi (18. ve 19. Soru) (Kazanım 9)	Flüt	25	.54	.24	41.38	2.227	.002*
	Bağlama	24	.39	.36	33.15		
	Gitar	24	.45	.44	36.29		
Başarı Testi (20. ve 21. Soru) (Kazanım 11)	Flüt	25	.64	.33	41.14	1.811	.003*
	Bağlama	24	.52	.34	34.31		
	Gitar	24	.54	.32	35.38		

* $p < .05$

Tablo 18’e göre, blok flüt, bağlama ve gitar kullanılan grupların son test puanları arasında 9. Hafta ve 11. Hafta kazanımları için anlamlı farklar bulunmaktadır ($p < .05$). 9. Hafta kazanımı için çalgılar arasında ortaya çıkan fark blok flüt kullanılan grup lehinedir. Benzer şekilde, 11. Hafta kazanımı için ortaya çıkan fark yine blok flüt kullanılan grup lehinedir. Bu sonuçlara göre, farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür (6/8’lik bileşik ölçü) ve farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür (5/8’lik aksak ölçü) kazanımlarına ulaşmada blok flüt daha etkilidir, yorumu yapılabilir.

Blok flüt, bağlama ve gitar kullanılarak işlenen derslerin sonunda, hangi çalgının farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür (6/8’lik bileşik ölçü) ve farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür (5/8’lik aksak ölçü) kazanımlarına ulaşmada daha etkili olduğunu belirlemek amacıyla 3 uzman görüşünden faydalanılmıştır. Bu amaçla geliştirilen Gözlem Formundan elde edilen puanlar arasında uzman değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunup

bulunmadığını belirlemek amacıyla hesaplanan Tek Yönlü Varyans Analizi testi sonuçları Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 17. Gözlem Formu puanlarının uzman değişkenine göre karşılaştırılması

		Uzman 1		Uzman 2		Uzman 3		Genel		F	p
		$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS	$\bar{X}$	SS		
Kazanım 9	Flüt	4.66	.51	3.50	.54	3.50	1.37	3.88	1.02	3.311	.064
	Bağlama	3.50	.54	3.66	.51	4.83	.40	4.00	.76	12.955	.001*
	Gitar	2.66	.81	3.66	.51	5.00	.00	3.77	1.11	26.429	.000*
Kazanım 11	Flüt	3.83	.75	3.00	.63	3.50	1.51	3.44	1.04	.969	.402
	Bağlama	3.66	.51	3.83	.40	4.83	.40	4.11	.67	11.944	.001*
	Gitar	4.16	.75	2.50	.54	5.00	.00	3.88	1.18	33.654	.000*

* $p < .05$

Tablo 19’a göre, kazanım 9 için blok flüt kullanılan grupta ($F_{(2-17)} = 3.311$; $p > .05$) Gözlem Formundan elde edilen aritmetik ortalamalar arasında uzman değişkenine göre belirlenen farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Bağlama kullanılan grup ($F_{(2-17)} = 12.955$; $p < .05$) ve gitar kullanılan grup ($F_{(2-17)} = 26.429$; $p < .05$) için elde edilen ölçek puanlarında uzmanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Yapılan Scheffe testi sonucu bağlama kullanılan grup için uzman 1 ve uzman 3 arasındaki fark ile uzman 2 ve uzman 3 arasındaki farklar; gitar kullanılan grup için ise tüm uzmanlar arasındaki farklar anlamlı bulunmuştur. Kazanım 9 için 3 uzmandan elde edilen puanların genel aritmetik ortalamaları arasındaki ilişki Pearson Korelasyon katsayısı ile incelenmiştir. Analiz sonucunda, uzmanların genel ortalamaları için bağlama ve gitar grupları arasında .82 düzeyinde pozitif yönlü yüksek ilişki tespit edilmiştir ($p < .05$). Buna göre bağlama ve gitar gruplarının puanları paralel olarak yükselmektedir. Tablo 19’da yer alan genel aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde, uzmanlara göre “Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Harekete Dönüştürür (6/8’lik Bileşik Ölçü)” kazanımına ulaşmada en etkili çalgı bağlamadır, yorumu yapılabilir.

Tablo 19’a göre, kazanım 11 için blok flüt kullanılan grupta ($F_{(2-17)} = .969$; $p > .05$) Gözlem Formundan elde edilen aritmetik ortalamalar arasında uzman değişkenine göre belirlenen farklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Bağlama kullanılan grup ($F_{(2-17)} = 11.944$; $p < .05$) ve gitar kullanılan grup ($F_{(2-17)} =$

33.654; $p < .05$) için elde edilen ölçek puanlarında uzmanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Yapılan Scheffe testi sonucu bağlama kullanılan grup için uzman 1 ve uzman 3 arasındaki fark ile uzman 2 ve uzman 3 arasındaki farklar; gitar kullanılan grup için ise uzman 1 ve uzman 2 arasındaki fark ile uzman 2 ve uzman 3 arasındaki farklar anlamlı bulunmuştur. Görüldüğü gibi uzmanların puanları arasında blok flüt kullanılan grup için anlamlı farklar bulunmamakta, bağlama ve gitar kullanılan gruplar için ise farklı görüşler öne çıkmaktadır. Kazanım 11 için 3 uzmandan elde edilen puanların genel aritmetik ortalamaları arasındaki ilişki Pearson Korelasyon katsayısı ile incelenmiştir. Analiz sonucunda, uzmanların genel ortalamaları için bağlama ve gitar grupları arasında .53 düzeyinde pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir ($p < .05$). Tablo 19’da yer alan genel aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde, uzmanlara göre “*Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Harekete Dönüştürür (5/8’lik Aksak Ölçü)*” kazanımına ulaşmada en etkili çalgı bağlamadır, yorumu yapılabilir.

4.9. Başarı Testinden Elde Edilen Toplam Puanlara İlişkin Karşılaştırmalar

Deney gruplarına uygulanan 21 soruluk Başarı Testinden elde edilen ön test ve son test toplam puanlarına ilişkin bulgular Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 18. Deney gruplarında yer alan öğrencilerin Başarı Testi toplam puanlarına ilişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi sonuçları

<i>Bağımlı Değişken</i>	<i>Grup</i>	<i>n</i>	$\bar{x}$	<i>SS</i>	<i>Sıralar Ortalaması</i>	X^2	<i>p</i>
Başarı Testi (Ön Test)	Flüt	25	7.84	2.37	34.32	1.085	.581
	Bağlama	24	8.08	2.22	36.33		
	Gitar	24	8.45	1.76	40.46		
Başarı Testi (Son Test)	Flüt	25	11.20	2.73	32.30	4.025	.134
	Bağlama	24	11.29	3.01	35.00		
	Gitar	24	12.62	2.81	43.90		

Tablo 20 incelendiğinde, Başarı Testine ilişkin ön test ve son test puan ortalamalarında deney grupları arasında anlamlı bir fark görülmemektedir ($p > .05$).

Ön test puanlarında anlamlı bir farkın ortaya çıkmaması, Başarı Testinde ölçülmeye çalışılan kazanımlar açısından her üç deney grubunun da denk olduğunu göstermektedir. Tabloda yer alan ön test ve son test puan ortalamaları birlikte incelendiğinde, ön test puanlarının düşük son test puanlarının da yüksek olduğu görülecektir. Buna göre, Başarı Testinde ölçülmeye çalışılan kazanımlarda her üç çalgı da benzer etkiyi göstermiştir. Ancak gitar grubunda gözlenen değişim diğerlerine göre daha fazladır, yorumu yapılabilir.

4.10. Uyum Tablosu

Çalışma bulgularını özetlemek ve okuyucuların daha kolay anlayabileceği bir dilde sunmak amacıyla tüm kazanımlara ilişkin Başarı Testi sonuçlarıyla Gözlem Formunun uyumu incelenmiştir. Uyum incelenirken hem Başarı Testinde hem de Gözlem Formunda ön plana çıkan çalgılar aynı ise 1 puan verilmiştir. Örneğin, Tablo 3 ve Tablo 4 incelenecek olursa, Kazanım 1 için Başarı Testi sonuçları ve Gözlem Formu gitar çalgısını ön plana çıkarmaktadır. Bu durumda uyum ortaya çıkmış ve 1 puan verilmiştir. Benzer şekilde, Başarı Testinde her üç çalgının benzer etkiyi yarattığı kazanımlar için Gözlem Formundan ne sonuç çıkmışsa onunla uyumlu olduğu düşünülmüş ve uyum için 1 puan verilmiştir. Uyumun ortaya çıkmadığı, farklı sonuçların bulunduğu kazanımlar için uyum puanı verilmemiştir. Sonuçlar Tablo 21’de sunulmuştur.

Tablo 19. Başarı Testi ile Gözlem Formu arasındaki uyum sonuçları

	Başarı Testi	Gözlem Formu	Uyum
Gitar	3	2	2
Flüt	4	2	2
Bağlama	-	8	-
Gitar-Flüt-Bağlama	4	-	-
Gitar-Bağlama	-	1	-

Tablo 21’e göre, gitar çalgısı Başarı Testi için 3, Gözlem Formu için 2 kazanımda ön plana çıkmıştır. Bu durumda 2 uyum söz konusudur. Blok flüt çalgısı Başarı Testi için 4, Gözlem Formu için 2 kazanımda ön plana çıkmıştır. Yine 2

uyumdan bahsedilebilir. Bağlama algısı Gözlem Formu için 8 kazanımda ön plana çıkarken Bağarı Testinde n plana çıkmamıştır. Gitar, blok flüt ve bağlama algıları Bağarı Testi için 4 kazanımda benzer etkiyi göstermiş, gitar ve bağlama Gözlem Formunda 1 kazanımda birlikte ön plana çıkmışlardır. Bu sonuçlarla, Bağarı Testi sonuçlarıyla Gözlem Formu sonuçlarının her zaman benzerlik göstermediği söylenebilir. Araştırma sürecinde geliştirilen bağarı testinin sınırlılıklarını ortadan kaldırmak için uzman görüşlerine ihtiyaç duyulmuş ve gözlem formu oluşturulmuştur. Araştırmacı tarafından geliştirilen bağarı testi ile öğrencilerin bilişsel düzeyleri, uzmanların görüşlerini belirttiği gözlem formu ile öğrencilerin devinişsel düzeyleri tespit edilmiştir.

BÖLÜM V

5. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

Deney gruplarında yer alan öğrencilerin öğrenmesi hedeflenen kazanımlara ilişkin ön öğrenme puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Buna göre, deney gruplarının belirlenen kazanımlara ilişkin temel kavramlar açısından denk olduğu tespit edilmiştir. Deney gruplarında yer alan öğrencilerin belirlenen kazanımlara ilişkin Başarı Testindeki sorulardan aldıkları ön test puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı, deney gruplarının 11 kazanım bakımından denk gruplar olduğu tespit edilmiştir. Ön test ve son test puanları karşılaştırıldığında kazanımların uygulamasında çalgıların kullanılması ile öğrenci başarı puanlarının arttığı, her bir kazanım için farklı çalgıların etkili olduğu görülmüştür.

5.1.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Blok flüt, bağlama ve gitar kullanılan grupların son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu, elde edilen verilere göre, ortaya çıkan anlamlı farkın gitar kullanılan grup lehine olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre, “*Öğrendiği Notaları Seslendirir (Do1-Do2)*” kazanımına ulaşmada en etkili çalgının gitar olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada uzman görüşleri değerlendirildiğinde, bağlama grubu için uzman 1 ve uzman 2 arasındaki; gitar grubu için de uzman 1 ile uzman 2 ve uzman 3 arasındaki farklar anlamlı bulunmuştur. Bağlama ve gitar gruplarının puanları yükselirken blok flüt grubunun puanının düştüğü görülmektedir. Bu sonuca göre “*Öğrendiği Notaları Seslendirir (Do1-Do2)*” kazanımına ulaşmada en etkili çalgının gitar, ondan sonra da bağlama olduğu tespit edilmiştir.

5.1.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Blok flüt, bağlama ve gitar kullanılan grupların son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı, Bu sonuca göre, “*Seslendirdiği Müziklerde Hız ve Gürlük Basamaklarını Uygular*” kazanımına ulaşmada üç çalgının da aynı etkiyi gösterdiği tespit edilmiştir.

Araştırmada uzman görüşleri değerlendirildiğinde, gitar grubu için uzman 1 ve uzman 3 arasındaki fark ile uzman 2 ve uzman 3 arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Bağlama grubunun puanları yükselirken blok flüt grubunun puanları düşmektedir. Bu sonuca göre “*Seslendirdiği Müziklerde Hız ve Gürlük Basamaklarını Uygular*” kazanımına ulaşmada en etkili çalgının bağlama olduğu tespit edilmiştir.

5.1.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Blok flüt, bağlama ve gitar kullanılan grupların son test puanları arasında 3. Hafta kazanımı için istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunurken, 7. Hafta kazanımı için anlamlı bir fark bulunmamaktadır. 3. Hafta kazanımı için çalgılar arasında ortaya çıkan fark gitar kullanan grup lehinedir. Bu sonuçlara göre, hece bağı öğretimi kazanımına ulaşmada gitar çalgısı daha etkiliyken, uzatma bağı ve çoğaltma noktası öğretimi kazanımına ulaşmada tüm çalgılar benzer etkiyi göstermektedir.

Araştırmada uzman görüşleri değerlendirildiğinde, gitar grubu için uzman 1 ve uzman 3 arasındaki fark ile uzman 2 ve uzman 3 arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Kazanım 3 için yapılan analiz sonucunda bağlama ve gitar gruplarının puanları paralel olarak yükselmektedir. Bu sonuca göre hece bağı öğretimi kazanımına ulaşmada en etkili çalgının bağlama ondan sonra da gitar olduğu tespit edilmiştir. Kazanım 7 için yapılan analiz sonucunda bağlama ve gitar gruplarının puanları paralel olarak yükselmektedir. Ancak, genel aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde, uzmanlara göre uzatma bağı ve çoğaltma noktası öğretimi kazanımına ulaşmada en etkili çalgının blok flüt olduğu tespit edilmiştir.

5.1.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Blok flüt, bağlama ve gitar kullanılan grupların son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı, bu sonuca göre, “*Yurdumuzdaki Başlıca Müzik Türlerini Ayırt Eder*” kazanımına ulaşmada tüm çalgıların aynı etkiyi gösterdiği tespit edilmiştir.

Araştırmada uzman görüşleri değerlendirildiğinde, her iki grup için de uzmanlar arasındaki farklar anlamlı bulunmuştur. Buna göre, uzmanlar blok flüt grubuna düşük puanlar verirken bağlama ve gitar gruplarına yüksek puanlar vermişlerdir. Analiz sonucunda, bağlama ve gitar gruplarının puanları paralel olarak yükselmekte olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre “*Yurdumuzdaki Başlıca Müzik Türlerini Ayırt Eder*” kazanımına ulaşmada en etkili çalgı türü bağlama, ondan sonra da gitar olduğu tespit edilmiştir.

5.1.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Blok flüt, bağlama ve gitar kullanılan grupların son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır. Bu sonuca göre, “*Müziklerde Aynı ve Farklı Bölümleri Dansa Dönüştürür*” kazanımına ulaşmada gitar daha etkilidir. Ayrıca bu kazanım için blok flüt’ün bağlamadan daha etkili bir çalgı olduğu da tespit edilmiştir.

Araştırmada uzman görüşleri değerlendirildiğinde, özellikle uzman 2 ve uzman 3’ün görüşlerinde farklılaştığı gözlenmiştir. Analiz sonucunda, bağlama ve gitar gruplarının puanları paralel olarak yükselmektedir. Bu sonuca göre “*Müziklerde Aynı ve Farklı Bölümleri Dansa Dönüştürür*” kazanımına ulaşmada en etkili çalgının gitar ve bağlama olduğu tespit edilmiştir.

5.1.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Blok flüt, bağlama ve gitar kullanılan grupların son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Bu sonuca göre, “*Ezgilere Kendi Oluşturduğu Ritim Kalıbı ile Eşlik Eder*” kazanımına ulaşmada her üç çalgının da benzer etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada uzman görüşleri değerlendirildiğinde özellikle her üç uzmanın da bağlama ve gitar gruplarında farklı görüşlere sahip olduğu görülmüştür. Ancak, 3 uzmandan elde edilen puanların genel aritmetik ortalamaları arasındaki ilişki için bağlama ve gitar grupları arasında pozitif yönlü yüksek düzey bir ilişki tespit edilmiştir. Ayrıca bağlama ve gitar gruplarının puanları paralel olarak yükselmektedir. Buna sonuca göre, *Ezgilere Kendi Oluşturduğu Ritim Kalıbı ile Eşlik Eder*” kazanımına ulaşmada en etkili çalgının blok flüt olduğu tespit edilmiştir.

5.1.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Blok flüt, bağlama ve gitar çalgılarının “farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirir” (6/8’lik bileşik ölçü, 5/8’lik aksak ölçü) kazanımlarına ulaşmada daha etkili olduğunu belirlemek amacıyla blok flüt, bağlama ve gitar kullanılan grupların 8. Hafta ve 10. Hafta kazanımları için anlamlı farklar bulunmaktadır. 8. Hafta ve 10. Hafta kazanımları için kazanımına ulaşmada en etkili çalgının blok flüt olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada uzman görüşleri değerlendirildiğinde hem bağlama hem de gitar grubu için uzman 1 ve uzman 3 arasındaki fark ile uzman 2 ve uzman 3 arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Kazanım 8 için yapılan analiz sonucunda, uzmanların genel ortalamaları için bağlama ve gitar grupları arasında pozitif yönlü yüksek ilişki tespit edilmiştir. Bununla birlikte, uzmanların genel ortalamaları için blok flüt ve bağlama grupları arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Bağlama ve gitar gruplarının puanları paralel olarak yükselmekte, bağlama grubunun puanı yükselirken blok flüt grubunun puanı düşmektedir. Bu sonuca göre “*Farklı Ritmik*

Yapıdaki Müzikleri Seslendirir (6/8'lik Bileşik Ölçü)” kazanımına ulaşmada en etkili çalgının bağlama olduğu tespit edilmiştir.

Kazanım 10 için uzman görüşleri değerlendirildiğinde hem bağlama hem de gitar grubu için uzman 1 ve uzman 3 arasındaki fark ile uzman 2 ve uzman 3 arasındaki fark anlamlı bulunmuştur. Analiz sonucunda, uzmanların genel ortalamaları için anlamlı ilişkiler saptanmamıştır. Ancak, genel aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde, uzmanlara göre “*Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Seslendirir (5/8'lik Aksak Ölçü)*” kazanımına ulaşmada en etkili çalgının bağlama olduğu tespit edilmiştir.

5.1.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Sonuçlar

Blok flüt, bağlama ve gitar çalgılarının “farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür” (6/8'lik bileşik ölçü, 5/8'lik aksak ölçü) kazanımlarına ulaşmada daha etkili olduğunu belirlemek amacıyla blok flüt, bağlama ve gitar kullanılan grupların 9. Hafta ve 11. Hafta kazanımları için anlamlı farklar bulunmaktadır. 9. Hafta ve 11. Hafta kazanımları için kazanımına ulaşmada en etkili çalgının blok flüt olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmada uzman görüşleri değerlendirildiğinde bağlama kullanılan grup için uzman 1 ve uzman 3 arasındaki fark ile uzman 2 ve uzman 3 arasındaki farklar; gitar kullanılan grup için ise tüm uzmanlar arasındaki farklar anlamlı bulunmuştur. Kazanım 9 için yapılan analiz sonucunda, uzmanların genel ortalamaları için bağlama ve gitar grupları arasında pozitif yönlü yüksek ilişki tespit edilmiştir. Bağlama ve gitar gruplarının puanları paralel olarak yükselmektedir. Uzmanlara göre “*Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Harekete Dönüştürür (6/8'lik Bileşik Ölçü)*” kazanımına ulaşmada en etkili çalgının bağlama olduğu tespit edilmiştir.

Kazanım 11 için uzman görüşleri değerlendirildiğinde bağlama kullanılan grup için uzman 1 ve uzman 3 arasındaki fark ile uzman 2 ve uzman 3 arasındaki farklar; gitar kullanılan grup için ise uzman 1 ve uzman 2 arasındaki fark ile uzman 2 ve uzman 3 arasındaki farklar anlamlı bulunmuştur. Görüldüğü gibi uzmanların puanları arasında blok flüt kullanılan grup için anlamlı farklar bulunmamakta, bağlama ve

gitar kullanılan gruplar için ise farklı görüşler öne çıkmaktadır. Yapılan analiz sonucunda, uzmanların genel ortalamaları için bağlama ve gitar grupları arasında pozitif yönlü bir ilişki tespit edilmiştir. Uzmanlara göre “*Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Harekete Dönüştürür (5/8’lik Aksak Ölçü)*” kazanımına ulaşmada en etkili çalgının bağlama olduğu tespit edilmiştir.

5.1.9. Başarı Testinden Elde Edilen Toplam Puanlara İlişkin Karşılaştırmalar ve Uyum Tablosu’nun Değerlendirilmesi

Araştırmada ön test ve son test puan ortalamaları birlikte incelendiğinde, üç çalgı içinde ön test puanlarının düşük son test puanlarının da yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre, Başarı Testinde ölçülmeye çalışılan kazanımlarda her üç çalgıda benzer etkiyi göstermiştir. Ancak gitar kullanılan grupta çalgının kazanımlara etkisinin daha fazla olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre kazanımlar üzerinde gitar çalgısının etkisi daha fazladır. Araştırma sürecinde geliştirilen başarı testinin sınırlılıklarını ortadan kaldırmak için uzman görüşlerine ihtiyaç duyulmuş ve gözlem formu oluşturulmuştur. Araştırmacı tarafından geliştirilen başarı testi ile öğrencilerin bilişsel düzeyleri, uzmanların görüşlerini belirttiği gözlem formu ile öğrencilerin devinişsel düzeyleri tespit edilmiştir. Uyum Tablosu incelendiğinde Başarı Testi sonuçlarıyla Gözlem Formu sonuçlarının her zaman benzerlik göstermemektedir. Gitar ve blok flüt çalgıları için 2 uyum söz konusudur. Bağlama çalgısı için uyum çıkmamıştır. Gitar, blok flüt ve bağlama çalgıları Başarı Testi için 4 kazanımda benzer etkiyi göstermiş, gitar ve bağlama çalgıları Gözlem Formunda 1 kazanımda birlikte ön plana çıkmışlardır. Bu sonuca göre gitar ve blok flüt çalgılarının başarı testi ve Gözlem Formu sonuçları açısından 2 kazanımda uyumluluk gösterdiği tespit edilmiştir.

5.1.10. Genel Değerlendirme

Deney gruplarında yer alan öğrencilerin belirlenen kazanımlara ilişkin Başarı Testindeki sorulardan aldıkları ön test puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark olmadığı, deney gruplarının 11 kazanım bakımından denk gruplar olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin belirlenen kazanımlara ilişkin Başarı Testindeki sorulardan aldıkları son test puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farklar olduğu görülmektedir. Çalgıların 11 kazanım üzerindeki etkililiği sırasıyla şu şekilde oluşmuştur.

1. Kazanım: “*Öğrendiği Notaları Seslendirir (Do1-Do2)*” Gitar çalgısının etkili olduğu,
2. Kazanım: “*Seslendirdiği Müziklerde Hız ve Gürlük Basamaklarını Uygular*” Gitar, bağlama ve blok flüt çalgılarının etkili olduğu,
3. Kazanım: “*Temel Müzik Yazı ve Öğelerini Kullanma (Hece Bağı)*” Gitar çalgısının etkili olduğu,
4. Kazanım: “*Yurdumuzdaki Başlıca Müzik Türlerini Ayırt Eder*” Gitar, bağlama ve blok flüt çalgılarının etkili olduğu,
5. Kazanım: “*Müziklerde Aynı ve Farklı Bölümleri Dansa Dönüştürür*” Gitar çalgısının etkili olduğu,
6. Kazanım: “*Ezgilere Kendi Oluşturduğu Ritim Kalıbı ile Eşlik Eder*” Gitar, bağlama ve blok flüt çalgılarının etkili olduğu,
7. Kazanım: “*Temel Müzik Yazı ve Öğelerini Kullanır (Uzatma Bağı, Çoğaltma Noktası)*” Gitar, bağlama ve blok flüt çalgılarının etkili olduğu,
8. Kazanım: “*Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Seslendirir (6/8’lik Bileşik Ölçü)*” Blok flüt çalgısının etkili olduğu,
9. Kazanım: “*Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Harekete Dönüştürür (6/8’lik Bileşik Ölçü)*” Blok flüt çalgısının etkili olduğu,
10. Kazanım: “*Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Seslendirir (5/8’lik Aksak Ölçü)*” Blok flüt çalgısının etkili olduğu,

11. Kazanım: “*Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Harekete Dönüştürür (5/8’lik Aksak Ölçü)*” Blok flüt çalgısının etkili olduğu, tespit edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre gitar çalgısının do majör diziyi seslendirme, hece bağını uygulama ve müziklerde aynı ve farklı bölümleri dansa dönüştürme kazanımlarında diğer iki çalgıya kıyasla daha etkili olduğu görülmüştür. Blok flüt çalgısının 5/8 lik ve 6/8 lik ölçülerde ki şarkıları seslendirme ve dansa dönüştürebilme kazanımlarında diğer iki çalgıya kıyasla daha etkili olduğu görülmüştür.

Hız ve gürlük basamaklarını uygulama, uzatma bağı ve çoğaltma noktasını uygulama, müzik türlerini ayırt etme ve kendi oluşturduğu ritim kalıbıyla ezgilere eşlik edebilme kazanımlarında üç çalgı arasında bir fark görülmemiş, üç çalgının da kazanımlar üzerinde etkisinin aynı olduğu görülmüştür.

Bu durum belli kazanımlar üzerinde üç çalgı arasında anlamlı fark olmadığını, ayrıca her bir kazanım için farklı çalgıların kullanılmasının müzik dersinde hedeflenen davranışlar açısından daha etkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca çalgıların aritmetik puan ortalamaları incelendiğinde;

1. Kazanımda gitar çalgısı .77, bağlama çalgısı .66, blok flüt çalgısı . 62
2. Kazanımda, bağlama çalgısı .75, gitar çalgısı .71, blok flüt çalgısı . 69
3. Kazanımda gitar çalgısı .72, blok flüt çalgısı . 48, bağlama çalgısı .33
4. Kazanımda gitar çalgısı .47, bağlama çalgısı .45, blok flüt çalgısı . 30
5. Kazanımda gitar çalgısı .29, blok flüt çalgısı . 24, bağlama çalgısı .16
6. Kazanımda gitar çalgısı .79, bağlama çalgısı .79, blok flüt çalgısı . 62
7. Kazanımda gitar çalgısı .53, bağlama çalgısı .53, blok flüt çalgısı . 48
8. Kazanımda blok flüt çalgısı . 54, gitar çalgısı .45, bağlama çalgısı .39
9. Kazanımda blok flüt çalgısı . 54, gitar çalgısı .45, bağlama çalgısı .39
10. Kazanımda blok flüt çalgısı . 64, gitar çalgısı .54, bağlama çalgısı .52
11. Kazanımda blok flüt çalgısı . 64, gitar çalgısı .54, bağlama çalgısı .52

puan aldığı görülmektedir. Aritmetik ortalama puanları 1, 3, 4 ,5, 6 ve 7. kazanımlarda gitar çalgısının diğer iki çalgıya kıyasla daha etkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca 2, 8, 9, 10 ve 11. kazanımlarda gitar çalgısının blok flüt çalgısına, 8, 9, 10 ve 11. kazanımlarda gitar çalgısının bağlama çalgısına kıyasla daha etkili olduğu görülmektedir.

Toplam puanlara ilişkin aritmetik ortalamalar incelendiğinde gitar çalgısının diğer çalgılara kıyasla daha etkili olduğu, uyum tablosu incelendiğinde yine gitar çalgısının başarı testi ve Gözlem Formu sonuçlarıyla 2 kez uyum gösterdiği görülmüştür. Bu sonuçlara göre gitar çalgısının diğer iki çalgıya kıyasla 6. sınıf müzik dersi kazanımlarına büyük bir fark olmamakla birlikte daha etkili olduğu görülmektedir.

Uzman görüşleri karşılaştırıldığında;

Öğrendiği Notaları Seslendirir (Do1-Do2) kazanımında bağlama ve gitar gruplarının puanları yükselirken blok flüt grubunun puanlarının düştüğü görülmektedir.

Seslendirdiği Müziklerde Hız ve Gürlük Basamaklarını Uygular, Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Seslendirir (6/8'lik Bileşik Ölçü) kazanımlarında bağlama grubunun puanları yükselirken blok flüt grubunun puanlarının düştüğü görülmektedir.

Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (hece bağı), (uzatma bağı, çoğaltma noktası),

Yurdumuzdaki Başlıca Müzik Türlerini Ayırt Eder,

Müziklerde Aynı ve Farklı Bölümleri Dansa Dönüştürür,

Ezgilere Kendi Oluşturduğu Ritim Kalıbı ile Eşlik Eder,

Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Seslendirir (6/8'lik Bileşik Ölçü),

Farklı Ritmik Yapıdaki Müzikleri Harekete Dönüştürür (6/8'lik Bileşik Ölçü)

kazanımlarında bağlama ve gitar gruplarının puanları paralel olarak yükselmekte olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre gitar ve bağlama çalgısının puanlarında paralel olarak bir artış olduğu, ayrıca bir kazanımda gitar, iki kazanımda da bağlama çalgısının puanları artarken blok flüt çalgısının puanlarının düştüğü görülmektedir.

Ayrıca uzman görüşleri tabloları incelendiğinde bağlama ve gitar çalgılarının puanlarının paralel olarak yükseldiği ve çalgıların arasındaki puan farkının çok az olduğu görülmektedir. Çalışmada uzmanların görüşlerini belirlemek amacıyla hazırlanan 5’li Likert tipi derecelendirme ölçeği içeriğini oluşturan 6 sorunun ortalamalarına bakıldığında bağlama ve ondan sonra gitar çalgısının yapısı, yeterliliği ve öğrencileri dersle motivasyonu açısından daha etkili olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgular uzman görüşlerine göre ele alındığında çalgıların kazanımlara olan etkililiği bağlama, gitar ve blok flüt şeklinde sıralanmaktadır.

Ön test – son test sonuçlarının karşılaştırılması, toplam puanlara ilişkin aritmetik ortalamalar, uzman görüşleri ve uyum tablosu incelendiğinde üç çalgının da farklı kazanımlarda başarı seviyesini arttırdığı fakat gitar çalgısının 6. sınıf müzik dersi kazanımlarına çok büyük bir fark olmamakla birlikte daha etkili olduğu görülmektedir.

5.2. Tartışmalar

Araştırma sonuçlarına göre gitar, bağlama ve blok flüt kullanımının, kazanımların uygulanmasında genel olarak bakıldığında anlamlı bir fark bulunmasa da her bir kazanım için farklı çalgıların etkili olduğu tespit edilmiştir. İlköğretim müzik derslerinde çalgı kullanmadan ya da tek bir çalgı ile kazanımların uygulanması amaçlanan hedef ve davranışlara ulaşma düzeyi için yetersiz kalmaktadır. Öğrencilere uygulanan başarı testinde ön test ve son test sonuçları karşılaştırıldığında kazanımların farklı üç çalgı ile uygulanması sonucu öğrencilerin başarı seviyelerinin arttığı görülmektedir. Bu durum 6. sınıf müzik eğitiminde kazanımların uygulanmasında okul çalgıları (gitar, bağlama, blok flüt) kullanımının öğrenci başarısına olumlu yönde etki ettiğini göstermektedir. İlgili literatürde bu durumu destekleyen çalışmalar bulunmaktadır.

Durdal, (2005) “*İlköğretim 6. Sınıflarda Müzik Dersinde Psiko-Motor Davranışa Yönelik Hedeflerin Erişebilirliği*” konulu yüksek lisans çalışmasında Konya ili Kadınhanı ilçesi Atlantı Kasabasında iki ilköğretim okulundaki 85 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Bu öğrencilerin müzik dersindeki performansları öğretmen

tarafından gözlem formuna aktarılmış ve puan takdir edilmiştir. Araştırma sonucunda Atatürk ile ilgili marş ve şarkıları anlamlarına uygun söyleyebilme, çalabilme, dinleyebilme, dağarcığındaki müzikleri hız ve gürlük değişikliklerine, terimlerine ve işaretlerine uygun söyleyip çalabilme, noktalı notaları değerine uygun söyleyip çalabilme, 5/8 lik aksak ölçüde ki şarkıları uygun söyleyip çalabilme, çeşitli bölümlerden oluşan ritim kalıplarını vurabilme kazanımlarının hedef davranışlara dönüşmediği görülmüştür.

Gürler, (2007) *“Türkiye’de İlköğretim 2. Kademe 8. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersinden Edindikleri Kazanımlar Üzerine Bir Çalışma”* konulu yüksek lisans çalışmasında ilköğretim 2. kademe sekizinci sınıf öğrencilerinin, müzik dersi müfredat programındaki, kazanımlara gösterdikleri yeterlilikleri incelenmiştir. Türkiye’nin çeşitli illerinde görev yapan öğretmenlerin, müfredattaki kazanımlarla ilgili görüşleri alınmış ve değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin verdiği cevaplardan anlaşılmaktadır ki; öğrenciler belirlenen kazanımların bir kısmında yeterlilik gösterebilmektedir. Ancak yine görülmektedir ki öğrencilerin belirlenen kazanımların büyük bir kısmında yeterliliklerin gerçekleşmesinde problem olduğu görülmekte, bir kısmında da kısmen yeterlilik görülmektedir.

Bu sonuçlar yapılan araştırmada okul çalgılarının kazanımlar üzerinde etkililiği sonuçlarıyla paralellik göstermektedir.

Araştırma sonuçlarına göre ilköğretim 6. sınıf müzik dersi kazanımları ve kazanımlara ulaşmadaki hedef davranışların öğrencilere aktarılmasında müzik öğretmenlerinin derslerde okul çalgılarını (gitar, bağlama, blok flüt) verimli şekilde kullanması öğrenci başarısını arttırmaktadır. İlköğretim müzik derslerinde müzik öğretmenlerinin çalgı kullanmadan ya da tek bir çalgı ile dersi yürütmeleri kazanımların uygulanmasında amaçlanan hedef ve davranışlara ulaşma düzeyi için yetersiz kalmaktadır. Müzik öğretmenlerinin öğrenim gördükleri müzik eğitimi sürecinde yer alan okul çalgıları dersi içeriğinde blok flüt, bağlama ve gitar çalgılarının üç dönemi içeren eğitimini almış olmaları bu çalgıları ilköğretim müzik eğitiminde kullanmalarını gerektirmektedir. Araştırmada ön test ve son test verileri

karşılaştırıldığında kazanımların öğretmen tarafından okul çalgılarıyla uygulanması sonucu öğrencilerin başarı seviyelerinde artış görülmektedir. Bu durum müzik dersinin amaçlarına ulaşması ve kazanımların uygulanmasında okul çalgıları kullanımının etkili olduğunu göstermektedir. İlgili literatürde bu durumu destekleyen çalışmalar bulunmaktadır.

Öztürk, (2001) *“İlköğretim Kurumlarında Görev Yapmakta Olan Müzik Öğretmenlerinin Çalgılarını Kullanmadaki Yeterlilik Durumları”* konulu yüksek lisans çalışmasında ilköğretim kurumlarında görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinin çalgılarını ne derece kullanabildiklerini saptamayı amaçlamıştır. Araştırmada Bolu ve Tokat illerinde görevli olan 40 müzik öğretmenine anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda müzik öğretmenleri ortam, süre, program ve kaynak yetersizliğinden dolayı çalgılarını kullanamadıkları görülmüş bu nedenle müzik dersi amaçlarına ulaşma durumunun yetersiz olduğu tespit edilmiştir. İlköğretim müzik dersi öğretim programında çalgı eğitimine yeteri kadar önem verilmediği, görev yaptıkları okullarda amacına uygun çalgıların yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

Bu sonuçlar yapılan araştırmada müzik öğretmenlerinin okul çalgılarını ilköğretim müzik dersi kazanımları ve kazanımlara ulaşmadaki hedef davranışların öğrencilere aktarılmasında kullanması öğrenci başarısını arttırdığı sonuçlarıyla paralellik göstermektedir.

Araştırma sonucunda gitar çalgısının do majör diziyi seslendirme, hece bağını uygulama ve müziklerde aynı ve farklı bölümleri dansa dönüştürme kazanımlarında etkili olduğu görülmüştür. Hız ve gürlük basamaklarını uygulama, uzatma bağı ve çoğaltma noktasını uygulama, müzik türlerini ayırt etme ve kendi oluşturduğu ritim kalıbıyla ezgilere eşlik edebilme kazanımlarında üç çalgı arasında bir fark görülmemiş, üç çalgının da kazanımlar üzerinde etkisinin aynı olduğu ve öğrencilerin ilgili kazanımlarda başarı düzeyini arttırdığı tespit edilmiştir. Ayrıca bu üç çalgının genel aritmetik ortalamalarına bakıldığında gitar çalgısının diğer iki çalgıya oranla kazanımlar üzerinde daha etkili olduğu görülmektedir. İlgili literatürde bu durumu destekleyen çalışmalar bulunmaktadır.

Akbulut, (2001) tarafından yapılan “*Gitar Eşlikli Okul Şarkılarının Müzik Eğitimindeki Önemi*” konulu yüksek lisans çalışmasında, gitar eşliğiyle şarkı öğretilen öğrencilerin, blok flütle şarkı öğretilen öğrencilere göre daha başarılı olduğu sonucuna varmıştır.

Köz, (2007) “*İlköğretim İkinci Kademedeki Görev Yapan, Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) Alanı Mezunu Müzik Öğretmenlerinin Okul Şarkılarına Eşlik Etmede Karşılaştıkları Problemler ve Çözüm Önerileri*” konulu yüksek lisans çalışmasında gitarın ilköğretim ikinci kademedeki kullanımı ile ilgili olarak öğretim elemanları ve müzik öğretmenlerinin görüşleri değerlendirilmiştir. Öğretim elemanları, gitarın, kullanılabilen ritmik yapısı sayesinde, okul şarkılarına daha yaratıcı eşlikler yapılabilmesine olanak tanıdığını, şarkı öğretiminin daha verimli olduğunu, eşliğe kattığı ritimsel çeşitlilik ile öğrencilerin derse motivasyonlarının artmasını sağladığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Müzik öğretmenleri, ilgili ders kitaplarının içeriğinde yer alan okul şarkılarında gitarın eşlik çalgısı olarak kullanılmasının, eşliğin ritimsel yapısı itibarı ile öğrenciyi derse karşı motive edebileceği, ses genişliğinin ve çoksesliliğe elverişli yapısının okul şarkılarına eşlik etmek için yeterli olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir.

Küçükosmanoğlu, (2011) “*İlköğretim İkinci Kademe Şarkı Öğretiminde Kullanılan Eşlik Çalgılarının Etkililiğinin Karşılaştırılması*” konulu doktora çalışmasında marşlar, türküler ve okul şarkılarının öğretimine, öğretmenlerin kullandıkları eşlik çalgılarının etkililiklerinin karşılaştırılmıştır. İlköğretim II. Kademe müzik derslerinde öğretilen birbirine denk 3 türkü, 3 marş, 3 okul şarkısı belirlenmiştir. Dokuz haftalık şarkı öğretimi sonunda öğretmen çalgısı olarak klasik gitarın kullanımının, marşların, okul şarkılarının ve türkülerin öğretiminde blok flüt kullanımına ve herhangi bir çalgı kullanılmamasına göre daha etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Uluocak (2008), “*Gitarın Öğretmen Çalgısı Olarak Kullanımının İlköğretim Öğrencilerinin Müzik Dersi Başarısına Etkisi*” konulu doktora çalışmasında ön test - son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılarak gitar çalgısının derslerde kullanımı ve öğrencilerin müzik dersi üzerindeki başarısına etkileri incelenmiştir. ilköğretim 6. sınıf müzikte hız, gürlük ve anlatım ünitesine ait bilişsel davranış

kazandırmada, öğretmen çalgısı olarak gitar kullanımının, blok flüt kullanımına göre daha etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Yılmaz, (2010) “*Okul Şarkılarının Klasik Gitar ile Eşliklendirilmesine Yönelik Öğretmen Görüşleri ve Okul Şarkıları İçin Eşliklendirme Örnekleri*” konulu yüksek lisans çalışmasında müzik dersinde şarkı öğretirken çalgı eşliği yapılmasının öğrencilerin şarkıları daha kolay öğrenebilmelerini sağladığı, müzik dersinde öğretilen şarkılar çok seslendirilirse müzik dersinin öğrenci açısından daha zevkli hale geleceği, müzik öğretmenlerinin müzik dersinde öğrencilere öğrettikleri şarkılara çalgı eşliği yaptıkları sonucuna varılmıştır. Müzik öğretmenlerinin okul şarkılarına eşlik yapmaya uygun bulduğu çalgıların sırasıyla gitar, piyano, org ve diğer çalgılar olduğu, müzik öğretmenlerinin okul şarkılarına eşlik yapılabilmesi açısından en uygun çalgıların gitar ve piyano çalgıları olduğu sonucuna varılmıştır.

Bu sonuçlar, yapılan araştırmada gitar çalgısının kazanımlar üzerindeki etkililiği sonuçlarıyla paralellik göstermektedir.

Yapılan araştırmada 5/8 lik ve 6/8 lik ölçülerde şarkıları seslendirebilme ve şarkıları dansa dönüştürebilme kazanımlarında blok flüt çalgısının gitar ve bağlama çalgısına kıyasla daha etkili olduğu görülmüştür. Ancak diğer kazanımlar için başarı testi sonuçları ve uzman görüşleri incelenip karşılaştırıldığında çalgının diğer çalgılara oranla büyük bir fark olmamakla birlikte yetersiz kaldığı görülmektedir. İlgili literatürde bu durumu destekleyen çalışmalar bulunmaktadır.

Acar, (2009) “*Bir Sınıf Çalgısı Olarak Blok Flütün İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programını Gerçekleştirebilmedeki Yeterliliği*” konulu yüksek lisans çalışmasında ilköğretim okulları müzik dersi öğretim programındaki konuları da içeren bir anket yöntemi geliştirilmiştir. Müzik öğretim programının hedeflediği amaçlar paralelinde, 21 müzik öğretmenine sunulan anketler sonucunda; blok flütün öğrencilerin müzik derslerine olan ilgisini sağlamada, nota öğretiminde, hız, gürlük terim ve işaretlerini öğretmede, şarkı öğretiminde, kolay öğrenilebilme bakımından, “kısmen” yeterli bir çalgı olduğu sonucuna varılmıştır. Blok flütün; kulak eğitiminde, öğrencilerin müziksel yaratıcılığını geliştirmede; yurt, ulus, bayrak ve Atatürk gibi konuları içeren şarkı ya da marşları seslendirmede; Halk Müziği’ ne ilişkin örnekler

vermede 2007- 2008 ilköğretim müzik öğretim programındaki hedefleri gerçekleştirebilmede yetersiz bir çalgı olduğu sonucuna varılmıştır. Yapılan anket sonucuna göre blok flütten, bir sınıf çalgısı olarak değil de, öğretmen çalgısı olarak “büyük ölçüde” yaralanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Bu sonuçlar yapılan araştırmada blok flüt çalgısının kazanımlar üzerinde etkililiği sonuçlarıyla paralellik göstermektedir.

Araştırma sonucunda hız ve gürlük basamaklarını uygulama, uzatma bağı ve çoğaltma noktasını uygulama, müzik türlerini ayırt etme ve kendi oluşturduğu ritim kalıbıyla ezgilere eşlik edebilme kazanımlarında üç çalgı arasında bir fark görülmemiş, üç çalgının da kazanımlar üzerinde etkisinin aynı olduğu görülmüştür. Geliştirilen başarı testinde ön test – son test sonuçları karşılaştırıldığında ilgili kazanımların uygulanmasında bu üç çalgının öğrencilerin başarı seviyesini arttırdığı görülmüştür. İlgili kazanımlar açısından çalgı kullanmadan ya da tek bir çalgı ile kazanımların uygulanması amaçlanan hedef ve davranışlara ulaşma düzeyi için yetersiz kaldığı görülmektedir. İlgili literatürde bu durumu destekleyen çalışmalar bulunmaktadır.

Demirci, (2009) “2006 İlköğretim Müzik Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı Öğretmen Klavuz Kitabı ve Öğrenci Çalışma Kitaplarının Uygulamadaki Görünümüne Yönelik Değerlendirilmesi” konulu doktora çalışmasında öğrenme öğretme sürecinin bir boyutu olan kazanımlar “Beşli Likert” tipi tutum ölçeği ile gözlemlenmiştir. Ders sonunda gözlemci, kazanımın ne düzeyde başarıya ulaştığını ölçmek için sınıf içerisinde random yöntemiyle belirlediği on öğrenciye ölçeğe dayalı sorular yönelterek aldığı cevapları doğruluk derecelerine göre ölçek tablosunda işaretlemiştir. Bu uygulama beş okulda gözlem yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Beş okulda yapılan gözlemler sonucu “hece bağını algılama ve uygulayabilme” hedefine, etkinlikler boyutunda ulaşma düzeyi kısmen başarılı olmuştur. “Uzatma bağı ve uzatma notasını algılama ve uygulayabilme” hedefine, etkinlikler boyutunda ulaşma düzeyi büyük ölçüde başarılı olmuştur. “5/8’lik aksak ölçüyü kavrama ve uygulayabilme” hedefine, etkinlikler boyutunda ulaşma düzeyi

kısmen başarılı olmuştur. “6/8’lik bileşik ölçüyü kavrama ve uygulayabilme” hedefine, etkinlikler boyutunda ulaşma düzeyi kısmen başarılı olmuştur. “Farklı ölçülerdeki ezgilere oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik edebilme” hedefine, etkinlikler boyutunda ulaşma düzeyi kısmen başarılı olmuştur. “Dinledikleri müziğin hangi türe ait olduğunu ayırt edebilme” hedefine, etkinlikler boyutunda ulaşma düzeyi tamamen başarılı olmuştur.

Sağır, (2009) “ *İlköğretim 6. 7. 8. Sınıf Müzik Dersinde Yer Alan Kazanımların Öğrenciler Tarafından Değerlendirilmesi*” konulu yüksek lisans çalışmasında araştırmaya katılan öğrencilerin büyük oranda hız ve gürlük basamaklarını tanıdığını, hece bağı hakkında kısmen bilgi sahibi olduklarını, “6/8 lik bileşik ölçü”, “5/8 aksak ölçü” konularının yeterince anlaşamadığı görülmektedir. Örneklemelerin vürmalı çalgıları kullanma kazanımlarının yetersiz kaldığı, müzik eserlerinde gürlük basamaklarının uygulanması noktasında kendilerini yeterli görmediği görülmektedir.

Bu sonuçlar, yapılan araştırmada okul çalgılarının ilköğretim müzik dersinde hız ve gürlük basamaklarını uygulama, uzatma bağı ve çoğaltma noktasını uygulama, müzik türlerini ayırt etme ve kendi oluşturduğu ritim kalıbıyla ezgilere eşlik edebilme kazanımlarının uygulamasında kullanılmasının öğrenci başarı düzeyinin arttırdığı sonucuyla paralellik göstermektedir.

5.3. Öneriler

1. Öğrencilerin müzik dersine olan ilgilerini arttırmak için müzik derslerinde, tek bir çalgıya bağlı kalınmayarak birden fazla çalgı kullanılabilir.
2. Müzik eğitimi anabilim dallarında okul çalgıları dersinde, blok flüt, gitar ve bağlamanın müzik derslerinde kullanılabilirliğine yönelik çalışmalar yapılabilir.
3. Blok flüt, klasik gitar ve bağlama çalgılarına ilave çalgılar da kullanılarak araştırma genişletilebilir.
4. Okul şarkılarının öğretiminde çalgı eşliği yapılması yaygınlaştırılabilir.
5. Derslerde, uygulanacak kazanımlara göre çalgı seçimi yapılması ile derslerin verimliliği artırılabilir.
6. Uygulanan çalışmalarda kullanılan çalgıları daha kesin genellemelere varmak için daha uzun bir süreçte ve daha büyük bir örneklem grubuyla uygulamak çalışmayı daha anlamlı kılabilir.
7. Kazanımların uygulanmasında çalgıların kullanılmasına öğrencilerin de olumlu yaklaşımları, ilgileri ve yüksek motivasyonları göz önüne alındığında, öğrencilerin müzik dersine ilgisizliğinin bu tür farklı çalışmalarla giderilebileceği düşünülebilir.
8. Eğitim kalitesinin artırılması amacıyla sınıflardaki öğrenci sayılarının azaltılması ve böylece öğretmenin her öğrenciye daha fazla zaman ayırabilmesi sağlanabilir.
9. İlköğretim birinci kademedeki yapılan müzik derslerine, sınıf öğretmeni yerine müzik öğretmenin girmesi sağlanmalıdır.
10. Okul çalgıları dersleri öğretmenlik mesleğiyle daha fazla ilişkilendirilebilir. Bu amaçla okul çalgıları dersleri, müzik öğretmenliği bölümü mezunlarının, göreve başladıklarında hiç zorlanmadan uyum sağlayabilecekleri, güncelleştirilebilen bilgilerle donatılmalıdır.
11. Müzik dersi kazanımlarının okul çalgılarıyla ilişkilendirilerek her kazanım için uygun görülen çalgının müzik dersi öğretmen kılavuz kitaplarında belirtilmesi uygulanacak kazanımlarda hedef davranışlara ulaşabilirliği daha başarılı kılacaktır.

KAYNAKÇA

- Acar, M. A.** (2009). “Bir Sınıf Çalgısı Olarak Blok Flütün İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programını Gerçekleştirebilmedeki Yeterliliği” Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Anabilim/Anasanat Dalı, Bilim Dalı, Sivas.
- Akbulut, F.** (2001). “Gitar Eşlikli Okul Şarkılarının Müzik Eğitimindeki Önemi” Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi.
- Akdoğu, O.** (1994). Türk Müziğinde Perdeler, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.
- Akgül, B.** (2007). “Okul Müzik Eğitiminde Çalgı Eğitimi Uygulamaları” Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (1-12), Sayı:15, cilt:2.
- Alkar, R.** (2008). “İlköğretim Müzik Eğitimi Dersinde 2007-2008 Eğitim Öğretim Yılında Okutulan Öğrenci Çalışma Kitaplarındaki Şarkıların Müziksel Amaçları Bakımından Analizi”, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir:
- Alpar, R.** (2010). Spor, sağlık ve eğitim bilimlerinde uygulamalı istatistik ve geçerlik-güvenirlik, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Altıntaş, B.** (2007). “İlköğretim Okullarında 6. Sınıf Müzik Derslerinde Verilen Mandolin Eğitiminin Müzik Dersi Başarısı Üzerine Etkileri”, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, İstanbul.
- Andırcı, Ö.** (2006). “İlköğretimde Müzik Derslerinde Kullanılan Öğretim Yöntemlerine İlişkin Bir İnceleme” ”, Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı, Bursa.
- Anttila, M.** (2010) “Problems with school music in Finland” British Journal of Music Education / Volume 27 / Issue 03 / November 2010, pp 241-253.

- Arıcı, İ.** (2011). “2006 İlköğretim Müzik Programının Uzman ve Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” Yayınlanmış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Authelain, G.** (1992). “Music Education in France in Primary Schools” British Journal of Music Education / Volume 9 / Issue 03 / November 1992, pp 233-237.
- Ballantyne, J.** (2005). Effectiveness of Preservice Music Teacher Education Programs: Perceptions of Early-Career Music Teachers. PhD thesis. Queensland: Queensland University of Technology.
- Bayraktar, E.** (1990). “Müzik Öğretimi ve Çağdaş Teknoloji”, Ortaöğretim Kurumları Müzik Öğretimi ve Sorunları, Türk Eğitim Derneği Yayınları, 161-178, Ankara.
- Bernard, A. D.** (2009). Professional Development and Teacher Leadership in the Era of Nclb: a Study Exploring Elementary Music Teacher Preferences. Unpublished Doctoral Thesis, University of Capella.
- Bilen, S.** (1995). “İşbirlikçi Öğrenmenin Müzik Öğretimi ve Güdusel Süreçler Üzerindeki Etkileri”, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, İzmir.
- Billiet, J.** (1966). Sosyal Oluşum ve Sanat, Çev. Mehmet Doğan, İzmir.
- Bloom, Benjamin S,** (1998). İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme, MEB yayınları, İstanbul.
- Büyüköztürk, Ş.** (2007). Deneysel Desenler: Ön Test-Son Test Kontrol Grubu Desen ve Veri Analizi, 2. Baskı, Pegem Yayınları, Ankara.
- Bozkaya, İ.** (2001). Okul Ortamında Müzik, Özsan Matbaacılık, Bursa.
- Canbay, A.** (2007). “İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı “Müzikte Örgü, Doku, Biçim, Tür” Ünitesi ve Uygulamalarının Değerlendirilmesi” Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Cangro, M., R.** (2004). The Effects of Cooperative Learning Strategies on The Music Achievement of Beginning Instrumentalist. University of Hartford. Unpublished Doctoral Thesis.

- Chee-Hoo Lum** (2009). Musical behaviours of primary school children in Singapore. *British Journal of Music Education*. Vol 26. 1: 27
- Creech, A. and Hallam, S.** (2003) “Parent–teacher–pupil interactions in instrumental music tuition: a literature review” *British Journal of Music Education* / Volume 20 / Issue 01 / March 2003, pp 29-44.
- Cüceoğlu, G.** (2002). “Eğitim Fakültelerinin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim/Anasanat Dalı Bireysel Çalgı Eğitimi I-II(Flüt) Dersi İçin “Yerelden Evrensele” Bir Öğretim Programı Model Önerisi” Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Ankara.
- Çiçek, S.** (2000). İlköğretimde Müzik, Ezgi Yayınevi, Bursa.
- Çilingir, V.** (2012). “Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı (2006) Kazanımlarına İlişkin Görüşlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İrdelenmesi (Aydın İli Örneği)” Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Anabilim Dalı, Ankara.
- Dawson, D.** (1996). Müzik öğretimi. Milli Eğitimi Geliştirme Projesi (Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi), Milli Eğitim Yayınları, Ankara.
- Demirci, B.** (2009). “2006 İlköğretim Müzik Dersi 6. Sınıf Öğretim Programı, Öğretmen Kılavuz Kitabı ve Öğrenci Çalışma Kitaplarının Uygulamadaki Görünümüne Yönelik Değerlendirilmesi”, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Ankara.
- Durdal, İ.** (2005). İlköğretim 6. Sınıflarda Müzik Dersinde Psiko-Motor Davranışa Yönelik Hedeflerin Erişebilirliği. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Edman, I.** (1977). Sanat ve İnsan, Estetiğe Giriş, İnkılâp ve Aka Kitabevi, İstanbul.
- Elliot, W. E.** (1979). The Educational Imagination. (1), Macmillan Publishing Co. Inc. New York.
- Elmas, Y.** (1994). “Sorularla Gitar” (1.Baskı), Pan Yayıncılık, İstanbul.

- Fenmen, M.** (1991). Müzikçinin Elkitabı, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.
- Ferguson, G. A.** (1981). Statistical analysis in psychology and education. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Fisher, E.** (1974). Sanatın Gerekliliği, Çev. Cevat Çapan, İstanbul.
- Galtung, J.** (1973). Theory and Methods of Social Research. George Allen,1967. Fourth impression.
- Gazimihal, M. R.** (1975). Ülkelerde Kopuz ve Tezeneli Sazlarımız, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- Gifford, E.** (1993) “The Musical Training of Primary Teachers: Old Problems, New Insights and Possible Solutions” British Journal of Music Education / Volume 10 / Issue 01 / March 1993, pp 33-46.
- Gürler(Öner), A.** (2007). “Türkiye’de İlköğretim 2. Kademe 8. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersinden Edindikleri Kazanımlar Üzerine Bir Çalışma” Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Konya.
- Halvaşi, A.** (1999). “Ülkemiz Müzik Eğitiminde Klasik Gitar” Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Harrison, L. N.** (1983). Getting Started in Elementary Music Education. (1). New Jersey: Prentice-Hall, Inc, Englewood Cliffs.
- Hoffer, Charles R.** (1983). Introduction to Music Education. California: Wadsworth Publishing Company.
- Karakelle, S.** (2007). Neden müzik eğitimi. İlk öğretmen Dergisi, Mayıs, 34-36.
- Karasar, N.** (2009). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karasar, N.** (2007). Bilimsel Araştırma Yöntemi. (17. Baskı), Nobel Yayın Dağıtım Ltd. Şti. Ankara.
- Karolyi, O.** (1996). Müziğe Giriş. (Çev: Mehmet Nemutlu), Pan Yayıncılık, İstanbul.
- Kayri, M.** (2009). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Fırat University Journal of Social Science Cilt: 19, Sayı: 1, Sayfa: 51-64, Elazığ.

- Kelly-McHale, J.** (2013) “The Influence of Music Teacher Beliefs and Practices on the Expression of Musical Identity in an Elementary General Music Classroom” Sage Education Journal July 2013 vol. 61, no. 2, 195-216.
- Khan, S. I.** (2001). Müzik İnsan ve Evren Arasındaki Köprü. (Çev. Kaan H. Ökten, Tuğrul Ökten), Arıtan Yayınevi, İstanbul.
- Koç, A.** (2011). “Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi A.B.D. Ders Programlarında Yer Alan Okul Çalgıları Dersinin Müzik Öğretmenlerinin Görüşlerine Dayalı Olarak İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Anabilim Dalı, Ankara.
- Köz, E.** (2007). İlköğretim İkinci Kademe Görev Yapan, Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) Alanı Mezunu Müzik Öğretmenlerinin Okul Şarkılarına Eşlik Etmede Karşılaştıkları Problemler ve Çözüm Önerileri, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Küçükosmanoğlu, O.** (2011). “İlköğretim İkinci Kademe Şarkı Öğretiminde Kullanılan Eşlik Çalgılarının Etkililiğinin Karşılaştırılması”, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Konya.
- Küçüköncü, Y.** (2006). “Türk Eğitim Sistemindeki Yeniden Yapılanma Sürecinde Müzik Öğretmeni Modelleri” Denizli; Pamukkale Üniversitesi Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu.
- Meb İlköğretim Genel Müdürlüğü,** (2007). İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı 1-8. Sınıflar. (1. Baskı). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Meb TTKB.** (2006). İlköğretim Müzik Programı. Ankara.
- Mert, Ç.** (2006). “İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersi Öğretim Programı Birinci Kademe Bilişsel Amaç ve Davranışlarına Ulaşma Durumunun Değerlendirilmesi” Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Milli, S. M.** (1999). “İlköğretim Okullarında Piyano ve Klavyeli Çalgıların Müzik Öğretmenleri Tarafından Kullanımı ve Eğitime Katkıları”, Yüksek Lisans Tezi,

Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Denizli.

- Mills, J.** (2004). Working in music: becoming a performer-teacher, Music Education
- Öz, N.** (2001). İnsanın Kültürel Gelişiminde Müzik Eğitiminin Önemi, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt: XIV, Sayı: 1, Bursa, ss. 101- 106.
- Özdemir, N.** (2008). “İlköğretim 6. Sınıf Öğretim Programının Kazanımlar Boyutuna İlişkin Değerlendirilmesi” Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öztürk, F.** (1996). Okul Öncesi Dönemde Müzik Eğitiminin Önemi ve Öğretmen Sorunu, Flarmoni Sanat Dergisi, Sayı 139, Ankara.
- Öztürk, G.** (2001). “İlköğretim Kurumlarında Görev Yapmakta Olan Müzik Öğretmenlerinin Çalgılarını Kullanmadaki Yeterlilik Durumları”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Ankara.
- Parlak, E.** (2000). Türkiye’de El İle (Şelpe) Bağlama Çalma Geleneği ve Çalış Teknikleri, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Research. 6(3), 245-261.
- Sağır, N.** (2009). “İlköğretim 6.7.8. Sınıf Müzik Dersinde Yer Alan Kazanımların Öğrenciler Tarafından Değerlendirilmesi” Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- San, İ.** (1991). “Eğitim Öğretimde Yaşayarak Öğrenme Yöntemi e Estetik Süreç Olarak Yaratıcı Drama” Eğitimde Nitelik Geliştirme Eğitimde Arayışlar, I. Sempozyum, İstanbul.
- Say, A.** (2002). “Müzik Sözlüğü” Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.
- Saydam, R.** (2003) “İlköğretim Okulu I ve II Devre Müzik Eğitiminde Eğitimci Sorunu” Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Seyidoğlu, H.** (2003). Bilimsel Araştırma ve Yazma El Kitabı. (9. Baskı), Güzem Can Yayınları, İstanbul:

- Sun, M.** (2002). Okul Öncesi Eğitiminde Müzik. Müzik Eserleri Yayınları, İzmir.
- Sungurtekin, Ş.** (2005). “Orff Çalgılarının Okul Müzik Eğitimindeki Yeri ve Okul Öncesi Eğitim Kurumlarındaki Uygulamaların Değerlendirilmesi” Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı, Bursa.
- Şahin, O.** (2009). “Sınıf Öğretmenlerinin İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programında Yer Alan Öğrenme Alanları, Kazanımlar ve Etkinliklerin Uygulanmasındaki Başarıların ve Müzik Dersi İle İlgili Yeterliliklerinin Ölçülmesi” Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Şaklar, C.** (2001). “Klasik Gıtarıda Sağ El Tekniği Üzerine Yeni Bir Yaklaşım” Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tan, Ş. – Erdoğan, A.** (2000). Öğretimi Planlama ve Değerlendirme, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Turhan, S.** (2000). Türk Halk Müziğinde Çeşitli Görüşler, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Uçan, A.** (1994). Müzik Eğitimi, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.
- Uçan, A.** (1997). Müzik Eğitimi, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.
- Uçan, A., Yıldız, G. ve Bayraktar, E.** (2001). İlköğretimde Müzik Öğretimi, T.C. MEB. Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı, Ankara.
- Uluocak, S.** (2008). “Gıtarın Öğretmen Çalgısı Olarak Kullanımının İlköğretim Öğrencilerinin Müzik Dersi Başarısına Etkisi”, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yayla, F.** (2003). “MEABD Öğretim Elemanlarının Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sistemine ilişkin Görüşleri” Cumhuriyetimizin 80. Yılında Müzik Sempozyumu, Malatya: İnönü Üniversitesi. 82.
- Yıldız, G.** (2002). İlköğretimde Müzik Öğretimi, Anı Yayıncılık, Ankara.

Yılmaz, E. (2010). “Okul Şarkılarının Klasik Gitar İle Eşliklendirilmesine Yönelik Öğretmen Görüşleri ve Okul Şarkıları İçin Eşliklendirme Örnekleri” Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

Yök. (2007). Müzik Öğretmenliği Lisans Programı Ders İçerikleri

http://www.yok.gov.tr/component/option,com_docman/task,cat_view/gid,134/Itemid,99999999/

EKLER

İLKÖĞRETİM ALTINCI SINIF KAZANIMLARI

YILLIK PLAN ÖRNEĞİ

OKUL ADI:

SINIF:

HAFTA	SÜRE	ANA KAZANIM TEMALARI	KAZANIMLAR	ARAÇ VE GEREÇ	AÇIKLAMALAR	BELİRLİ GÜN YE HAFTALAR
2 HAFTA	40'+40'	MİLLİ MARŞIMIZ	A.1. İstiklal Marşı'nı anlamına uygun söyler. B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (do1-dö2). A.3. Öğrendiği notaları seslendirir.	İstiklal Marşı'nın miniör tonda kaydının bulunduğu CD "do1-dö2" aralığında yazılmış olan ezgi örnekleri, flüt, melodika, org, piyano vb. çalgılar	B.1. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Uzatma bağı, hece bağı, "do1-dö2" arası sesler, aksak ölçü (5/8), bileşik ölçü (6/8) ve diğer sürelerle ilgili olarak on altılık nota süreleri ile uzatma noktası verilmelidir. Uyarı: Sesler ve sürelerin öğretimi, öğrencilerin aktif katılımını sağlayan etkinliklerle ilgi çekici hale getirilmelidir. A.3. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Bu sınıf düzeyinde öğrencilere; "do1-dö2" arasındaki sesleri, çalgıları ve kendi seslerini kullanarak algılamalarına yönelik çalışmalar yapılmalıdır. B.1 → A.3	
2 HAFTA	40'+40'	ON ALTILIK NOTALAR	B.1. Temel Müzik Yazı ve Öğelerini Kullanır (On Altılık Notalar).	Ritim kartları, makas vb.	B.1. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Uzatma bağı, hece bağı, "do1-dö2" arası sesler; aksak ölçü (5/8), bileşik ölçü (6/8) ve diğer sürelerle ilgili olarak on altılık nota süreleri ile uzatma noktası verilmelidir. B.1 → A.3	
2 HAFTA	40'+40'	ATATÜRK	A.7. Atatürk'te ilgili marşları, şarkıları anlamlarına uygun seslendirir. A.6. Seslendirdiği müziklerde hız ve güçlükle basamaklarını uygular.	Atatürk'te ilgili belirli gün ve haftaları kapsayan şarkı, marşlar ve fotoğraflar, "Ata m" ve "Atatürk'tü Amş" marşları, Atatürk konulu görsel, CD, mp3 çalar vb.	A.7. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Diğer Derslerle İlişkendirme: Türkçe dersi, "Dinleme/İzleme" Öğrenme Alanı: Şiir, türkü, şarkı türlerinde metinler ezberler. Uyarı: 10 Kasım Atatürk'ü Anma Törenlerinde ve Millî bayramlarda bu kazanıma yer verilmelidir. A.6. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Öğrenilen hız ve güçlükle terimlerini birlikte uygulayabilmeye çalışılmasına yer verilmeli. Ders İçi İlişkendirme: "Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.", "Öğrendiği notaları seslendirir" kazanımları ile ilişkilendirilmelidir.	

HAFTA	SÜRE	ANA KAZANIM TEMALARI	KAZANIMLAR	ARAÇ VE GEREÇ	AÇIKLAMALAR	BELİRLİ GÜN VE HAFTALIK
2 HAFTA	40'+40'	HECE BAĞI	B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır (Hece Bağı).	"Sifirke'nin Yoğurdu", "Mavi Yeleğim Oğlan" ve "Çilveloy" isimli türkülerin notaları	B.1. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Uzatma bağı, hece bağı, "do1-do2" arası sesler, aksak ölçü (5/8), bileşik ölçü (6/8) ve diğer sürelerle ilave olarak on altılık nota süreleri ile uzatma noktası verilmelidir. Uyarı: Sesler ve sürelerin öğretimi, öğrencilerin aktif katılımını sağlayan etkinliklerle ilgi çekici hale getirilmelidir.	
2 HAFTA	40'+40'	MÜZİKTE ÇOK SESLİLİK	A.4. Basit çok sesli şarkılar söyler.	Blok flüt, "Sağlık" ve "Çok Çalışkan Olmalıyız" şarkısı	A.4. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Kanonların yapısı hakkında genel bilgiler verilmeli ve iki sesli basit kanonlar söyletilmelidir. Uyarı: Kanonların yapısı önce ritim çalgıları veya vücut perküsyonu ile ritimsel olarak verilmeli daha sonra ise ezgili olarak seslendirilmelidir.	
2 HAFTA	40'+40'	YURDUMUZDAKİ MÜZİK TÜRLERİ	D.1. Yurdumuzdaki başlıca müzik türlerini ayırır eder. A.9. Yurdumuzdaki müzik türlerinden seçkin örnekler seslendirir. C.1. Dinlediği değişik türdeki müziklerle ilgili duygu ve düşüncelerini farklı anlatım yollarıyla ifade eder.	Farklı müzik türlerinden örneklerin yer aldığı CD, kaset vb., "Süt İçtim", türküsü, "Kapat Gözlerini" şarkısı, "Samanyolu" şarkısı, "Dumalupınar Marşı", "Sü-pürgesi Yoncadan" türküsü	D.1. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Geleneksel Türk halk ve Türk sanat müziği, pop müzik ve çağdaş çok sesli Türk müziği hakkında örnekler verilmeli, bu türlerin doğuşu ve genel özellikleri hakkında açıklamalar yapılmalıdır. A.9. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Geleneksel Türk halk ve Türk sanat müziği, pop müzik ve çağdaş çok sesli Türk müziğinden seçkin örnekler, öğrencilerin ses sunularına ve sınıf düzeyine uygun biçimde dönüştürülerek verilmelidir. C.1. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Diğer Derslerle İlişkileştirme: Türkçe dersi, "Konuşma", Öğrenme Alanı: Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini sözlü olarak ifade eder. "Yazma" Öğrenme Alanı: Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini yazılı olarak ifade eder.	
2 HAFTA	40'+40'	MÜZİK VE DANS	C.4. Müziklerde aynı ve farklı bölümleri dansa dönüştürür. B.2. Müziklerde aynı ve farklı bölümleri ritim çalgılarıyla ayırır eder.	Blok flüt, çeşitli ritim çalgıları, "Kahraman" ve "Kuşlar" şarkılarının notaları	C.4. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Örnek Alman eserler seviyeye uygun "İki, Üç Bölümlü" müzikler olmalıdır. B.2. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Seviyeye uygun "İki, Üç Bölümlü" örnek müzikler verilmelidir. C.4 → B.2	
2 HAFTA	40'+40'	RİTİM KALIBI İLE EŞLİK	C.3. Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder.	Çeşitli vurma çalgıları (tef, def, davul, zil, kaşık vb.), "Karlı Dağlar" ve "Akvaryum" şarkıları	C.3. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Oluşturulan ritim kalıpları, öğrenilen süre değerleri ve üsüller ile simrit olup, yalnız eşlikler olmalıdır. Diğer Derslerle İlişkileştirme: 6. sınıf kazanımları, canlandırma, sergileme, ritim tutma, görselleştirme, sözlü anlatım etkinlikleri yapılarak; gözlem ölçekleri, çalışma yapıtları, öğrenci ürün dosyası vb. kullanılarak değerlendirilebilir. B.1 → C.3	

HAFTA	SÜRE	ANA KAZANIM TEMALARI	KAZANIMLAR	ARAÇ VE GEREÇLER	AÇIKLAMALAR	BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR
2 HAFTA	40'+40'	UZATMA BAĞI VE ÇOĞALTMA NOKTASI	B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır.	Ritim çalgıları, farklı enstrümanlar, "Neşeli Gümler" şarkısı ve "Sazıma" türküsü	B.1. Kazanımı ile İlgili Açıklama Uyarı: Uzatma bağı, hece bağı, "do1-do2" arası sesler, aksak ölçü (5/8), bileşik ölçü (6/8) ve diğer sürelerle ilave olarak on altılık nota süreleri ile uzatma noktası verilmelidir. Uyarı: Sesler ve sürelerin öğretimi, öğrencilerin aktif katılımını sağlayan etkinliklerle ilgi çekici hale getirilmelidir.	
1 HAFTA	40'	İNSAN SESİNİN OLUŞUMU	B.4. İnsan sesinin oluşumunu açıklar.	Balon, gitar bağlama gibi herhangi bir telli çalgı veya iki çivi arasına gerilmiş paket lastiği ve "Yurdumda" şarkısı	B.4. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Diğer Derstle İlişkileştirme: Fen ve Teknoloji dersi, "Vücutumuzda Sistemler" öğrenme alanı ile ilişkilendirilecektir.	
3 HAFTA	40'+40'+40'	ATATÜRK VE MÜZİK	D.4. Atatürk'ün müzikle ilgili görüşlerini anlamlık için çeşitli kaynaklardan yararlanır. D.2. Atatürk'ün müzikle ilgili temel düşüncelerini kavrar.	Atatürk'ün müzikle ilgili görüşlerine ilişkin çeşitli kaynaklar, Atatürk'ün sevdiği şarkı ve türkülerden oluşan örnek müziklerin bulunduğu CD	D.4. Kazanımı ile İlgili Açıklama: D.4 → D.2 D.2. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Atatürk'ün Türk müziğine ilişkin görüş ve önerilerine yer verilmelidir. Diğer Derstle İlişkileştirme: Türkçe dersi, "Konuşma" Öğrenme Alanı: Konuşmasını sunarken görsel, işitsel materyalleri ve farklı iletişim araçlarını kullanır.	
3 HAFTA	40'+40'+40'	6/8'LİK ŞARKILARLA DANS EDELİM	A.5. Farklı ritmik yapıdaki müzikleri seçlendirir. B.1. Temel müzik yazı ve öğelerini kullanır. C.2. Farklı ritmik yapıdaki müzikleri harekete dönüştürür.	Barış Manço'nun "Unutamadım" isimli şarkısının bulunduğu CD, "Dere", "Uç Alın", "Okula Başladık" isimli şarkılar, çeşitli ritim çalgıları	A.5. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Bu kazanım daha önce bilişsel ve kulaktan öğrenilmiş basit, bileşik ve aksak ölçülerle sınırlıdır. B.1. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Uzatma bağı, hece bağı, "do1-do2" arası sesler, aksak ölçü (5/8), bileşik ölçü (6/8) ve diğer sürelerle ilave olarak on altılık nota süreleri ile uzatma noktası verilmelidir. Uyarı: Sesler ve sürelerin öğretimi, öğrencilerin aktif katılımını sağlayan etkinliklerle ilgi çekici hale getirilmelidir. C.2. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Uyarı: Bu kazanım daha önce öğrenilen bilişsel ve kulaktan öğrenilmiş basit, bileşik ve aksak ölçülerle sınırlıdır.	
2 HAFTA	40'+40'	ATATÜRK'ÜN MÜZİK SEVGİSİ	D.3. Atatürk'ün Türk müziğine ilişkin düşüncelerini kavrar. D.5. Müzikle ilgili araştırmalarında bilişim teknolojilerinden yararlanır.	Atatürk'ün sevdiği türküler ve şarkıları içeren DVD, CD, mp3, Atatürk'ün Türk müziğiyle ilgili düşünce ve görüşlerini anlatan yayınlar, Atatürk'ün isimli şarkı örneği, "Vardır Ovası" ve "Manastır" türküler örneklere	D.3. Kazanımı ile İlgili Açıklama: D.2 → D.3 D.5. Kazanımı ile İlgili Açıklama: Diğer Derstle İlişkileştirme: Sosyal Bilgiler Dersi, "Birey ve Toplum" Öğrenme Alanı: Bilişim araştırmaya basamaklarını kullanarak araştırma yapar.	

HAFTA	SÜRE	ANA KAZANIM TEMALARI	KAZANIMLAR	ARAÇ VE GEREÇ	AÇIKLAMALAR	BELİRLİ GÜN VE HAFTALAR
2 HAFTA	40'+40'	5/8'LİK ŞARKILAR	A.5. Farklı ritmik yapıdaki müzikleri seslendirir. B.1. Temel müzik yaza ve öğelerini kullanır (5/8'lik aksak ölçü).	4/4'lik ölçüden oluşmuş popüler bir şarkı ve 5/8'lik ölçüden oluşmuş "Ben Seni Sevdiğümü Dünyalara Bildirdüm" isimli türkünün bulunduğu CD, "Yenice Yolları" ve "Sevgi Çiçekleri" isimli şarkılar	A.5. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Bu kazanım daha önce bilişsel ve kulaktan öğrenilmiş basit, bileşik ve aksak ölçülerle sınırlıdır. B.1. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Uyarı: Uzatma bağı, hece bağı, "do ₁ -do ₂ " arası sesler, aksak ölçü (5/8), bileşik ölçü (6/8) ve diğer sürelerle ilave olarak on altılık nota süreleri ile uzatma noktası verilmelidir. Uyarı: Sesler ve sürelerin öğretimi, öğrencilerin aktif katılımını sağlayan etkinliklerle ilgi çekici hâle getirilmelidir.	
1 HAFTA	40'	SESİN DEĞİŞİMİ	B.3. Ergenlik dönemi ses değişim özelliklerini fark eder.	Farklı yaş gruplarına ait gör-seller ve ses kayıtları	B.3. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Diğer Derslerle İlişkileştirme: Fen ve Teknoloji dersi, "Canlılar ve Hayat" Öğrenme Alanı, "Canlılarda Üreme, Büyüme ve Gelişim" Ünitesi ile ilişkilendirilerek ergenlik dönemi ses değişimi ve özellikleri açıklanmalı, seslendirilecek şarkı ve türkülerde seçici davranılmalıdır. B.4 → B.3	
2 HAFTA	40'+40'	MARŞLAR	A.2. Toplum hayatında önemli yer tutan marşlarımızı doğru söyler.	"Cumhuriyet Marşı", "Gençlik Marşı" ve çeşitli marşların kayıtlarının bulunduğu CD	A.2. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Diğer Derslerle İlişkileştirme: Türkçe dersi, "Dinleme/İzleme" Öğrenme Alanı: Şiir, türkü, şarkı türlerinde metinler ezberlet. A.1 → A.2.	
2 HAFTA	40'+40'	KENDİ EZGİMİ OLUŞTURUYORUM	A.8. Müzik çalışmalarını sergiler. C.5. Kendi oluşturduğu ezgileri seslendirir.	Nikolai Rimsky Korsakov'a ait "Flight of the Bumble Bee" isimli eserin kaydının olduğu CD vb., blok flüt	C.5. Kazanımı ile ilgili Açıklama: Ders İçi İlişkileştirme: Ezgilere kendi oluşturduğu ritim kalıbı ile eşlik eder kazanımı ile ilişkilendirilmelidir. Uyarı: Basit ölçüler ile öğrenilen nota ve süreler değerlendirilmelidir. B.1 → C.5	

Do 1-Do 2 Arasındaki Sesler

Bom Bili Bom

Tokat Türküsü
Düzenleme: Demet İLİK

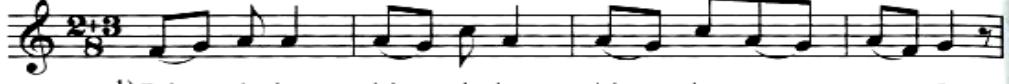
Orta Hız

Daldalan

Anonim

Orta Hız

1) Dal : da lan dal : da lan dal : dan a : şa : ğı
2) Dal : da lan dal : da lan kız : ni nen : gel : miş

Saç : la rın : dö : kü lür : bel : den a : şa : ğı
Kız : ni nen : gel : me den : gör : ne : ler öl : müş

Saç : la : rın dö : kü lür : bel : den a : şa ğı
Ka : pı : da dur : müş san : san : dım ha : nım sın

Horozumu Kaçırdılar

Eskişehir Türküsü

Orta Hız

Ho ro zu mu ka çır dı lar dam dan da ma u çır du lar

su yu na da pi lav pi şir di ler Geh bi li bi li bi li bi li bil

Bi li bi li bil li çil li de ho ro zum kay . bol . du

Atam

♩ = 126

Ziya Aydınkatan

Koro

z ilqı orkestra

İs tik lal gü neş gi bi hür al nım da
pa ril dar Nabzım da a neş gi bi fatih ler den bir kân var... A
tam sen rahat u yu... yol cu su yuz biz hür ri ye tin... A tam
sen rahat u yu... bek çi si yiz Cum hu ri ye tin İn san lık la
tin al dı ta ri hin de bu mil let A tam dan e ser kal dı öl kü
mü cum hu ri yet... A tam sen rahat u yu... yol cu su yuz
biz hür ri ye tin... A tam sen rahat u yu... bek çi si yiz Cum hu ri ye
tin... Za fer ler le dol dur dun ön ri nü her cep be de
Sön me yen i şık ol dung im di a nit te pe de... A tam sen rahat u
yu... yol cu su yuz biz hür ri ye tin... A tam
sen rahat u yu... bek çi si yiz Cum hu ri ye tin...
Copyright © TORAY

Hatırla Sevgili

Yavaş

Söz-Müz: Muhsin Sebahattin Ezgi

Ha tur la sev gi li _ o mes ut ge ce yi _

5
çam la rın al tın da _ ver di ğin bu _ se yi _

9
be ni mec nun et tin _ sen de o _ la sın _

13
aş ki ni _ in kar e der _ sen Al lah tan bu la sın _

Davulcu

Orta Hız

Söz-Müzik: Muammer SUN

Güm güm güm tok ma ğı vur
tok ma ğı vur vur çal da vu lu
çal da vu lu - çal da vu lu

NEŞELİ GÜNLER

Uyarılama

Orta

DO bir kü lah don dur ma RE mas ma vi bir de re - - -
Mİ de niz de bir ge mi FA ge mi de bir tay fa - - -
SOL pa pat ya lı bir yol - - - LA gü neş ten bir dam la - - -
Sİ Ay şe nin ke di si Ve yi ne şim di tek rar SOL Mİ DO

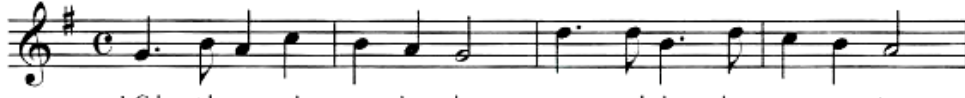
ONUNCU YIL MARŞI

Söz: Behçet Kemal Çağlar

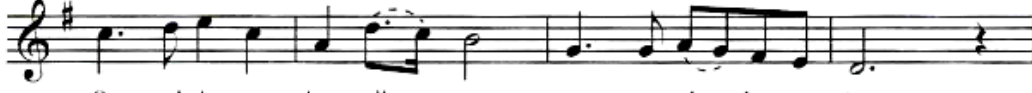
Faruk Nafiz Çamlıbel

Müzik: Cemal Reşit Rey

Çabuk

1. Çık tık a çık a lın la on yıl da her sa vaş tan
2. Bir hız da kö tu lü ğü ge ri li ği bo ğa rız

On yıl da on beş mil yon genç ya rat tık - her yaş tan
Ka ran lı ğın üs tü - ne ğü neş gi bi do ğa rız

Baş ta bü tün dün ya nın say dı ğı baş ku man dan
Tür küz bü tün baş lar dan us tün o lan baş la rız

De mir ağ lar la ör dük a na yur du dört baş tan
Ta rih ten ön ce var dık ta rih ten son ra va rız

Türk üz Cum hu ri ye tin göğ sü müz - tunç si pe ri

Tür ke dur mak ya raş maz Türk ön de Türk - i le ri i le ri

YENİCE YOLLARI

Türkü

Yöresi: Adana

Orta

1. Ye ni ce yol la rı bü kü -
2. Yi ği din sev di ği gü zel -

lür gi - der - - - - - Zü lüf - ak - ger -
o lur - sa - - - - - Öm rü - ar - ka -

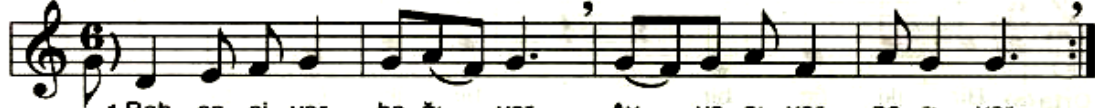

da - na - dö - kü - lür - gi der - - - der
sin - dan - sö - kü - lür - gi der - - - der

ATA BARI

Çabuk hız (ç)

(o) sırf Türkü
Yöresi: Artvin

Orta (o) 1. Bah_ çe_ si var ba_ ğı_ var Ay_ va_ sı var na_ rı var
2. Is_ ter al is_ ter al_ ma Oy_ le le le le le yâr

A_ ta_ mız dan ya_ di_ ğâr_ Biz_ de A_ ta Ba_ rı var
Al_ nı_ na ya_ zıl_ mı_ şım_ Oy_ le le le le le yâr

BİLMEM ŞU FELEĞİN

Türkü
Yöresi: Orta Anadolu

Orta

mf 1. Bil mem şu fe le ğin ben de ne si var
2. Ev le ri nin ö ğün zey tin a ğa cı

f Her ğit ti ğim yer de yâr is ter ben den
Dö kül müş yap ra ğı kal mı ş a ğa cı

mf San ki be nim mor süm bül lü ba ğım var
E ğer se nin gön lün ben de yok i se

Zem he ri a yın da ca nım gül is ter ben den
sen ba na kardeş de ca nım ben sa na ba cı

Yalancı

Söz: A.M. ATAMAN

A

Bir Ev vel za man i çin de kal bur sa man i çin de
kū çök ço ban var mış ya lan cı lık ya par mış

B

Ya lan cı ya lan cı sa na kim se i nan maz
Ya lan cı ya lan cı sö zü ne kim se kan maz

Ah Dede

Hızlı

Söz-Müzik: Engin EVİN

Ah de de vah de de sen ney miş sin sen Dil le re düş tüm se nin yü zün den

5 2
Dil le re düş tüm se nin yü zün den (SON) Ben de de me çek mi şim bil mem ki ne den

9
Bir el ma nın ya rı sı o ya rı sı da ben Ağ zım bur num göz le rim ti pa tıp ay nı

13
Hık de miş de bur nun dan düş mü şüm san ki

Gözlem Formu

HAFTA / Kazanım / Hedef:			
SORULAR	6A(Blok flüt)	6B(Bağlama)	6C(Gitar)
Kullanılan çalgı yapısı ve kullanımı itibariyle öğrencileri derse karşı motive edebiliyor mu?	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Kullanılan çalgının ritmik ve melodik yapısı uygulanan kazanım için yeterli midir?	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Kullanılan çalgı gürlük bakımından, uygulanan kazanım için yeterli midir?	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Öğrenciler, uygulanan kazanımda kullanılan çalgiya ilgi gösteriyor mu?	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Kullanılan çalgı, kazanımın uygulanması aşamasında hem çalınması hem söylenmesi bakımından yeterli midir?	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Kullanılan çalgı ile öğrenciler, kazanımı baştan sona bütünlük içerisinde uygulayabiliyor mu?	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
NOT:			

ÖZGEÇMİŞ

1981 yılında Konya'nın Ereğli ilçesinde doğan Emre Üstün ilk, orta ve lise tahsilini Ereğli'de tamamladı. 2000 yılında Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı sınavını kazandı. Lisans eğitimi süresince orkestra ile ve solo konserler veren Üstün 2004 yılında mezun oldu. 2006 yılında müzik öğretmenliğine başladıktan sonra 2007 yılında S.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsünün açmış olduğu yüksek lisans sınavını kazandı. 2010 yılında yüksek lisansını tamamlayarak aynı kurumda doktora eğitimine başladı. Yüksek lisans ve doktora eğitimi süresince birçok değerli eğitimciyle çalışan Üstün halen 2011 yılında başladığı Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik ve Sahne Sanatları Bölümünde Öğretim Görevlisi olarak çalışmalarına devam etmektedir.